

Ροζα

Γ. ΚΑΝΟΝΙΔΙ

ΒΙΒΛΙΟ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ

ΓΙΑ ΤΗΝ ΙV ΤΑΞΗ ΤΗΣ Ι ΒΑΘΜΙΑΣ

Ροστόφ-Ντόν

ΕΚΔΟΤΙΚΟ

„ΚΟΜΥΝΙΣΤΗΣ“

1982

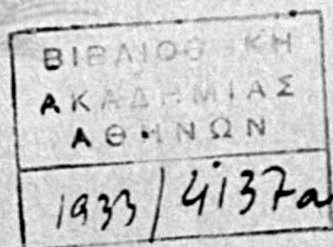

20 ατ.

Γ. ΚΑΝΟΝΙΔΙ

ΒΙΒΛΙΟ
ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ

ΓΙΑ ΤΗΝ ΙV ΤΑΞΗ ΤΗΣ Ι ΒΑΘΜΙΔΑΣ

Я. КАНОНИДИ

К Н И Г А
П О Л И Т Е Р А Т У Р Е

ДЛЯ IV-й ГРУППЫ I-й СТУПЕНИ

ИЗДАТЕЛЬСТВО „КОММУНИСТИС“ РОСТОВ-ДОН 1932

ΠΡΟΛΕΤΑΡΙΗ ΟΛΥ ΤΥ ΚΟΖΜΥ ΕΝΘΘΙΤΕ

(απ'το ροζικο)

Προλετάρι όλυ τυ κόζμυ ενοθίτε!
Ι θέλιςι, ι δύναμι κ'ι εκςυσία δικί-μας.
Γιορτάσιμα για τον αγόνα, τον τρανο ετιμαστίτε,
οχτρι-μας όλι αφτι, πυ δεν ίνε μαζί-μας.

Βαρδιάτορι ε'όλον τον κοζμονε σταθίτε
κε σαν δόθι το είνθιμα όλι μπροστα,
σαν είφονας απάνο στον οχτρο χιθίτε,
να πέσι αφτος, ν'αναστίθι ι εργατια.

Απτ'άγιο το έμα-μας θα βγι θεριομένος,
νέος κόζμος μες' απ'τα ρίπια κε τι φοτια,
κάθε εργαζόμενος μαζι-μας ενομένος,
χαραμοφάγι, ι όρα εφτασε, μακρια.

Αδέρφια, φίλι, τιν εφτιχία τιν τρανι χαρίτε,
δικά-μας όλα, πυ τα κάτεχε ος τόρα ο εχτρος.
Προλετάρι όλυ τυ κόζμυ ενοθίτε!
Παντέρα — μας, ο ήλιος, ι αλίθια, το φοσι.

Μ. ΓΟΡΚΙ

Ι ΑΠΕΡΓΙΑ

Στιν Νεάπολι απεργίσανε ι ιπάλιλι τυ τραμ· κατα μάκρος τις Ριβιέρας Κιάγια απλονότανε ι αλισίδα τον άδιον βαγονιον κε στιν πλατία τίς Νίκις μαζόχτικε όλο το πλίθος τον βαγονοδιγον κε κοντυχτόρον. Νεαπολιτάνι όλι-τυς, έφθιμι κι ομιλιτικι, όλο κίνισι σαν ιδράργιος. Πάνο απτα κιφάλια-τυς, πάνο απτα κάνκελα τυ κίπυ πετιέτε στον αέρα σπιθοβολόντας λεπτο, σαν επάνκος, ρέμα σιντριβανιυ. Εχθρικα τυς βαγονοδιγου; περικικλόνι μεγάλο πλίθος ανθρόπον, πυ ζιτυν να φίγυν για τις δουλιες-τυς στα διάφορα άκρα τις απέραντις πόλις: κι όλι αφτι ι ιπάλιλι, ι μαστόριδες, ι μικροπραματεφτάδες, ι ραφτάδες, θιμομένοι, κατιγορόνε μεγαλόφωνα τυς απεργυς. Αντιλαλόνε στον αγέρα λόγια θιμού, διχτικα περίγελα κι αδιάκοπα κινόντε εκατοντάδες χέρια, με τα οπία ι νεαπολιτάνι φιλόνε τόσο εκφραστικα κε όμορφα, όπος κε με τιν ακύραστί-τυς γλόσα.

Απτι θάλασα φισα λαφρο αεράκι, ι πελόριες πάλμες τυ κίπυ τις πόλις σαλέθουν ίσιχα σα βαντάγιες τα σταχτόμαθρα κλαδια ενο τα κορμιά-τυς ακίνιτα μιάζυν χοντρόκοπα πόδια τερατόδικον ελέφαντον.

Τα πεδια — τα μισόγιμνα πεδια τον νεαπολιτάνικον δρόμον — πιδόνε σα σπυργιτάκια γεμίζοντας τον αέρα με φονες ιχιρες κε γέλια.

Ι πόλι, πυ έμιαζε με παλια χαλκογραφία, πλόσια λυζμένοι απτις καφτερες αχτίδες τυ ήλιυ, τραγυδάι όλι, σαν όργανο· τα γαλανα τυ κόλπυ κίματα επάνυν με παράπονο κε σιμετρικα χιπιμάτα πάνο στιν πέτρα τις προχιμέας, λες κε τσμπόρλο βούζι.

Σοβαρι ι απεργι σφίνκοντε ο ένας πάνω στον άλλο, με απαντώντας σχεδόν στις ερεθιζμένες φωνες του πλίθους, σκαρφαλόνουν στα κάρκελα του κίπου, κιτάζοντας στο δρόμο πάνω απτα κεφάλια τον ανθρώπον.

Σε θιμίζι ι στάσι-τους αφτι κοπάδι λίκον, περικιχλομένο απο σκίλους. Σ'όλους φένετε, πως ι άνθρωπι αφτι, ι ομιόμορφα φορεμένοι, ίνε στενα ενομένοι ο ένας με τον άλλο με ατράνταχτι απόφασι, να μι υποχορουν, κι αφτο ακόμα περισσότερο ερεθίζι το πλίθος. Μα ανάμεσα στο πλίθος υπάρχουν κε φιλόσοφι: στρίθοντας με ισιχία τα τσιγάρα-τους καθισιχάζουν τους πιο φανατικούς εχτρυς τις απεργίας:

— Ε, σινιορ. Κε τί θα γίνι, αν τα πεδια θα μίνον δίχως μακαρόνια;

Απο διο κε τρις κατα ομάδες στέκοντε ι πράχτορες τις διμαρχιακισ αστινομίας, επιλέποντας τιν τάξι, να μι δικολοέβι το πλίθος τιν κίνισι τον αμακσιον. Ίνε υδέτερι αφτε με τιν ίδια ισιχία κιτάζοντας κε τους κατακρίνοντας κε τους κατακρινόμενους, κε με αγαθότητα χοροιδέβουν τους μεν κε τους δε, όταν ι χιρονομίες κ'ι φωνες γίνοντε πιο ζοιρες. Για να προλάβι σίνκρσι σοβαρι στο στενο δρόμο, κατα μάκρος τον τίχον τον σπιτιον, στέκετε εκει απόσπαζμα καραμπινέρον με κοντα κε λαφρα τυφέκια στα χέρια. Αρχετα απέσια ίνε αφτι ι ομάδα τον ανθρώπον με τρίκοχα, με κοντους μυσαμπάδες, με κόκινες, σαν διο ρέματα έμα, τενίες στα παντελόνια.

Ακσαφνα πάβουν όλα, ι χοροιδίες, ι βρικισ, ι κατιγορίες, τα παράπονα. Σάμπως κάπιο νέο φίσιμα αέρα, πυ σιμβιδάζι όλως φέρνετε πάνω απτο πλίθος. Ι απεργι κιτάζον κατσωφιαζμένα, σιμαζέβοντε πιο πιχτα, κι απτο πλίθος μέσα ακούντε φωνες:

— Στρατιότες.

Ακύστικε χοροιδεφτικος σφιριγμος κε χαρόμενος κατα τιν διέφθινσι τον απεργον, ακυστίκανε φωνες χερετίζμου κε κάπιος παχισ άνθρωπος με λαφρια φορεσια κε παναμα αρχίζι να χερέβι, χτιπόντας τα πόδια στις πέτρες του αμακσιου δρόμου. Ι καντυχτόρι κε ι βαγονοδιγι αργα διασκίζον το πλίθος, προχορύνε στα βαγόνια, μερικι αναθένυνε στις πλατείτες. Εγιναν τότε πιο κατσωφιαζμένοι κε σάμπως απαντώντας στις φωνες του πλίθους, ρίχων βλοσιρες ματιες στους ανθρώπους αναγκάζοντάς-τους να τους ανίχουν το δρόμο. Γίνετε ισιχία.

Με λαφρο χορεφτικο θίμα προχορουν απ τιν προκιμέα τις Σάντα Λύτσια μικρη σταχτι στρατιοτάκι, σιμετρικα κε μιχανικα χτιπόντας τα πόδια, μονότονα απλόνοντας τα αριστερα χέρια. Τους θλέπις κε συ φένοντε πως ίνε φκιαζμένοι απο τενεκε, εφκολόςπαστι σαν πεγνιδάκια τις φάμπρικας. Τους οδιγι ένας όμορφος απσιλος ακσιωματικος με κατεβαζμένα φριδια κε περιφρονιτικα στρεβλομένα το στόμα. Κε δίπλα-του πιδόντας, τρέχι καλοθρεμένος άνθρωπος με τσιλίντρο, πυ αδιάκοπα ομιλι, σκίζοντας τον αέρα με χιρονομίες διάφορες. Το πλίθος αποσίρετε απτα βαγόνια, ι στρατιότες, σα σταχτια πσεφτομάργαρα, σχορπιζοντας αναμετακσί-τους, σταματόνε στις πλατείτες, όπου απανο στέκοντε ι απεργι.

Ο άνθρωπος με το τσιλίντρο κε κάπυ ακόμα σπυδέι άνθρωπι, πυ τον περικιχλόνανε, κωνόντας απελπιστικα τα χέρια, φονάζουν:

— Τελεφετέα φορα..... Ακύτε;

Πιχτικα ο ακσιωματικος στρίβι το μυστάκι, γέρνοντας το κεφάλι κωνόντας το τσιλίντρο, τρέχι κοντά-του κάπιος κε θραχναζμένα του λέγι κάτι. Στραβα κιτάζοντάς-τον ο ακσιωματικος, τεντόνετε, ορθένι το στίθος-του κι ακούντε δυνατες φωνες τις κυμάντας.

Στι στιγμι ι στρατιότες άρχισαν να πιδώνε πάνω στις πλατείτες, σε κάθε μια απο διο, κε τον ίδιο κερσ απο κι πιδισαν κάτω ι βαγονοδιγι με τους κοντυχτόρους. Περιεργο φάνικε αφτο στο πλίθος, — ακύστικαν φωνες, σφιριγμι γέλια, μα στι στιγμι πάπανε όλα Σιοπόντας ι άνθρωπι, με τεντομένα τα σταχτια πρόσωπα, με θαμαζμο γυρλόνοντας τα μάτια, άρχισαν να υποχορουν απτα βαγόνια, σπροχνόμενι όλι τους στο πρώτο βαγόνι.

Κι άρχισε τότε να φανι, πως διο βίματα απτους τροχους του πρώτου βαγονιου ενάρκισι πάνω στις ράγες κσαπλόθικε, βγάζοντας το καπέλο απτο σταχτι-του κεφάλι, ένας βαγονοδιγιος, έχοντας το πρόσωπο γυριζμένο στους στρατιότες. Κίτε με το στίθος απάνο κ'ι τριχες

τον μουσταχιόν-τυ φοβερές προβάλλανε. Δίπλα-τυ ρίχτικῃ πάνο εστι γι ένας, ακόμα μικρός νέος, καπάτος σα μαιμου, κε κατόπιν-τυ πέφτυν πάνο εστι γι όλο κε νέι ανθρόπι . . . .

Ιπόκοφες φονες ακούντε μέσα απτο πλίθος, διλιαζμένα προσκαλώντας σε βοίθια τι Μαδόνα, παρα παγιάρικα βρίζουν κάπι, στενάζουν ι γινέκες κε σαν τόπια απο λάστιχο, πιθόνε, κριπαζμένα απτο θέαμα τα πεδια

Ο άνθρωπος μέ το τσιλίντρο φονάζι κάτι με κλαψιάρικι φονι, ο ακσιωματικός τον κιάζι κε κυνάι τυς όμυς — ίνε υποχρεομένος ν'αντικαταστήσι τυς βαγονοδιγυς με τυς στρατιώτες-τυ, μα δεν έχι διαταγι να πολεμίσι τυς απεργυς.

Τότε το τσιλίντρο, περικιχλομένο απο κάπιυς ανθρόπυς, πρόθυμος γι υποχρέοσι, πετιέτε στο μέρος τον καραμπιενέρον. Νά, σαλέπσανε εκίνι, προχορυν, σκίβυν πάνο εστις ανθρόπυς πυ κίντε πάνο εστις ράγες, θέλυν να τυς σιχόσυν.

Άρχισε αγόνας, φονες, καχο. Μα έκσαφνα σάλεπσε όλο εκίνο το σταχτι σκονιαζμένο πλίθος τον θεατον, φόνακζε, ολόλικζε, όρμιζε εστις ράγες. Ο άνθρωπος με τον παναμα, έβγαλε το καπέλο απτο κεφάλι-τυ, το πέτακζε στον αέρα κε πρότος έπεσε εστι γι, δίπλα στον απεργο, χτιπόντας-τον με τον άμο-τυ κε φονάζοντας στο πρόσοπό-τυ ενθαριντικα.

Κε ίστερα απ αφτον άρχισαν να πέφτυν πάνο στο ατσάλι, σάμπος να τυς κόψανε τα ποδά, κάπιι έφθιμι θοριβόδικι ανθρόπι, ανθρόπι, πυ διο λεπτα νορίτερα, δεν ιπύχαν εδο. Πέσανε αφτι εστι γι, γελόντας, κάνοντας μορφαζμυς ο ένας τυ αλυυυ κε φονάζοντας στον ακσιωματικο, πυ κυνόντας τα χερόχτια-τυ σχεδον κάτω απτι μίτι τυ ανθρόπυ με το τσιλίντρο, κάτι τυ έλεγε, σαλέβοντας το όμορφό-τυ το κεφάλι.

Όλο κε νέι ανθρόπι πέφτανε πάνο εστις ράγες, ι γινέκες ρίχνοντας τα ζεμπίλια κε τυς μπόγυς, γελόντας πέφτανε, τα πεδια, κυβαριαζόντανε, σαν καχιομένα σκιλια γιρίζοντας απο πλεθρο σε πλεθρο, πέφτανε λερομένοι εστι σκόνι κάτι καλοφορεμένοι ανθρόπι.

Απτιν πλατείτσα τυ πρότου βαγονιυ πέντε στρατιώτες κιάζανε το πλίθος τον κορμιον κάτω απ τυς τροχυς κε χαχανίζανε, κυνόντας τα πόδια, σιχόνοντας απάνο τα κεφάλια κε λιγίζοντας τα κορμια.

Δε μιάζανε τότε με τα τενεκεδένια πεγνιδάκια.

Ίστερα απο μισι όρα κόλυε τις Νεάπολις τυς δρόμυς τρίζοντας κε βούζοντας τρέχανε τα θαγόνια τυ τραμ, εστις πλατείτσει: στεκόντανε χαμογελόντας έρθημα ι νικιτες: κι άλι περνόσαν ανάμεσα απτα θαγόνια εθγενικα ροτόντας:

— Μπιλέτα;

Απλόνοντάς-τυς ι ανθρόπι κόκικα κε κίτρινα χαρτάκια, νέδυν, χαμογελυν, ανιχτό-καρδα μύρμουρίζοντας.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΕΠΕΚΣΕΡΓΑΣΙΑ

1. Για πιά ετία απεργίανε ι βαγονοδιγι;
2. Πιά τάκσι αντιπροσώπεβε ο άνθρωπος με το τσιλίντρο;
3. Πιά μέσα διαθέτι ι αστικι τάκσι γι να καταπνίξει τις απεργίεσ τον εργατον;
4. Γιατί νικίσανε ι απεργι;

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑ

Ο Μαξιμ Γόρκι ίνε ο μεγαλίτερος προλετάρικος σινηγραφέας, γνωστος εόλο το προλεταριάτο. Τα έργα-τυ ίνε μεταφραζμένα εόλεσ τις γλώσει. Το όνομα τυ Γόρκι ίνε ενομένο στενα με τιν ιστορία τις εργατικισ κίνισις.

Σιμπλιρόνοντε σαράντα χρόνια αφ'ότου έγγραφζε ο Γόρκι τα πρώτα-τυ διυγίματα.

Γενίθικε στα 1868 εστιν πόλι Νίζνι Νόζγοροτ, απο πατερα βιφέα. Διστιχιζμένα ίσανε τα πεδικά-τυ χρόνια.

Νά, τι γράφι ο ίδιος γι αφτα.

„Οχτο χρονον, — γράφι στην αφτοβιογραφία-τυ — με δόσανε „μαθιτόδι“ ε'ενα παπουτσάδικο. Δεν έκανα εκι ύτε μίνα. Έκαψα τα χέρια-μου με βραστο μπόρτσι κε μυστίλανε πίσω στον πάπο-μου. Αφυ έγιανα με στίλανε μαθιτι κοντα ε'ενα σχεδιαστι, μακρικο σινκενί-μας, μα κι απο κι αναγκάστικα να φύγο, γιατί ι όρι τις ζοις ήταν πολι βαρις κε μπίκα ε'ενα μαγριο βοιδος τυ μάγικα. Ι παρακάτο-μου ζοι ίνε πολι είνθετι κε πιχιλόμερφι: απτο μαγριο γίρικα κσανα στο σχεδιαστι, ίστερα εμπορέφτικα ικόνες, ιπιρέτικα επιστάτις ετι ιδιροδρομικι γραμι Γριαζε-Τσαρίτσιν, ίμυνα ζαχαροπλάστεις, ψομας, τίχενε να διανι-χτερέβο εια κατόγια“.

Ζιτόντας εργασία ο Γόρκι ίτανε ε'όλι τι χόρα τυ Βόλγα, πέρασε στο Ντον, στην Κριμέα, στην Ύκρανία. . Κε εε πιο μέρος τις χόρας-μας δεν ίταν! Στο βορα, στο νότο, ετι δίσι, στην ανατολι. Εκσετάζοντας τι γίρο-τυ ζοι, επύδαε προσεχτικα τι ζοι τον διαφόρον τάχσεον κε ομάδον τις κινονίας.

Ι περιπλάνιές-τυ αφτες τυ δόκανε αργότερα πλύ-ζιο ίλικο για τα κολιεχνικά-τυ έργα. Πιί δεν ίνε εια διγιμάτα τυ Γόρκι: ι εργάτες κε ι χορικι, ι έμπορι κ'ι επιστίμονες, ι αλίτες κ'ι φιλακιζμένι.

Ο Γόρκι ίνε αφτοδίδαχτος. Μόνος-τυ έμαθε, μόνος-τυ ανεπτίχθικε.

Επιδι σιμπαθύσε κε πύρε μέρος ο Γόρκι στην επαναστατικι κίνισι γι αφτο πολες φορες φιλακίετικε απτιν τσαρικι κιθένισι (ετα 1892, 1898, 1901 κε 1905).

Στα 1905 ο Γόρκι φέβγι στο εκσοτερικο. Εκι έρχετε εε εχέεις με το Λένιν κε πέρνι ενεργο μέρος ετις μπολσεβίκικες εφιμερίδες τις εποχισ εκίνισ.

Σίμερα ο Γόρκι πέρνι ενεργο μέρος στην κινονικι ζοι τις χόρας-μας. Διεφθίνι τα περιοδικα „Ι πρόδες-μας“ κε „Φιλολογικι μάθισι“ κε ίνε ένας απτυς οργανοτες τις μεγάλις φιλολογικισ επιχίρισις „ Ι ιστορία τον εργοστάσιον“.

Τολμικα, ο Γόρκι, ανιχτα επιτίθετε ετι λίσα, ετις εικοφαντίες κε τις επίθετες τον μπυρζυάδικον εφιμερίδον ενάντια ετι χόρα-μας. Τέτια ίνε τα άρθρα-τυ „Ο εχτρος όταν δεν παραδίνετε — εκμυδενίζετε“ Ας ίμαστε έτιμι“ κ. α.

Ο Γόρκι ίνε ο πρότος σινγραφέας μαχιτις.

Ο Γόρκι ίνε ο αγαπιμένος σινγραφέας πυ διαβάετε απτις πλατιες μάεζον τον εργαζόμενον.

ΑΝ. ΤΣΕΧΟΒ

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑ

Ο Αντόνις Π. Τσέχοβ γενίδικε εια 1860. Καταγότανε απο αγροτικι ικογένια. Πέθανε εια 1905, ένα χρόνο πριν απτιν επανάστασις τυ 1904. Ο πατέρας τυ σινγραφέα ίχε μπακάλικο κε ίθελε το γιό-τυ να τον κάνι έμπορο. Μα ο Τσέχοβ ίθελε να μάθι κε παρεκάλεσε τι μάνα-τυ να μι το βγάλον απτο σχολιο.

Ο Τσέχοβ επύδαε γιατρος. Εσθανότανε κε περί-γραφε τι διστιχία τον ανθρόπον πυ ζόσανε πριν απτιν επαναστατικι εποχι.

Ο ΒΑΝΚΑΣ ΖΥΚΟΦ

Ένια χρονον πεδι, ο Βάνκας Ζυκοφ. Ίνε τρις μί-νες τόρα, πυ το δόσανε μαθιτι στο τσανκαράδικο τυ Αλιάχιν.

Τι νίχτα τις παραμονις τον Χριστυγένον δεν έπρεπε να κίμιθι. Μόλις τ'αφεντικα κ'ι μαετόριδες, πύγανε στον εοθινο, εικόθικε ο Βάνκας πύρε απτο τυλάπι τυ αφεντικου.

Μαξιμ Γορκι

το μποκαλάκι με το μελάνι, γραφίδα με σκουριασμένοι πένα κι απλώνοντας μπροστά-του τσαλακομένο φίλο χαρτι, άρχισε να γράφι: Προτου να σιμιόσι το πρώτο γράμα, φοβιζμένα κάμποσες φορές χίτακσε γίρο-του, στην πόρτα κε στο παράθυρο, έρικσε λοκσι ματια στη μάβρι ικόνα, πυ απτις διό-τις πάντες απλονόντανε ράφια με καλοπόδια κε αναστένακσε.

Πάνο στο σκαμνι κιόντανε το χαρτι, κι ο ίδιος γονατιστα στεκότανε μπροστα στο σκαμνι.

„Αγαπιέμι-μυ παπούλι, Κοσταντι Μακάριτς! — έγραψε. Νά, γράμα συ γράφο.

Σας έφχομε με τα χριστύγενα κε ότι επιθιμίτε να σας δόσι ο θεος. Δεν έχο πατέρα ύτε μάνα, κι μόνος μυ έμινες“.

Γίρισε τα ματάκια τυ ο Βάνκας στο σκοτινο παράθυρο, όπου τρεμόζθινει αντανάκλασι τυ κεριώ-τυ κε ζοντανα παρυσίασε μπροστά-τυ τον παπού-τυ τον Κοσταντι Μακάριτς, πυ ιπερετόσε νιχτερινος φίλακας κοντα στις κιρίς Ζιθάρεβιχ. Ιτανε ένα μικρο, αδίνατο, παροπολι ζβέλο κε εβλίγιστο γεροντάκι, 65 χρονον, με πρόσοπο πυ γελόσε πάντοτε κε μεθιζμένα μάτια. Κιμάτε τιν ιμέρα στο μαγιριο τις ιπερισίας ίνε χορατέβι με τις μαγίριδες, τι νίχτα κυκλομένος σε πλατια τυλόπα γιρίζι γίρο στην έπαβλι βαρια χτιπόντας τι μανκούρα-τυ. Με κλιζμένο το κεφάλι τον ακολουθαί ι γρια Καστάνκα κι ο μικρος σκίλαρος Βιον, πυ τον ονομάσανε έτσι για το μάβρο χρώμα τυ κε το μακρυλο το κορμι. Χαιδιάρικος κε σεβαστος ο Βιον εκσίσυ χαρούμενα κιτάζι τυς δικυς κε τυς κένους, μα μόλα τάφτα εμπιστοςίσι δεν έχι. Κάτο απτι σοβαρότητα κε τιν ταπινότιτά-τυ κρίζετε ι πιο μεγάλι ισοιτικι δολιότιτα. Κανένας πιο επιτιδία απ αρτον δεν μπορι στον κερο να κριφοσιρθι κε να γαντισοθι απτο πόδι, να πεταχτι στην παγοθίκι, ίτε να κλέψι κανένα ορνίθι απτυς χορικυς. Όχι λίγες φορές τυ αφανίσανε απτο κσίλο τα πσινά-τυ πόδια, διο φορές τον κρεμάσανε, διο φορές τιν εβδομάδα τον αφίνανε μισοπεθαμένο απτο χτίπιμα, μα όλα περνόσαναν. Ζοντάνεβε πάντα.

Κε τóra δίχος άλο, στέχετε ο παπος στην αβλόπορτα, μισοκλεί τα μάτια τυ κιτάζοντας τα θαθικόκινα παράθιρα τις κσίλινις εκλισίας κε ποδοχτιπόντας τις βάλινκες, φλιαρι με τα δουλικα. Ι μανκούρα-τυ ίνε δεμένη στη ζόνι-τυ. Χτιπαί τα χέρια, σφφρόνι απτο κρίο, κε γεροντικα ιπογελα τσιμπάι πότε τιν ιπιρέτρα, πότε τι μαγίρισα.

— Ταμπάκο δε θέλετε να μιριστίτε;— λεγι, προτίνοντας στις γινέκες τιν ταμπακέρα-τυ.

Μιρίζοντε ι γινέκες κε φταρνίζοντε. Πετα ο παπος απτι χαρά τυ κε φονάζι:

— Σκοπίσυ γρίγορα, θα παγόσις!

Δίνον κε στα σκιλια ταμπάκο να μιριστόνε. Φταρνίζετε ι Καστάνκα, γιρίζι τι μύρι-τις κε απομακρίνετε προσθαλέμι. Ο Βιον όμως δε φταρνίζετε απο σεβασμο κε σίζι τιν υρα. Κε ο κερως ίνε θαμάσιος. Ισιχος ο αέρας, διάφονος, καθαρως. Σκοτινι, νίχτα, μα μπορι κανένας να διακρίνι το χοριο όλο με τις άσπρες στέγες κε με τυς κιματιστυς καπνυς, πυ έβγεναν απτυς σολίνες, τα δέντρα τα αργιρομένα απτιν πάχνι, τυς σορος τον χιονον. Ο υρανος όλος ίνε σπαρμένος με τρεμοζθίνοντα αστέρια κι ο Γαλακσίας φένετέ τόσο καθαρα, πυ νομίζι κανένας πριν απτι γιορτι κ'ι αφτον το λύσανε κε τον τρίψανε με χιόνι.

Αναστéνακσε ο Βάνκας, έβαπσε τιν πένα κε κσακολύθισε το γράψιμο:

„Χτες ίχαμε μαλοτραβίγματα. Το αφεντικο με τράβικσε απτα μαλια έκσο στην αβλι κ' εκι με τόκσεπσε με το ζονάρι γιατι κυνόντας το πεδί-τυς στην κύνια, κιμίθικα άθελα. Κε μια εβδομάδα νορίτερα με διάτακσε ι νικοκιρα να καθαρίσο θρίσα κ'εγο άρχισα απτιν υρα κ'εκίνι αρπάζι τι θρίσα κε με το κεφαλάκι τυ πσαριυ αρχίζι να μυ πελεκα τι μύρι. Ι καλφάδες με περιγελόνε, με στέλυνε στο καπιλιο για βότκα κε με διατάζυνε να κλεί) απτ'αφεντικα ανκυράκια, κε το αφεντικο με χτιπα μ'ότι τίχι. Το φαγι τιποτένιο. Το προι δίνον πσομι, το γιόμα γάσσα, το βράδι κσανα πσομι, για τσαί κε μπόρτσι αν ροτας, τα καταβροχθίζονε τα ίδια τα αφέντικα. Να κιμύμε με διατάζυνε στο διάδρομο, κι όταν το πεδί τυς κλεί να κιμύμε καθολυ δεν μπορο, κυνο τιν κύνια τυ πεδιώ-τυς. Αγαπιτέ-μυ παпу, για το θεό-συ, κάνε κε πάρε-με απ'αφτο το σπίτι πίσο στο

χοριο, δεν μπορο πια να βασιτάξω. . . Πέφτο στα πόδια-συ, κε πάντα θα παρακαλο για ζένα το θεο, πάρε-με απο'δο πέρα, αλιος θα πεθάνω". . .

Στράβωσε ο Βάνιας το στόμα-τυ, έτριψε με τι μάβρι γροθιά-τυ τα μάτια-τυ κε θαθιαναστέναξε.

Θα τρίβο τον καπνό-συ — κσακολύθισε, — θα προσέφχομε στο θεο, κι αν κάτι κάνο, κξιλιζέ-με δίχως να με λιπιθις. Κι αν λες, πως δεν κζέρο καμια δυλια, συ θεθεόνω πως ότι κι αν ίνε θα κάνο, ακόμα κι αντι τυ Φέτκα μπορο τα πρόβατα να θοσκίζω. Ακριβέ-μυ παπυ, δεν ίνε πια ζοι αφτι εδο, ίνε θάνατος Πεζος ίθελα ν'αρθο στο χοριο, μα υποδίματα δεν έχω κε φοδύμε τιν παγονια. Κι όταν γίνο μεγάλος, τότε ο ίδιος θα σε θρέψω, κανένα δε θ'αφίσο να σε βλάψει, κι αν πεθένις, θα προσέφχομε για τιν ανάπα-πσι τις πσιχίς-συ, έτσι όπος για τι μάνα-μυ τιν Πελαγία.

Ι Μόςχα ίνε πολι μεγάλι. Τα σπίτια, αφεντόςπιτα, άλογα πολα. Πρόβατα μονάχα δεν έχι κε τα κσιλια δεν ίνε καχα. Για κάλαντα στις δρόμους τα πεδία δε βγένυν, στο χορο τον ψαλτάδον για κανονάρχι δεν αφινυν κανένα, κε μια φορα ίδα ζ'ένα μαγάζι στο παράθιρο ανκίστρια, τα πολύνε με τα κσίλα-τυς μαζί για το κάθε ψάρι, ίνε πολι δινατα κε μάλιστα ιπάρχι ένα τέτιο ανκίστρι, πυ μπορι να βασιτάξει κε μερσίνι ενος πυτιυ. Κε ίδα κε τέτια μαγαζια, όπου κάθε ίδος όπλο σαν τον αφεντάδον, πυ το καθένα-τυς κοστίζει ος εκατον ρύπλια. . . Κε στα κασάπικα κσιλοπέτινι, κε πέστροφες κε λαγι, αλα πυ τυς κινιγυν κανένα δε το λένε.

Αγαπιτε παπυ, όταν τ'αφεντικα θα έχυνε το δέντρο τον χριστόγενο με χαρίζ-ματα, πάρε για μένα χραιομένο καρίδι κε κρίπζε-το στο πράσινό-συ ζεντύκι. Ζίτιζε απτι δεσπινίδα Ολγα Ιγνάτιεβνα, πές-τις πως ίνε για το Βάνκα".

Αναστéναξε σπαζμόδικα ο Βάνκας κε τοποθετίθηκε κσανα κοντα στο παράθιρο.

Θιμίθικε πως όζες φορες ο παπυς πίγενε στο δάσος για να κόβι έλατο για τ'αφεν-τικα, έπερνε πάντοτε μαζί-τυ το ανκόνι-τυ. Τί χρόνια ίσαν εκίνα. Εκυζε ο παπυς, έσκυζε ι παγονια, κε βλέποντας κε τυς διο ο Βάνκας έσκυζε κ'εκινος. Κάποτε τίχενε προτυ ο παπυς να κόβι το έλατο κάπνιζε, τραβύσε ταμπάκο, γελύσε με το Βανύσκα πυ πάγονε απτο κρίο. . . Τα νέα έλατα, τιλιγμένα με πάχνι, στεκόντανε ακίνιτα κε πε-ρίμεναν, πιά απ'αφτα θα διαλέξει ο χάρος. Ακσαφνα νάσυ, απτυς σορος τον χιονιον ένας λαγος πετάι σαν ζαίτα. . . Δε βαστίετε ο παπυς κε φονάζι:

— Πιάς-τον, πιάς-τον, πιάς-τον! Α διάβολε!

Το κομένο έλατο τράβικξε ο παπυς στο σπίτι τον αφεντάδον κ'έκι πίραν να το στολίσυν. . . Περισότερο απο όλυς φρόντιζε για το στολιζμο ι δεσπινίδα Ολγα Ιγνάτιεβνα. Ι αγαπιμένι τυ Βάνκα. Οταν ακομα ζύσε ι μανύλα το Βάνκα, ι Πελαγία, κ'εργαζότανε ιπερέτρα κοντα στ'αφεντικα, τότε ι Ολγα Ιγνάτιεβνα έδινε ζαχαρατα διάφορα στο Βάνκα, κ'επίδι δεν έχι τίποτε να κάνι τυ έμαθε τυ Βάνκα να διαβάζι, να γράφι, να λογαριάζι ος τα 100 κι ακομα να χορέβι κε κατριλίεις. Κι όταν πέθανε ι Πελαγία φέρανε το Βάνκα στο παπύ-τυ, στο μαγεριο τις ιπιρεσίας, κι απο κι στι Μόςχα στον τεκνύρι Δλιάχιν.

„Ελα, αγαπιτέ-μυ παπύλι, — κσακολύθισε ο Βάνκας, — για όνομα τυ θευ, έλα κε πάρεμε απο δο. Λιπίζυ-με, το κακόμιρο ορφανο, όλι δοπέρα με χτιπάνε, να τρώγο θέ-λο, στενοχορέβομε πολι, τον πόνο-μυ σε κανένα να πο δεν μπορο, όλο κλέο. Κι αν τίχε κε το νόσι ο νικοκίρις χάθικα. Προχτες με χτιπιζε με το καλοπόδι στο κεφάλι ετι, πυ έπεσα κε δίσκολα ίρθα στον εαφτό-μυ. Χαμένι ι ζοί-μυ, χιρότερι κι απ'τυ κσιλιω... Χερετο ακόμα τιν Ελενα, το στραβόκορμο Εγόρκα, τον αμακσιλάτι, κε τιν αρμόνικά-μυ μι δίνις σε κανένα. Διατελο ο ενκονός-συ Ιβαν Ζυκοφ, αγαπιμένε-μυ παπυ, έλα σε περιμένο“.

Δίπλωσε ο Βάνκας σε τέσερα το γραμένο χαρτι κε τ'όβαλε στο φάκελο, πυ αγόρα-σε για ένα καπίκι τιν προιγόμενι μέρα... Αφυ κσέφτικε λιγάκι, έδαπσε τιν πένα κε έγρα-πσε τι διέφθινις:

Στο χοριο, στον παπύ-μυ

Ίστερα έκτισε το κεφάλι-του, σκέφτηκε κε πρόστεσε: „Στον Κοσταντι Μακάριτς“. Εφχαριστιμένος, πυ κανένας δεν τον μπόδιζε στο γράψιμο, φέρεσε το καπέλο-του κε χορις να τραβίξει το πανοφοράκι στους όμους-του, με ένα πυκάμισο έτρεχε στο δρόμο.

Απυς ανθρώπος, πυ όλι τι μέρα-τους περνύ ανε στα κασάπικα δίπλα, έμαθε, πως τα γράματα τα ρίχνον στα γραματοκιβότια κι απο κι μεταφέροντε σ' όλα τα μέρι τις τις πάνω στα ταχιδρομικα αμάκια με τυς μεδιζμένους αμακσιλάτες κε τα ιχιρα κυδονάκια. Έτρεχε ο Βάνκας στο πρώτο γραματοκιβότιο κε έριξε στυν αραμάδα το ακριβο γράμα...

Νανυριζμένος απο γλικες ελπίδες, ίστερα απο μια όρα χιμίθικε βαθια... Τυ φανικε στον ίπνο-τυ ι θερμάστρα τυ μαγιριυ. Πάνο στυ θερμάστρα κάθικε ο παπυς, με κρεμαζμένα τα γιμνά τυ πόδια κε διαβάκι το γράμα στις μαγίρικες ... Δίπλα στυ θερμάστρα γιρίκι ο Βιυν κε κυνάι τυν υρά-τυ.

ΕΡΟΤΙΣΕΣ:

1. Πίρε υ παπυς το γράμα τυ Βάνκα;
2. Κι αν τόπερνε ακόμα μπορούσε να πάρι το Βάνκα στο χοριο;
3. Πιά μέρι τις χοριάτικις ζοις θιμάτε ο Βάνκας;
4. Γιατί ο Βάνκας δε θιμάτε τα κακα τις διςτιχιές κε τα θάσανα, τις χοριάτικις ζοις;
5. Σε πίο μέρος τυ γράματος φένετε πός εφέρνετο ο νικοκίρις στο Βάνκα;
6. Σε πίες χόρες κε σήμερες ιπάρχον πεδια πυ θασανίζοντε όπος τα Βάνκα;

Γιμναζμα.

Γράψτε διεφθινι στο φάκελο τυ γράματος. Πόλι (χοριο), ραιόνι, δρόμος, αριθμος τυ δρόμου, αριθμος τις κατικιάς. Ονομα, επίθετο. Κάτο γράψτε τι διεφθινι τυ αποστολέα (διλ. τι διεφθινσί-ζας.

Ε. Δ'ΕΡΒΙΛΙ

ΑΠΤΟ ΒΙΒΛΙΟ „Ι ΠΕΡΙΠΕΤΙΕΣ ΕΝΟΣ ΠΡΟΙΣΤΟΡΙΚΥ ΠΕΔΙΥ

1. ΤΟ ΠΕΔΙΚΟ ΣΠΙΤΙ

Ένα κριερο, κατυφιαζμένο κε βροχερο προι, δίπλα στον ασινίθικτα πλατι όχτο τυποταμυ, πυ βυίκι κε χιματίκι σαν οκεανος, καθότανε ένα μικρο πεδι. Κυβαλάι ο ποταμος κε κλοθογιρίκι στα γρίγορά-τυ κίτρινα κίματα πελόρια δέντρα, φικτα διάφορα κε πέτρεις βαριεις, πυ πηγόσανε μέσα σ'απέραντα πλεύμενα παγοβόνια. Ο ποταμος αφτος βρι. σκότανε εκι, όπυ σίμερα ίνα ι Γαλία.

Μονάχο ίνε το πεδι. Κάθετε σταβροπόδι δίπλα στο δέμα τον κsilον πυ έκοπσε προ ολίγυ. Το μικρο χορμάκι-τυ δεν ίνε εβέσθικτο στο κριό· δεν τυ κάνι εντίποσι ι φρικόδικι βυι κι ο θόριθος τον πάγον, πυ κατρακιλάι το μανιομένο ποτάμι.

Απτικ διο πάντες τις μανιομένις νεροσιρικις, ι κατιφορετι όχτι τις οπιάς πικνοσκεπαζμένες ίνε απο καλάμια, ιπζόνοντε απικιλι, άσπρι τίχι, πυ τυς διασκίζυν ατέλιότε γραμες απο μάβρες κε ιπόκσανδες τελίεις. Ίνε ι τίχι αφτι απόκριμνι κατιφορικεις λόφον απο χιμολιεις, πυ χάνυντε κάπυ εκι στα γαλαζοτα κε σκοτινα βάθια. Ίνε σκεπαζμένοι απο δάσι, διχος δρόμους κε μονοπάτια. Έδο ιπζόνοντε γιγάντικα πέφκα κε έλατα, εκι φιτρώνυν λεφτοκαριδιεις, σιμίδες, βαλανιδιεις κε οκσιεις.

Δίγο μακρια απο πεδι, στο απάνο μέρος τυ λόφου, λίγο απικιλότερα απο μέρος, πυ ο ποταμος περιδρέχι το λοφο, γυαλίκι μάβρι τρίκα.

Ι τρίκα αφτι ίνε ι πόρτα κε το παράθιρο μαζι κε καπνοδόχο τις κατικιάς, όπυ ζι το πεδι αφτο. Βαθια, φυσικι σπιλια. Έκι γενίθικε εδο κι ενέα χρόνια πριν. Κ'έκι ι πρόγονι τον προγόνο-τυ, — όπος τυ διγόντανε — ίζανε αναγκαζμένοι κάποτε να κριφτόνε ολόκληρι σικα ιχιρα κε κριερα χρόνια, πυ αντικαταστίζανε το ατέλιoto καφτερο χαλοκέρι.

Επιδι εσπιλια έχι μονάχα έξοδο γιάφτο απτι μοναδικι αφτι έξοδο μπένυν κε βγένυν ι σκιθροπι κε χοντροκαμομένι κάτικι-τυ, απο κι πέρνυν αέρα κε φορ, απο κι βγένι έξο ο καπνος τυ τσακι, ότυ με μεγάλι προσοχι νίχτα κε μέρα άζβιστι φιλάγυνε τι φωτια.

Πάνο απτιν πόρτα πυ γιαλίζι ίνε ριγμένες ι μια πάνο στιν άλι πελοριες πέτρες, πυ σχηματίζυν κάτι σα σκάλα για κίνος πυ θέλυνε να καταθύνε στι σπιλια, ίτε να βγυν απο κι πέρα.

Στο κατόφλι τις άγριας αφτις κατικίας παρυσιάστικε ένας απσιλος, κσεροκιανος γέρος. Σκύρο, σα βιρσομένο το χρώμα τυ κορμιού-τυ. Ολο ζύφρες το πρόσοπό τυ. Ι μακτριες πσαρές-τυ τρίχες ίσανε σικομένες απάνο κε δεμένες σε μάτσο στιν κοριφι-τυ. Τα κόκινά-τυ θλέφαρα πυ όλο κυνόντανε ίσανε φλογομένα απτον αδιάκοπο καπνο, πυ γέμιζε τι σπιλια. Σικόνι ο γέρος το ραβδι κε σκεπάζοντας με τιν απαλάμι τα μάτια κατο απτα πικνα κρεμάμενα φριδια, κιτάζι προς τι διεφθινσι τυ ποταμου.

Βγένι, ίστερα, απτα παχιά-τυ χίλι σίντομος, κοματιαζμένος ίχος σαν εκίνον πυ θγάζυν τα τρομαγμένα αγριο-πούλια:

„Κρεκ!“

Το „Κρεκ“ ίνε τόνωμα, το παρονίμι, πιο ροστα, τυ πεδιου με το δέμα τον καλαμιον. Απο μικρο πεδι ακόμα κατόρθονε ο „Κρεκ“ να πιάνι τι νίχτα τα πυλια, πυ κινόντανε στις φολιές-τυς κε να τα φέρι στι φολια μαζι με τ'αβγα κε τυς νεογνός-τον. Για τα τέτια κατορθόματα τονε θραβέθανε κάποτε με ακριβο κομάτι άπρετου μιалу κοκάλυ. Αφτο θεωρόντανε τότε τιμιτικο κε διαλεχτο φαγι, πυ το φιλάγανε για τυς κινίγος. Τέτια ίσαν τα νόστιμα φαγια τις εποχισ εκίνισ.

Όσον αφορά το όνομα τυ Κρεκ κε τα άλα σας προιδοπιύμε πως ίνε φκιαστα. Στιν προτόγονι εποχι δεν ίταν επιθετα, μα ότε κι ονόματα ιπίρχανε.

Πιθανον να κσεχορίζανε τότε τυς ανθρόπους με κάτι παρατσύκλια, προσονίμια, πυ θα ίχαν κάπια σχέσι με τις φυσικές τυς ιδιότητες, το μπόι, το χρώμα τον μαλιον κ.τ.λ. Μα δεν ίνε ανάνχι να επεχταθύμε για τιν ιστορία τις προέλεπσις τον ονομάτον. Δεν έχυν απτα ιδιέτερι σιμασία.

Ακί το όνομά-τυ ο Κρεκ, πιδαί απτι θεσί-τυ κε με αφάνταστι γριγοράδα πετιέτε στο μέρος πυ στεκότανε ο γέρος μαζι με το δέμα τον καλαμιον.

Φτάνι σαν αστραπι στι σκάλα, ρίχνι κάτο το δέμα κε σικόνοντας — σιμίο τιμισ-τα χέρια στο μέτοπο λέγι:

— Εδώμε, Γέροντα! Τί θέλις;

Πεδι — απάντισε ο γέρος, — ι δικί-μας όλι με τιν αθγι πίγανε στο δάσος να κινίγισυν γοργοπόδαρα λάφια κε πλατικέρατα βόδια. Θα γιρίσυνε μονάχα το βράδι γιατι — πλίνι ι βροχι κε κσαλίφι τ'αχνάρια κε κυθαλί τι μιρυδια, πυ αφίνυν τα ζόα πάνο στα θρία παρασίρι τα μαλια, πυ αφίκανε τα ζόα πάνο στο φλιο τον δέντρον κε γι αφτο θα διςκολεφτυν πολι ι δικί μας ος ότυ να θρύνε το κινίγι. Βάλε κάτο το καλάμι-συ. Εχομε αρκετα δεντράκια για βέλι, μα γρίγορα θα λίψυν ι πέτρινες εχμες κε τα καλα κε μιτερα πέτρινα κομάτια, γιατι τα κοπίδια-μας αμδλόθικαν, γένικαν οδοντοτα κε σπάσανε.

— Τί λιπον διατάτις να κάνο, Γέροντα;

— Με τ'αδέρφια-συ θα πάτε μαζί-μου κατα τυς Ασπρος Λόφους. Θα εφοδιαστύμε εκι με κομάτια στυρναρόπετρας, πυ πέσανε τελεφτέα απτα τιχώματα τυ παραλιακου βράχου, πυ θρίσκετε εκι απ' όπυ ανατέλι ο ήλιος τα κομάτια απτα βρίσκοντε τόρα στον όχτο τυ ποταμου. Εκι θα σε δίξο πως να τα επεξεργάζεσε. Ινε κερος πια, Κρεκ! Ισε μεγάλος τόρα, αρκετες ίνε ι δίναμές-συ, κε ίσε σε θέσι να κυθαλας όπλα, πυ έφκιασε με τα ίδια-συ χέρια. Περίμενέ-με, θα πάο να φονάξο τα πεδια.

— Στις διαταγές-συ, — ίπε το πεδι κε το πρόσοπό-τυ έλαμπε απτι χαρα, πυ προσπαθύσε να τιν κρίπσι.

Ας εκσετάςυμε τον Κρεκ τόρα, πυ ο Γέροντας διεφθίνθικε στι σπιλια, απ' όπυ ακυνόντανε λαρινκιόδικες φονες, πυ μιάζανε περισσότερο με κραβγες μικρον ερεθιζμένον ζόον

Ομορφο, μεγάλο κε δυνατο τον ονόμασε ο γέρος. Ίσος για να τον φιλοτιμίσει. Γιατί στην πραγματικότητα ο Κρεκ ήταν μικρός, πολύ μικρός μάλιστα, κι ακόμα λιγνός κε κοκαλιάρης, όπως κι ο πρόπαπός-του.

Όσο αφορά το προσοπό-του ήταν πλατι κε κατακόκκινο απτο κάμα τυ ίλιω. Πάνω απτο μέτοπό-του προβάλανε αρσες κξανθες τρίχες, παχίες, φοβέρα μπερδεμένες κε σκεπαζμένες, απο στάχτι κε διάφορα σκουπίδια.

Δεν ίνε όμορφο το κακόμορο αφο κι αδύνατο πεδάκι. Τα μάτια-του μονάχα, πυ βαθιά ίνε χομένα στις κόχες ίνε γεμάτα ζοι κι ανάμεσα απ'αφα λάμπι το μιαλο πυ άρχισε να κσιπνα.

Ανιπόμονα περιμένι πότε θάμπι στο δρόμο. Χτιπάι το πέλμα-του με τα μεγάλα δάχτυλα στι γι κε με τα πέντε δάχτυλα τυ χεριώ-του νεβρικά τραβάι τα χίλι. Έτσι κάνον κε σήμερα ακόμα ι νέγρι τις Αφρικίς, όταν θρίζοντε σε μεγάλο ερεθίζμο.

Μα να κι ο πρόπαπυς κατεβένι τ'απισλα κχαλοπάτια με γριγοράδα, πυ δεν τι φανταζότανε κανένας σε τέτια ηλικία. Κατόπιν-του ολόκληρι ορδι απο πεδιο-αγρίον. Όλα αφαταν κε τον Κρεκ ίνε μισοσκεπαζμένα με δέρματα θεριον.

Νά-τος ο Γελ, ο μεγαλύτερος απ'όλους. Ίνε δεκαπέντε χρονον. Προτυ νάρδι ι τιμιτικι γι αφοιν ημέρα, πυ θα τον πάρυνε μαζί-τους στο κινίγι ι μεγάλη κατόρθονε να φιμιστι ος μεγάλος πσαρας. Με τιν ειδηγία τυ πρόπαπυ έμαθε να κάνι απτα κοχίλια μιτερα κοπίδια, μιπερος γάντζυς για τιν πσαρικι. Με τι βοίθια ανκιστριυ, πυ το έφκιασε ο ίδιος, κε έβαλε στο άκρο-του κομάτι κόκαλο με πολι λεπτα δοντάκια έπιανε μεγάλυς σολεμυς (πσάρια) στα βάθια τυ νερο.

Κατόπιν-του πάι ο Ριυγ ο μεγαλοσφίτις. Γι αφοιν μπορζανε να πύνε πος ίχε τιν ακοι κε τιν όσφρις τυ σκίλιυ, αν στιν κερο εκίλο, πυ ζύσε ο Ριυγ, δεν ήτανε σχεδον άγνωστο το σκίλι με τις ιδιότητες-του, πυ ίνε ε'εμας τόσο γνωστες.

Απι μιρυδία γυριζι ο Ριυγ σε πίο θάμνο οριμάσανε ι καρπι, κε πυ προβάλανε απτι γι τα νέα μανιτόρια. Με κλιστα τα μάτια κίνος κσεχόριζε τα δέντρα απτον φίλον τι μυρμούρα. Περίφανα πίγεταν εμπρος τα διο πεδια, κε κατόπιν-τους τυς ακολουθύνε σοβορα κε σισπιλα τα άλα. Στιν κορμοστασια μιάζυνε κι αφα με τα άλα κε το καθένα-τους έχι κσεχοριστι ιδιότητα, πυ τιν έχυνε παρατιρίσι ι γονιί-τους.

Ο πρόπαπυς-ο Γέροντας- δίνι το σιμίό, πος κερυς πια να κσεκινίζυν, κε μπένι ο ίδιος επικεφαλις τις πεδικίς γρύπας, έτσι όπως σήμερα ο δάσκαλος όταν πάι σε περίπατο με τυς μαθιτες.

Μονάχα ι μικρι σινοδιπόρι τυ γέρο — λεπτομερια, πυ κσεχοριζι τι γρύπα τυς απτι γρύπα τον σιμερινον μαθιτον — έχυνε στι ράχι-τους κάτι σα σακι, χοντροπλεγμένο απο στενευς λυρίδες φλύδας τον δέντρον, κε κρατάνε στο χέρι άλος κοντο ραβδι με βαρι κεφάλι άλος κοντάρι με πετρινη εχμι. Κε ένα μάλιστα πεδι κρατάι κάτι σαν κεφαλάκι σφιριυ απο σκύρα πέτρα.

Απομακρίνοντε απτι σπιλια, θιματίζοντας λαφρα, δίχως θόριβο. Γιατι θιμόνταν καλά τι διαταγι τυ Γέροντα κε τον πατεράδον-τους πος ίνε απαρέτιτο όταν θ'αρθι ο κερυς να πάνε κι αφα για κινίγι στα απάτιτα δάσι να περπατύνε αθόριβα για να μι προσελκίζυν τιν προσοχι τυ κινιγιω κε τον άγνωστον άγριον εχτρον.

Ι γινέκες, πυ μόνες τόρα μίνανε στι σπιλια, βγίκανε στιν έκσοδο κε παρακολυθύσαν απο κι το Γέροντα με τα πεδια.

Κε δίπλα στις γινέκες διο κορίστια κχαλοφκιαζμένα κι απσιλη. Τις λένε Μαπ κε Ον. Με ζίλια κιτάζυν τα πεδια.

Κε στιν κχαπνιζμένοι κατικία τυ Κρεκ, μπροστα σε δυνατι φωτια, κον'α σε μεγάλο σορο απο στάχτι κε ζβιζμένα κάρβυνα, ανάμεσα σε πλιθος κομάτια απο κόκαλα, στέκετε γονατιστα ο πιο μικροσκοπικος αντιπρόσωπος τις προτόγονις ανθρωπότιτας.

Ίνε ο πιο μικρος απ'όλα τα πεδια κε το λένε Οζο.

Μεγάλος πόνος τρώγι τιν καρδιά-του. Απο κερο σε κερο θγένυν αναστεναγμα απτο στίθος-του. Πόλα λιπάτε πυ δεν τον αφίκανε να πάι μαζι με το Γέροντα. Μα μολαταφτα κσακολυθα όπως πρώτα με μεγάλι προσοχι να παρακολυθι τι φωτια.

Σήμερα ίνε ι ζιρά-τυ να φιλάγι τι φοτια απτιν αβγι ος ότυ νιχτόσι.

Ίνε πολι προσεχτικό γιχι: κζέρι πόσο σπυδρα ίνε ι δυλια, πυ τυ αναθέςκνε. Ι φο-
τια ίνε ανεχτιμιτι για τι σπιλια κι όπιος τιν αφίνι να ζβίσι, εκλιρι τον περιμένι τιμορία.
Να γιατι μόλις παρατιρίσι το πεδι, πως ι φλόγα λιγοστέβ: κε κιντινέβι να ζβίσι ι φοτια,
αμέσος ρίχνι επάνο κλιρια απο δέντρο ρετσινάτω, για να τις δοσι νέκ τροφι κε τι
αναζοογονίσι.

Κι αν κάποτε τα ματάκια τυ Οζο γεμίζυνε δάκρια, πυ εκοτινιάζυι τιν όρτσι, προ-
καλι τα δάκρια αφτι όχι ι λίπι, μα ο καπτερος καπνος.

Γρίγορα κζέχαζε ο Οζο τ'αδέρφι-τυ κε τιν εκδρομί-τους. Γι άλο εκέρτετε τόρτ κε
υ εκέπει αφτι: τον κάνι όλο κε να κατσυριάζι: ίνε πιναζμένος, κε ίνε μόλις εκσι χρονονί..

Σκέφτετε πως, αν ι γερόντι: κ' ι πιτεράδες γρίσυι απόπειε απ το δάσο, με
γιμνα χέρια, θα ανηκαστι: να ικανοπιίσι το στομάχι-τυ με διο κομάτια φτέρη: πυ
εκκοπεσε κάμπυρες μερες πριν κε τις καθύρδισε πάνο στα κάρβυνα.

II. ΜΙΑ ΑΠΤΙΣ ΜΕΡΕΣ ΤΙΣ ΠΡΟΤΟΓΟΝΙΣ ΕΠΟΧΙΣ

Αν πιναζμένος ίταν ο Οζο, μα λιγότερο πιναζμένα δεν ίταν τ'αδέρφι-τυ. Μίλι-
αφτα περισότερο: ο όρόμος κι ο αέρας τυς μεγαλόνε τιν πίνα. Ο Γέροντα: όλο το όρόμο-
γμορμυρίζοντας κε με διάφορα σιμά τυς εκσιγύσε πως να κσεχορίζυν στον όχτι τα διάφορα
νερόφιτα, ι κρεατόδικε: ρίζε: τον οπίον θα μπορούσανε να γεμίζυν έτσι κ'ετσι το πιναζμένο
στομάχι-τυς στα χιμονιατικα θράδια, όταν κρέας δε θα ίχυνε. Βλέποντα: τυς αρευς καρ-
πυς, πυ κατορθόσανε να ροθύνε απτιν παγονια πυ κε πυ στα κλιρια τον θάμον, ι νέι
στρατολάτιδες επιθυμύσαν φοβερα να τυς κόψυν κε να τυς καταβροχτίσυν.

Μα απο μικρα πεδια ακόμα, αφστιρι τυς δινότανε διαταγι να φέρυνε στι σπιλια
κάθε τι πυ βρίσκανε ίτε κάρπι ίτανε, ίτε ζόα κατάλιλα για τροφι. Κε επιδι ίταν σι-
θζιμένι εκι μονάχα στι σπιλια, ίστερα απ' τιν εκσέτασι τον ανότερον να διαμιραστύνε τι
λία μετακί-τυς, γι αφτο κε τόρα νικύσαν τον πιραζμο κε ρίχυνε στα σακια όλα όσα
βρίσκανε στο όρόμο.

Μ' αλίμονο! Απτι: στιγμή π' αφικαν τι σπιλια δεν κατορθόσανε να βρύνε παρα λίγυς
μονάχα καρπυς οκσιας, κάμπυσο:ς λεγνυ:ς μισοπαγομένυ: σαλιάνκυς, ένα σταχι φιδάκι όχι
μακρίτερο μα μίτε κε παχίτερο απτο δάχτυλο τυ ανθρόπυ.

Το φιδάκι βρίςκε ο Κρεκ: κιμότανε κάτω απο μιζ πέτρα πυ αναποδογίριζε όπυ κι
αν πίγεγε ο Κρεκ παντυ αναποδογίριζε όλες τις πέτρε: πυ αντάμονε στο όρόμο, βέδεα
εκίνε:ς για τις οπίε:ς έφτανε ι δίναμί-τυ.

Μα αν τρόφιμα βρίσκανε λίγα, απαντύσαν όμο:ς πολα κομάτια τσακμακόπετρα:ς, πυ
κατρακιλιόνταν εκι στις ρίζε:ς τον λόφαν. Το φορτίο τον πεδιον όλο κε βάρενε. Ι πιο
μικρι σχεδον σερνόντανε, καμπυριαζμένι απτο φορτίο-τυς, μα βάζοντας όλα τα δινατά-
τυς προσπαθόσανε να κρίψυν τιν κύρασι-τυς, γιατι κζέρανε πως ι μεγαλίτερι, σιπιθζιμένι
σιπιλια να ιποφέρυν όλες τις κακυχίε:ς, δε δύνυν καμια προσοχι στα παραπόνά-τυς.

Βροχι με μικρο χαλάζι εκέπαζε αδιάκοπα το όρόμο όλο. Μα ο Κρεκ δεν έδυνε
καμια προσοχι στο χαλάζι. Σ λογιζότανε μόνο πως γρίγορα κι αφτο:ς θα γίνι μεγάλος,
ίσο:ς επιδέκιο:ς κε δοκιαζμένο:ς κινιγος, κε θα έχι πραγματικο όπλο κε όχι μικρο πεδικο
φραβδάκι. Κε με τι εκέτσι αφτι: ζοιρα κε παλικαρία:ς βιμάτιζε στο Γέροντα δίπλα. Ποτά-
μι τον έλυζε ο ιδρω:ς θαρι ίταν το φορτίο-τυ, έσερνε διο μεγάλα κομάτια στυρναρόπετρα:ς.

Κατόπιν-τυς ερχότανε, με συφρομένα τα φρίδια, ο Γελ κι ο Ρυγ: στενογοριμένι κ'
ι διο: δε βρίκανε τίποτε στο όρομο, δε μαζέψσανε τίποτε. Τυλάχιστο ψαράκι ίτε μανι-
τάρι. Μονάχα κάπια μισοπαγομένι βρίκανε αράχνη, πυ καθότανε στι εκοτινί-τις φολια
πιναζμένι όπο:ς κ' εκίνι.

Ι άλι ερχόντανε ανακατομένα, με βία σερνοντας τα πόδια, καμπυριαζμένι κε το
κεφάλι κλιμένο: απτα πρόσοπά-τυς ανάβριζε ο ιδρω:ς θολο ποτάμι. Ι βροχι έτρεχε απτ'
αχτένιστά-τυς μαλια, έλυζε τα μάγυλά-τυς χωρι:ς όμο:ς να πλίνι τις ακαθαρίε:ς κε τις
λέρε:ς πυ τα εκεπάζανε.

Ιστερα απο μακρινη πορία έδωσε επιτέλους ο Γέροντας το ριμίο τις σταμάτισις.

Στι στιγμή τον ακούσανε όλι.

— Νά εχι κάτω απο γίσομα τυ βράχυ, δίπλα στον όχτο, ιπάρχι καλο στεγνο μέρος για ανάπαψι, — ίπε ο Γέροντας — καθίστε! Θα φάμε! Ανικστε τις τσάντε-ςας.

Τρέξανε εχι όλι. Πλαγιάσανε μερικι, μερικι καθίσανε σταβροπόδι, αφίνοντας στο Γέροντα το μέρος κάτω απο γίσομα, το οποίο καλύτερα απο όλα προφλαγότανε απτι βροχι.

Ο Κρεκ έδixε ς ο Γέροντα το περιεχομενο όλον τον ςάκον-τυ, με ςεβαζμο τυ πρόσφερε το φιδάκι πυ βρίχε. Τυ φενότανε, πως το ακριβο αφτο κοματάκι, πυ δεν τολμύσε ο ίδιος νάνκίσι, μπορούσε μονάχα ο πρόπαπος να το φάρι.

Μα ο γέρος ςιγα τράβixε πίσο το χέρι τυ πεδιω λέγοντας:

Ας ίνε για ςας! Εγο προτιμο, όταν πσιμένο χρέας δεν εχο, να μασο ρίξες. Απο πολιν κερο ςιθίσα ς'αφτο· έτσι κάνανε χ'ι πατεράδες-μυ. Κιτάκστε τα δόντια-μυ, — θα δίτε πως απο μικρο πεδι μασύσα ίτε ομο χρέας, ίτε ιγρα, ινόδιχα κε κολιτικα φυτα. Στα χρόνια τις νιότις-μυ, πεδιά-μυ, ι φοτια ι πανόρια κε ζοοδότρα φοτια, ι φοτια — ο φίλος, πυ πρέπει να τιμίζυμε όλι. έφεβγε κάποτε απτα λιμέρια-μας, πυ ίσαν κοντα στως όχ-τους τον ποταμον, όταν αφτι πλιμιρύσαν. Κ' εμς τότε, δίχος φοτια, βάζαμε ςε ενέργια τα δυνατά-μας ςαγόνια μετοβάλοντας ςε ζιμάρι τιν ιγρι τροφι, πυ τρώγαμε έτσι, όπως θρίσκομε. Φάτε, πεδια. Κερος πια.

Κε με απλιςτία τα πεδια ριχτίκανε ςτις φτοχικες προμήθειες, πυ τις μίραζε ο πρόπαπος.

Ιστερα απο φτοχινο αφτο πρόγεμα, πυ καταβροχτίστηκε γρίγορα, κε πυ λίγο απομάκρυνε τιν πίνα τον στρατολάτιδον, διάταξε ο γέρος ςτα πεδια να αναπαφύνε, προτου να κσακολυθίσον τι δουλια.

Σιμαζοχτίκανε εκίνα ςφιχτα ανκίζοντας το ένα τάλο, για να μπορέσουν καλύτερα να ςεσταθύνε κε ίστερα απολίγα λεπτα πέσανε όλα ςε θαθι ίπνο.

Μονάχα ο Κρεκ δεν έκλιε τα μάτια. Ονιροπολύσε τιν όρα, όταν θα τονε λογαριάζωνε πια παλικάρι ςοστο. Κσαπλομένος ςτι γονιά-τυ, δίχος να χιμιθι, κριφα με μεγάλη προσοχι παρακολυθύσε τις πράκxες τυ γέρυ, πυ τόσα μιστιριόδιχα κε περιέργα πράματα γνόριζε.

Κι ο γέρος, σταναμεταχι, ςιλογιζμένα μασόντας ρίξες, προσεχτικα με το οκxίδερκο κε πιραμένο-τυ μάτι κxέταζε τα κομάτια τις στυρναρόπετρας, πυ χίτονταν δίπλα-τυ.

Ο Κρεκ επίμονα προσπαθύσε να θιμιθι κάθε κίνισι τυ γέρυ. Ιδε, πως ο γέρος διάλεκε μια απτις στυρναρόπετρες, στρονκίλι κε μακρυλι ςαν αβγο, πήρε ίστερα άλι πέτρα κε μ' ένα δυνατο χτίπιμα οπέτσισε απτιν πρότι αρκετα μεγάλο κομάτι. Ιστερα πίεσε τιν πετρα ανάμεσα ςτα πόδια-τυ, τραβόντας-τα στον εαφτό-τυ. Όταν ι πέτρα βρέθηκε ςιπι, πιζμένοι ανάμεσα ςτα περιέργα αφτα κε φυσικα πιεστήρια, ο γέρος πήρε ένα ραβδι με γλι-στερα κομένα άκρα κε προσεχτικα το τοποθέτισε ςτιν επίπεδι τις τσακμακόπετρας κορφι. Ιστερα, ςινηκντρόνοντας τις δίνωρές-τυ όλες, πίεσε το ραβδι με τα χέρια κε το ςτιθος έτσι, πυ απτιν πέτρα αποχορίστηκε μακρυλι κε μιτερι ςα μαχέρι πλαχύλα.

Κάμποxες φορες επανάλαβε τιν πράκxι αφτι ο γέρος κε ςε λίγο διάστιμα ετίμασε αρκετο ποσο απο τέτιες πλαχύλες.

Τα διάφανα αφτα κομάτιο, πυ ίχανε χρέμα άγριυ μελιυ κxέβανε όχι χιρότερα απτα ατσολένια-μας μαχέρια. Ι διαφορα ίταν πυ δεν ίσανε ςτερεα. Σιχνα έπρεπε να τα αντικατοστένανε. Ο γέρος αφυ κxεκυράστικε λίγο απτιν κυραστικι εργασίο, διάλεκε ένα απτα πιο μεγάλα κομάτια, κι άρχισε να το πελεχα με ςιχνα, μα όχι δυνατα χτιπιμάτα. Κε ίδε ο Κρεκ ςιψάνερα, πως απτιν άμερφι πλαχύλα ςχηματιστικε τέλια εχμι για ακόντιο, κε άθελα απτα ςτιθια-τυ έγικε φονι θαμαζμο κε ενθουιαζμο. Αν κε πxέλες φορες ος τότε ίδε το πεδι τον τρόπο τις καταρκελις πέτρινων εργαλίον, μα ι ςιμερινη επιδεκxισίτι τυ γέρυ τον κατάπλιξε.

Μόλις μάξοκε ο γέρος τα μιτερα κοπίδια, πυ τόσο τεχνικα τα επεκxεργάζτικε κε κxάφω γίρισε θιαμιας το κxάφι ςτο μέρος τυ ποταμο, κε ςτο πρόσκοπό-τυ αντικαθρεφτί-

εστিকে στην αρχι θαμαζμος, κε ίστερα τέτια φρίκι, πυ ποτε ος τότε δεν ίδε ο Κρεκ στο αναρεθιστο κε περίφανο πρόσωπο τυ γέρου.

Αθελα ο φόβος εκιρίεπκε τον Κρεκ, παρ'όλι τι νεανικί-τυ ορμι, μα προσπάθισε να μίνι ίσιχος όπος κι ο γέρος κε όπος εκίνος έπιεκε το χερύλι τυ ραβδιού-τυ.

Απτο θόριο μέρος, απτο πάνω μέρος τυ ποταμου ερχότανε κάποιος φοβερος, ακαθάριστος θόριθος, μακρινος ακόμα· κάπυ κάπυ κσεχοριζόντανε μυνκριζμος τρομερος.

Κσιπαζμένα τα πεδια πιδίσανε απτις θέεες-τον, τρέμοντας απτο φόδο. Βιαστικα ο Γέροντας τα διάτακε να κσαρφαλόσουν στο γλιστερο κε σχεδον απότομο βράχο, κσιμβυλέδοντας-τα προς να βάζον τα πόδια κε να γαντσειθύνε με τα χέρια απτις προεκσχυες πέτρες, πυ έσαν κομένες κσιρες ι μια πάνω στην άλι, εκι στως κσιμολένιυς τίχυς. Ιπάκυσαν εκίνα κι αφυ φτάσανε στην πλατείτσα πυ θρι κόντανε στο μέσο τυ βράχυ, πέσανε πρύμιτα στην κιλια πάνω, με καταματομένα τα δάχτυλα.

Μα ο γέρος να τ'ακολουθίσι δεν μπορούκε. Εμινε κάτω στι ρίζα τυ βράχυ. Αρνιθικε να τον ενκαταλίπει ο Κρεκ, μι δίνοντας προσοχι στις φοθέρες-τυ.

— Γέροντα! — φόνακε, — αόρατος κίντινος μας απιλι, όπος λες. Μ'αγαπας το κζέρο, μα κ'εγο δε θέλο να ε'ενκαταλίπω. Θα πεθάνουμε μαζι, ίτε μαζι κε θα νικισουμε. Σταθερος ίσε κι κε δινατος, θα πολεμίσις ος το τέλος κ'εγο, — αν μας επιτεθύνε κακι άνθρωπι ίτε άγρια θερια — θα τυς θγάλο τάντερα.

Στον κερο πυ ο Κρεκ εκφονύκε τον πολεμικό-τυ λόγο, ι τρομερι βοι όλο κε πλιζιάζε. Ολοφάνερο τόρα, πως ι ετία πυ τυς προκxenύκε τον τρόπο, κάθε λεπτο πλιζιάζε στο μέρος, όπου θρισκόντανε το πεδι κε ο γέρος.

— Κρεκ, τα μάτια σου ίνε οκσιδερκα κε νεα! Κίτα εκι κατα τον ποταμο, στο βόριο μέρος. Τί βλέπις;

— Κατάμαθρος ο υρανος απο μεγάλα πυλια. Στριφογιρίζουν όλο. Φένετε ι άγριες κραβγες-τυς μας φουερίζουν.

— Κάτο στο νερο δε βλέπις τίποτε; Κίτα μια φορα ακόμα. Τα πυλια κσιρφογιρίζουν πάνω απτο ποτάμι, όστε κσινοδέβουν κάπια λία πυ πλεί κατα τον ποταμο, περιμένοντας πό ε θα τις επιτεθύνε δίχος φόδο. Μα πιάς ίνε πυ θγάλι το φοβερο απτο μύνκριζμα; Δεν ίνε απτο κραβγι πυλιον! Ελα να σε κσικόσο κσιλα για να κσιτάκσις καλίτερα.

Μα τυ κάκυ, κ'επάνο απτα χέρια τυ γέροντα δεν έβλεπε τίποτε ο Κρεκ.

— Τί βλέπετε κσις απ'αφτυ πάνω; — φόνακε ο γέρος στα πεδια, πυ κίτονταν ασφραλιζμένα κσιλα στην πλατείτσα τυ βράχυ. — Μίλισε κι' Ρυγ!

— Βλέπομε, — ίπε το πεδι με τα μεγάλα τ'αφτια, — βλέπομε μακρια στον ορίζοντα, μέσα στο νερο σε άσπρο έδαφος επάνο κάτι μάθρο τέρας. Μα τί ίνε δει μπόρουμε να πόμε. Κουιέτε.

— Καλα, Ρυγ! Να μιν ίνε το μάθρο απτο πλατικέρατο βόδι; Αν κε — ίπε ο γέρος μέσα-τυ, — κσιάνια ίνε τόρα ι αγριόταθρι στα μέρι-μας, μολα τάφτα μπορι κανέναν να τυς ανταμόσι.

— Οχι, το τέρας απτο ίνε μεγαλύτερο απτο πλατικέρατο βόδι! — φόνακε ο Ρυγ.

— Γέροντα, — φόνακε ο Γελ, — δεν ίνε ένα, μα διο τα τέρατα πυ κινόντε, κε το άσπρο έδαφος ίνε κσιεπαζμένο όλο απο κόνικινες κσιλίδες!

— Κ'εγο τά βλέπο τόρα! Τι βλέπο, — φόνακε ο Κρεκ, κσιλομος κε τρέμοντας κίνχορμα. — Διο θερια ίνε εκι κε τα διο πάρα πολι μεγάλα. Βρισκοντε πάνω σε πάγο, πυ ίνε μεγαλύτερος απτ. κσιπλιά-μας. Δε κσαλέδουν. Γέροντα! Γρίγορα θα περάσουν απο κοντά-μας! Για κίτα! Χαδίκαμε αλίμον

Κατέβακε τον Κρεκ ο γέρος στι γι, κε με απλιστία κίταζε στο φουρτυνιαζμένο ποτάμι.

Κε ίδε ο γέρο κινιγος θέαμα, πυ γέμιζε τιν κσιχι-τυ απο παγερι φρίκι, παρ'όλι τιν παλικαριά-τυ. Ο Κρεκ κε τ'άλα πεδια κλέανε κε τρομάζανε απτο φόδο.

Πάνο στ'αφριζμένα κίματα, ο θόριθος τον οπίον ανακατεβότανε με τις κσεκοφαντικες κραβγες τυ άπιρυ πλιθύς τον όρνιον, φερότανε παγόβραχο ολόκλιμο, μεγάλον διαστάσεων κε πάχυς. Κε κσιρφογιρίζοντας πάνω στα νερα ο παγόβραχος κσιβαλύκε τερατόδοχο

ελέφαντα-μαμουθ, απέραντον διαστάσεων, με μακριά χέρι κε κιματίζουσα ουρα. Τα πιάνα πόδια του τέρατος πέρασαν στην αραμάδα του πάγου, σάμπος σε παγίδα.

Το θεριο έτσι σαν να στεκότανε πάνω στα δύο πιανά-του πόδια· η κιρτομένη-του χαβλιόδοντες ίσανε σικωμένοι προς τα πάνω, κι άπτιν προβοσκίδι-του, που πρόβαλε, σαν κατάρτι, πετιόντανε αδιάκοπα στον ουρανό πιδάκες εμάτου. Όλο-του το κορμί ίτανε λυζμένο απ'αφτό το έμα, που πετιότανε κι άπτιν τριπιμένη-του κιλία κι αναστέναζε κε μόνκριζε το θεριο στην επιθανάτιά-του αγωνία. Κε δίπλα ίτανε κσαπλομένος γιγάντικος μαλιαρος ρινόκερος, που με το κέρατό-του κέςχιζε την κιλία του μαμουθ. Εκίτο ακίνιτα κι πέρα πνιγμένος.

Στον κερου που η τρομερή γρούπα έπλεπε δίπλα απτό Γέροντα, που το θέαμα αφτό τον επενθίμισε τους θρίλυ: κε τις μιστριόδικες κινιγίτικες περιπέτειες τον προγόνο-του, ο γιγάντικος ελέφαντας σοριάστηκε πάνω στο πτόμα του νικιμένου εχτρου, βγάλοντας την τελεφτέα επιθανάτια κραβγι.

Τράνταξε η γι άπτιν κραβγι αφτι, ο αντίλαλός-τις επαναλίφτικε κάμποςες φορές κε τα όρνια τρομαζμένα, κσιπαζμένα, σταματίσανε για κάμποςο κερου τι κλιρί-τους καταδίοκσι.

Μα δεν πέρασε πολί: κε κσανα με νέα ορμή πετάκσανε στον παγόβραχο, όπου ακίνιτα βρισκόντανε τότε τα δύο γιγάντικα πτόματα.

Όταν απομακρίθηκε πια ο πάγος με το θαρί-του φορτίο ο γέρος κκύπισε με το χέρι του κσιθροπό-του πρόζοπο, το λυζμένο απτον ιδρο κε προσκάλεσε τους μικρός-του κσινοδιπόρους.

Χτιπόντας τα δόντια, με τη θία σαλέθοντας τα τρεμάμενα πόδια, δίχος να ίνε σε θέσι κε φονί να βγάλουν, κατεβίκαν η μικρή απτό βράχο κε ζιγόνανε το γέρο, του οποίου το χέρι σαζμόδικα κρατύσε ο Κρεκ.

Ίστερα απ όλα αφτα που περάσανε τους ίτανε δίσκολο βέβεια να καταπιαστύνε στην δουλία για την οποία ίρθανε.

Αναβάλανε το μάθιμα τις κατασκευές όπλων απο στურναρόπετρες κε όλη κσιθροπια κε κατσοφιαζμένα γιρίσανε πίσο στην κσιλία.

Τα πεδία κάθε λίγο γιρίσανε κε κιτά'ανε πίσο. Κάποτε τους φενότανε προς ακύανε το θόριβο τον πυλιον, που πετύσανε, κάποτε προς νά,νά τα ζιγόνε ένα απτα άγρια εκίνα θερια, που ίδανε προ ολίγου.

Μα κίχασαν επιτέλους κι ο Κρεκ, χαμογελόν-ας ίπε στο Ρυγ:

— Πολί λιπίθικε ο Όζο, όταν φίγαμε το προί. Μα το βραδί θα χαρή, που έμινε σήμερα να φιλάκσι τη φωτιά, — όταν μάθι τα όσα υποφέραμε εμεις.

Μα δε κσιμφόνισε σ'αφτό ο Ρυγ, κύνικε το κεφάλι κε ίπε:

— Ο Όζο ίνε τολμιρός· εγώ πιστέβο προς θα λιπιθί, που δεν ίχε τίχι να δι τέτιο φοβερο θέαμα.

III. Ο ΠΑΝΤΟΤΙΝΟΣ ΕΧΤΡΟΣ.

Χορίς καμία άλι περιπέτεια γιρίσανε τα πεδία στην κσιτία, προτου να νικτόσι ακόμα.

Ίστερα απο εκίνα που υποφέρανε, η διίγισι τον οποίον εκανε τις γινέκες να τρέμουν κε τα μικρά κοριτσάκια—τη Μακ κε την Ον—να κλένε, η ελαινί κε κσιπνόδικι πατρικί-τους κσιλία φάνικε στα πεδία πολί αναπαφτι.

Έδο πέρα πια ασφαλιζμένοι, θεωρούσανε τον εαφτό-τους πολί εφτιχιζμένο. Γιατι, δίπλα ίσαν η μανάδες-τους που τους τρέφανε με το γάλα-τους, γίρο ιπσονόντανε πέτρινη τίχι, που τους ιπερασιζόντανε απτους εχτρου, κι ο μεγάλος κε καλός-τους φίλος η φωτιά-τους χαιδεβε γλικά κε τους νανύριζε με τη ζέστα-του.

Νικα το κριό η φωτιά κε φοβερίζι τα άγρια θερια, μα ίνε αδίνατι κι αφτι να ιπερασιζί τους κατίκους τις κσιλιας απτιν επιθεσι άλυ εχτρου, θανατιφόρου αφτου, που τους καταδίοκσι κε τους παραμονέδι παντου — εφτάζοος κ' εφτάπικος, που κε χιλιάδες φορές αν τον νικας—εκνέο αναστένετε αγριότερα την κάθε φορα.

Αφτός ο παντοτινος εχτρος, που πάντοτε στέχετε, εν επιφιλακί“κε φοβερα εκδικίετε, όταν η κίτικι τις κσιλιας δεν ίνε σε θέσι να τον πολεμίσουν ίτε απο τεμπελία, — αφτός ο παντοτινος εχτρος πάντοτε κε σ' όλες τις εποχες ίταν ο εχτρος τις ζοις.

Το όνομα τυ ανίλευ αφτυ εχτρυ, τυ άπλιςτυ τίρατυ, πυ κε σίμερα ακόμι κσαχολυθη τις καταστρεφτικές-τυ επιθέσεσ στι γι κε καταστρέφι χιλιάδες ανδρόπος, το όνομα αφτυ —πίνα.

Νά, τέσαρες μέρες περάσανε απο τοτε, πυ γιρίσανε τα πεδια στι σπιλια, κε ι κινίγι—ε παπούδες κ'ι πατέρες, πυ φέρνανε τα τρόφιμα για το σπίτι, — δε φανίκανε ακόμα.

Να μι πλανιθίκανε στο δάσος; Ιτε απελπιζμένι, επιδι δεν μπόρεσαν να κινιγίσυν τίποτε γιρνάνε ακόμα εκι; Σ' αφτες τις ερότισεσ δεν μπορύσε ν' απαντίσι κανένασ. Αλο-στε κι ο πρόπατυσ, κ'ι ι μανάδες, κε τα πεδια σινιθίσανε σε τέτιεσ μακρεσ αποσιέσ τον πατεράδον. Δε θανισιχύσαν τόσο γι αφτυσ, — γιατι όλι γυορίζανε κε τι δίναμι κε τιν καπα-τσοςίγι, κε τιν πονιρια κε τιν εφεβρετικότητά-τυσ — αν στι σπιλια ιπύρχαν προμίθειεσ τροφισ.

Σε τέτιεσ μακρινεσ κε κυραστικεσ προσδοκίεσ για τιν επιστροφι τον κινιγον, πονύσε κε κοματιάζετο όχι ι καρδία τον προτόγονον ανδρόπον, μα το στομάχι.

Ενα μικρο απομινάρι απτο περαζμένο κινίγι, μισοχαλαζμένο κρέασ λαφιυ, φαγό-θικε ακόμα τις πρότεσ ιμέρες.

Δεν έμινε τίποτε κι απτο θίραμα, πυ άρχιζε να μιρίζι· ανανκαστίκανε να εποφελιδύ-νε κε τα φρέσκα πετσια πυ κσεχορίζανε για ρύχά.

Οπλιζμένεσ ι γινέκεσ, με μικρα κοματάτια τσακμακόπετρασ, πυ τα λεπτα άκρα τυσ πελεκίσανε με άλι πιο σκληρι πέτρα, αποκίζυνε τα μαλια κι απομακρίνυνε τυσ φλέβεσ απτα θαρια δέρματα· ίστερα τα ετιμαζμένα αφτα δέρματα τα κόβυνε σε μικρα κομάτια. Τα κομάτια αφτα, τα σκεπαζμένα πυ κε πυ με έμα τα πλένυν κε τα θράζυν αργότερα οσ ότυ δε μεταβλιθύνε σε πιχτι κολιτικι μάζα, πυ θα καταφαγυθι με εφχαρίστικι, απτυσ πιναζμέ-νυσ τις σπιλιασ κατίκυσ.

Αλίθια, σιχαμερι θα πίτε ζύπα;

Βράσανε τι ζύπα δίχουσ τρυχάλι. Γιατι ι προτόγοι άνθροπι σε διάστυμα ολόκληρον εό-νον δεν ίκσεραν να φκιάνυνε λάσπινα τρυχάλια.

Αφτι, για τυσ οπίυσ γίνετε ι διίγισι, θρασανε το νερο σε σακυλάκι τεχνικα πλεγμένο απο φλύδεσ δέντρον. Τέτιο σακυλάκι θέβεα δεν ίτανε δινατο να το θέ;υν απάνο στι φοτια· για να θράζυν το νερο ι άνθροπι ρίχανε μέσα στο νερο πιρομένεσ απάνο στι φο-τια πέτρεσ. Ετσι ζεστενονότανε το νερο, μα γινότανε θολο κε λερο απτι στάχτι.

Οσο αφορά τα ζαρζαβατικα, πυ άφτονα τα μεταχιριζόμαστε σίμερα εμια για τροφι, τα χρόνια εκίνα ίτε δεν ιπύρχανε καθόλυ, ίτε ίσαν ολοσ διόλυ άγνωστα. Τι σιμερλι-τυσ όπει πίρανε τα ζορζαβατικα, τελιοπιθίκανε διλαδι, ίστερα απο διάφορουσ τρόπουσ επεκσερ-γασίασ, για τιν εφέβρεσι τον οπίον χριαστίκανε ολάκερι εόνεσ.

Κε έτσι ι γινέκεσ, κσεχινόντασ τα ατομικά-τυσ θάσανα, με πονετικι αγριάδα ακύανε τυσ ιπόκοφουσ στεναγμουσ τον πεδιόν-τυσ πυ καθόντανε κυλυριαζμένα δίπλα στι ζεστυ στά-χτι, κ'ι ετιμάζανε γι αφτα τι γλιόδικι δερματόςυπα.

Μερικεσ ρίζεσ φυτον, πυ με δικωλία μεγάλι κατορθόσανε να κσεριζόζυνε απτιν πα-γομένι γι, μασιθίκανε κε κσεμασιθίκανε αμέσοσ.

Τιν προιγόμενι μέρα ο Γελ έφερε ένα ψάρι, σιχαμερο τιν όπει, πυ κατόρθοσε να πιάζι με το πετρινό-τυ ανκίστρι. Το κινίγι αφτο, πυ θεωρίθικε θαβμάσιο, αμέσοσ στι σιτιγι κσεφλυδίστικε κ'ι εφραγόθικε. Δε σκεφτίκανε ότε να το καθυρδίσυν πάνο στα θράκια τις φο-τιασ. Μα το ψάρι ίτανε μικρο κε τα πιναζμένα στόματα πολα. Σε καθένα έπεσε απο ένα μικρο κοματάκι.

Τότε αποφάσισε ο πρόπατυσ να θόσι σ' όλυσ κάπια δουλια για να τυσ αποσπάσι τιν προσοχι κε τυσ κάνι να κσεχάσυν τα ανιπόφορα θάσανα τις πίνασ. . .

Κε τόρα πυ όλι εργάζοντε το πιναζμένο αφτο προι, ασ ρίχουμε μια ματια στι σπιλια.

Εφτιχουσ πυ θα μπόμε εκι μονάχα νοερα. Αν θανακασζόμαστε να μπόμε εκι στιν πραγματικότητα θα λιποδιμύσαμε δίχουσ άλο απτιν ανεπάρκια τυ αέρα, πυ μόλισ κατόρ-θονε να δρασεκίλι το κατόφλι τυ προιστορικυ σπιτιυ.

Ι κατικία μιάζι με απέραντο ιπόγιο, σκεδον κικλικο κε με θόλυσ, πυ το σκάπσανε κάποτε τα νερα μέσα στο πάχοσ μαλακυ ορινω στρόματοσ. Ι σπιλια αφτι με ανίγμα·ε-σαν πορτίττεσ ενόντε μ'άλεσ πιο μικρεσ σπιλιασ. Απτι λιθιγι οροφι παντω κρέμοντε στα-

λαχίτες, πυ μιάζυνε με μακρυλά άσπρα κερατα. Κατα μακρος τις σπιλιας αφτις, πυ ας τιν ονομάζουμε τιν κριδτερι κάμαρα, πάνο σε λερι, απο ακαθαρσίες γι, ίνε πεταμένοι σορι απο κσερα φίλα κε θρία, σκεπαζμένοι κάπυ κάπυ με δέρματα θεριοι. Τα δέρματα αφα χρισιμέθυνε για κρεβάτια.

Στο μέσο τις σπιλιας μεγάλος σορος απο στάχτι κε ζιζιζμένα κάρθυνα· στις άκρες ι στάχτι μονάχα ζεστι, ι φωτια θρίσχετε στι μέσι· απο κι πετιέντε ι μικρες γλόζες τις φλόγας στις οπίες ο Κρεκ—σίμερα αφτος ίνε ο φίλακας τις φωτιας — αδιάκοπα ρίχνι κλαδια κε καλάμια.

Διαφορα πράματα, απομινάρια λερα, ίνε ανακατομένα με τι στάχτι κε τα κάρθυ- να: κόκαλα, σιζιζμένα καταμάκρος απτα οπία αφερέςανε το μιαλο ίστερα αφυ τα κσεσαρ- κόσανε ολότελα· κυκυνάρες έλατον κε πεφκον, μισοκαμένα κοχίλια όλον τον ίδοι κε το γενον, στρονκιλες πέτρες, μασιμένες φλύδες δέντρον, κόκαλα ψαριον, δόντια, κομάτια στυρναρό- πετρας διάφορον σχιμάτον.

Αφα τα κομάτια τις στυρναρόπετρας ίσαν απομινάρια τον „μαχεριον“ τυ γέματος κε τον άλλον σινεργον, πυ κατάντισαν πια άχριστα. Ετσι γινότανε ριζιχνα γιατι δεν ίσαν στερεα κε τέλια.

Βέβεια ι σινομιλιτες, πυ καθόντανε σταθροπόδι ίτε γο ατιστα ολόγισα στο τσάκι, πυ τυς χρισιμέβε κε για μαγισιο κε για τραπέζι, δε σιλογιζότανε ποτες προς τα απομινάρια αφα τυ γέματό - τυς κε τα „σερβίτσια“ — τα οπία μας διχυννε προς ζύσα· τότε ι άνδρο- πι κε τι μπορούσαν να κάνουν — με μεγάλη επιμέλια θα μαζέθοντε σίμερα, θα αγοράζοντε ακριβα κε θα τοποθετούντε στις μεγαλόπρεπες έθουσες τον μουσιον· μας.

Οχι, ποτες! Ποτες δεν υποπριαστίκανε ι αρχεί αφτι άνδροπι, προς τα ίχνι- τυς, πυ φιλαχτίκανε απτιν κταστροφι σε μερικα μέρι, θα χρισιμέψυν αλάνθαστι μάρτιρες τις ελε- νις κε φτοχικις ζοίς- τυς κε θα επιτρέψυνε στυς επιστίμονες τυ μέλοντος να διγιθύνε μερικες σκινες απτι ζοί- τυς.

Μα ας ρίξουμε τόρα ματια στιν επίπλοσι τις σπιλιας κε ίστερα κε στυς ίδιυς νικοκίριδες. Επίπλοσι θέβεια όπος τιν ενούμε σίμερα καθόλυ δεν ιπίρχε. Ικιακα σκεβί ίσαν: κάμποσα πλατια όστρακα, μερικα πλεγμένα σακυλάκια απο φλύδες δέντρον ίτε καλάμια, ακόμα κε πιάτα, φκιαζμένα απο κρανία μεγάλον ζόον.

Όπλα στι σπιλία ίταν άφθονα, όπλα πέτρινα, χοντροκαμομένα. Δόνχες, κοντάρια βέλι· όλα με πέτρινες ακίδες προςαρμοζμένες με κόλα απο φιστα ίτε με πίζα κε φλέδες τον ζόον. Ιπίρχαν ακόμα κε πολα κοκαλένια σπαθια, παραφιάδες κεράτον λαφιον κε βοδιον οδοντοτα ραβδία με μιγιμένυς απάνο χαθλιόδοντες ζόον, πέτρινι μπαλτάδες με χερλια, μαχέρια πέτρινα διάφορου μεγέθους, στρονκιλες πέτρες για σφεντόνες.

Σπιτίσιο ζόο δεν ιπίρχε κανένα: ύτε σκιλια, ύτε γάτες, ύτε όρνιθες — τίποτε απτα ζόα εκίνα απτα οπία ίνε γεμάτες ι αβλες τον χορικόν· μας. Ακόμα ο άνδροπος δεν μπό- ρεσε να ιμερόσι τα άγρια ζόα. Δεν ίχε ύτε πυλερικα πυ μπορούσανε να τυ χρισιμέψυνε για τροφι, ύτε σκιλια κε άλογα πυ θα τοτε βοιθόσανε στο κινίγι κε στις άλες- τυ δυλιες.

Με μεγάλη όμος όρεκι κε μπόλ· ια τρώγανε τότε τα άλογα. Αλογα όχι θέβεια σαν τα σιμερνα, μα τα τετράποδα εκίνα πυ δεν ιπάρχυνε σίμερα, κε ίσαν ι πρόγονι τυ σι- μερνυ άλογυ κε γαιδυριυ.

Ο Κρεκ δεν ίδε ύτε δοκίμασε αγελοδίσιο ύτε κατσεικίσιο γάλα.

Σε κανένα στιν εποχι εκίνι δεν ίδε ύτε ίκσερε τί ίνε το στάχι τις σικαλις ύτε τυ κριθοριυ.

Κανέν· ας, ύτε ο ίδιος ο Γέροντας. Ισος εκι πυ επλανιέτο στις πεδιάδες ν' αντάμοσε κάποτε απσι· λα, σλος διόλυ άγνωστα γι αφτον φιστα, το φρέσκο κεφαλάκι τον οπίον έτριπτε με το χέρι τυ, δοκίμασε τυς κόκυς κε τυς βρίκε νόστιμυς· πιθανον πληροφορίσε κε τυς σινοδιπόρους τυ για το εβριμά· τυ αφτο κι ακολουθίσανε κ' εκίνι το παράδιγμά· τυ.

Μα χριαστίκανε να περάσυν εόνες ος ότου ι απόγονί· τυ να μάθυνε να μαζόκων κε να φερυν τυς σπόρους αφτυς τον απσι· λον φιτον κον· τα στις κατιχιες· τυς, να τυς σπέρ- νυν κε να μαζέδυν τυς κόκυς· τον τυς νόστιμυς κε θρεφτικυς.

Αλίμονο! Στην κακία του Κρεκ δεν υπάρχει τίποτε, ακόμα και στις ημέρες τις αφθονίας και του πλούτου, που να θίμιζε το σημερινό πρόσωπο, είτε οποιοδήποτε φαγητό από διμετρικό καρπό. Και σήμερα όταν έμεις μπήκαμε με τη φαντασία-μας να επισκεφτούμε τη σπιλιά-του και κάττι φτάσανε σε τέτλια εκσάντλις, που άρχισαν να γλίσφουν τα κσεσαρκομένα νορίτερα και πεταμένα στη στάχτη κόκαλα. Και όχι μονάχα αυτό, μα κατά διαταγή του Γέροντα, ο Ρυγ μεγαλοαφτίτις μάζεψε και αυτά τα όλοσ διόλου καθαριζόμενα πια κόκαλα και άρχισε να τα κοπανίζει μέσα στις βαθυλομένες πέτρες. Όταν πια ήταν έτιμο το μάβρο αυτό άλεβρο, ο Ρυγ οπλιζμένος με πέτρι και κσίτρα άρχισε να κσίζει την πικρι καρθονιαζμένη φλύδα τον θλασταριον τις φτέρεις, τα απομινάρια τις προμίσθιας, που έκανε ο μικρός Οζο.

Τα κορίτσια, η Μαπ και η Ον, που αγόνικιστα υπόφεραν όλα τα βάζανα τις πίνιας, διαταχθήκανε να ράψουν τις κσεσχιζμένες γύνες, που χρισιμέβανε ρύχα εφεδρικά στους κατίκους τις σπιλίας.

Η μια απ αυτές προσεχτικά άνιγε τρίπες στις κσεσχιζμένες άκρες τον λιπαρον δερμάτον με κοχάλινο συβλι, και η άλι περνύζε απτις τρίπες αυτές αντι κλοστι κσερες φλέθες ζόν με αρκετι λεφτοβελόνι, επίσης κοχάλινο, που έμιαζε πολι με τα δικά-μας βελόνια του μπαλόματος. Η δίσκοι αυτή εργασία που αργά πήγενε μπροστα, αποσπύζε όλη την προσοχή τον κοριτσιον και τάκανε να κσεχνουν τους σπαζμος του στομαχιου, που προκαλόσε η μεγάλη πίνια.

Τα άλα τα πεδια, κατά διαταγή του Γέροντα, επιδιόρθοναν τα όπλα και μάθεναν να φιλάνουν και απτα πιο μικρα κομάια τις στουρνάροπετρας ακίδες για τα θέλι.

Τον Οζο μ'όλι την κακοκερία, τονε στίλανε να ζιτα βλανίδια, απομινάρια απτις τράπεζες τον τροχτικον του δάσους.

Δίσκοι δουλια κ'επικίντινι. Γιατι την εποχή αυτή, που η γη ήτανε κσεπαζμένοι απο χιόνι, τα πιναζμένα αγριογούρνα έβγεναν και εκείνα να γιρέδουν τροφι, και ίσαν επικίντινι αντίπαλι του ανθρώπου.

Μα ο Οζο δεν τα φοβάτε. Επιδέκσια εκίνος αναβένι στα δέντρα όπως ο Κρεκ και μπορεί στη στιγμή να κσεφραλόνη στα κλαδια αν υπάρχει κανέναν κίντινος.

Μόλαταφτι απο κερο σε κίρο ο Ρυγ, ο μεγαλοαφτίτις, θγένι απτι σπιλια να διτί γίνετε. Αναβένι το μονοπάτι το φιδοτο, που φέρνι απτι σπιλια στην κοριφι του λόφου και απο μακρ α δίνι θάρος στο μικρο αδερφάκι-του ενο σίνχρονα αφικράζετε το θόριβο, που φέρνι ο άνεμος.

Κερος τώρα που αφικράζετε και δεν άκουσε ακόμα τον ποθιτο θόριβο τον βιμάτον τον πατεράδον-του κωνόντας θλιθερα το κεφάλι επιστρέφι στη σπιλια και καταπιάνετε κσανα με το κσίσιμο τον φλύδον.

Κοντέβι πια να βραδιάζει και γίνετε πιο αδίνιατι η ελπίδα να δύνε τους δικύς-τον. Βαρια η απελπισία κιεβδι όλος.

Ο Γέροντας για να τινάξει κάπος την απονάρκοσι αυτή, διατάζει να μαζεφτούνε, προτου κσοτινιάσι, σε νέες αναζίτιτες στην κοριφι του λόφου, νότια απτι σπιλια.

Ίσος, με την οδηγία αυτού και τον γινεκον, κατορθώσουνε τα πεδια να θρύνε κατι φαγόςιμο, ρετσίνα απτα δέντρα είτε κάμπες, που άλλοτες τα πεδια όταν πήγεναν δεν τα πρόσεξαν απο άγνια, είτε δεν τα παρατίρισαν καθόλου.

Αγόνικιστα όλη ιπαχούν στο Γέροντα τις διαταγες με κάπια κριφι ελπίδα στην αρδια.

Πέρνουν η γινέκες τα όπλα στα δινατα μιονόδικα τους χέρια και τα πεδια πέρνουν τα ραβδια και βγένουν όλη.

Μόνος ο Κρεκ μένι κοντα στη φωτια, που ίνε ιποχρεομένος σήμερα να φιλάγι ος το θράδι.

Περιμένι εκι δίπλα στη φωτια την επιστροφι του μικρου Οζο, που όπως ίπαμε, πήγε με όλο το κρύο και το χιόνι να μαζέβει τα μισοσαπιμένα βλανίδια, που δεν καταδεχόντανε να τα μαζέβουν και αυτά τα πλανόμενα στα δάσι θερια.

ΕΡΩΤΗΣΕΣ ΓΙΑ ΕΠΕΚΣΕΡΓΑΣΙΑ.

1. Πιά εποχι μας περιγράφι ο σιγγραφέας;
2. Πό κατικύσαν ι άνθρωπι;
3. Πιά ίσαν τα όπλα-τους;
4. Σε τι καταγινόντανε τότε ι άνθρωπι κε πιά ίταν ι τροφι-τους;
5. Πιά ίσαν ι εχθρι του ανθρώπου;
6. Γιατί θεωρούσε ο άνθρωπος τότε ιερι τι φοτια κε γιατί τι φίλαγι άζθεστι;
7. Γιατί ιπάκουαν στις οδιγίες κε τις σιμβυλες του Γέροντα;
8. Ιχαν ικιακα ζόα κε φυτα ι άνθρωπι στην εποχι εκίνι;
9. Σιγκρίνατε τι σιμερινη ζοι με τι ζοι τον ανθρώπον τις εποχισ εκινις.

ΠΑΝΟ ΑΠΤΟΝ ΟΚΕΑΝΟ

(Σαμογέτικο τραγύδι)

Μεσάνιχτα, μ'άπτα υράνια ο ήλιος
τι λάμπσι-του στι θάλασα σκορπα.
Κάθυμε μόνος· πλάγι-μου ο σκίλος
τι μύρι-του στην πλάτι-μου ακουμπα.

Σιγα, σιγα ο ήλιος κατεβένι.
απάνυ απτον απέραντ'οκεανο.
Οι σιντροφια αλίθια φτιχιζμένι,
ο ήλιος, ι θάλασα, ο σκίλος-μου κ'εγο.

Πός ζώνε σήμερα ι σαμογέτες στο σοβετικο καθεστότο;
Τί κάνι ι σοβετικι κιβέρνισι για να καλιτερέπσι τι ζοι τον σαμογέτον.

Ν. ΝΕΚΡΑΣΟΒ

ΤΟ ΑΘΕΡΙΣΤΟ ΧΟΡΑΦΙ

Ι γεράνι πετάκσαν, χινόπορο αργο,
έριμι ι κάμπι, το δάσος γιμνο.
αθέριστι μόνο λορίδα μια
τι βλέπις κε σκέπσι ου σφίνκι θαρια.
Σιγα προς τα στάχια νομίζις προς λεν,
το ένα στο άλλο κε λένε κε κλεν:
„Στενοχόρια κε πλίξι τιν μπόρα ν'ακυσ
του χινόπορου άγρια γίρο να σκόζι,
να ου σκίθι στι γι κε εκι τους καρπος
στις σκόνες τα νέφι να λύζι.
Τον πυλιον, κάθε νίχτα να γίνις σταθμος,
που το κριο τα διόχνη απτι χόρα·
να ου δέρνι ι μπόρα, να πατα ο λαγος
το κορμί-ου. Ζεβγά-μας, τί ν'άγινες τόρα;
χιρότερα μίπος εμια απο τάλα
τα στάχια εδόσαμε, ί τα κεφάλια;
Χιρότερα όχι προπολου κε ε'εμας
ι κόκι-μας έχυν γεμίσι.
Δεν έσπιρε όχι εμας ο ζεβγας
τους κόπυς-του ο άνεμος στι γι να σκορπίσι!“
Κε θλιβερι ο άνεμος απάντισι τα δίνι
— „Τυ ζεβγολάτι του άμιρου ι δ'ιναμί-του ζβίνι.
Γιατι έλαμνε κ'έσπερνε ικσερ' αφτος,
τις δ'ιναμές-του μόνο δεν ίχε μετρίσι!
Στο κρεβάτι του άροστου τόν ο φτοχος!
Τι φτοχί-του κορδύλα τιν έχι τριπίσι.
το σαράκι· του κρέμοντε τα χέρια καμάκια,

αφτα πυ ετότα ανίκαν τ'αδλάια.
Τα μάτια λαχύβες, τυ ζβίνι ι φονι
πυ λιπιρα αντιλάλαε κάθε αδγι,
όταν τα χέρια-τυ ακυμπιζμένα
ζτ'αλέτρι, ελαμνε ριλογιζμένα.“

Ερωτήσεις για επεξεργασία

1. Σε πιος χορικός κε ζίμερα ακόμα μπορι να γίνι αφτο πυ έγινε με το ζεβγολάτε πυ αναφέρει το πίημα;
2. Μπορι τέτια ικόνα να παρυσιαστι στο κολεχτιβικο νικοιριο;

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑ

Ο Ν. Νεκράσοφ μεγάλωσε ζε ικογένια τσιφλικα. Ο πατερας-τυ ήτανε εκλιρόκαρδος κ'εφερότανε εκλιρα όχι μονάχα στους δουλοπάρικος μα κε στην ικογένιά-τυ.

Παρα τι θέλις τυ πατέρα-τυ ο Νεκράσοφ απεφάριζε ν'αμπι φτιτις στο πανεπιστήμιο τυ Πετερμπουργ. Θίμοζε ο πατέρας-τυ κε δεν τον έστελνε χρίματα. Έτσι απο 17 χρονον ο Νεκράσοφ ανανκάστικε να ζι δουλέοντας.

Τα δίκωλα αφτα κε μισοπιναζμένα χρόνια τις ζοις τυ Νεκράσοφ τον πλιζιάσανε με τυς πιο προχοριμένους ανθρόπους τις εποχίς εκίνις, πυ αγωνιζόντανε ενάντια στο καθεστότο τις απολιταρχίας.

Στα έργα-τυ ο Νεκράσοφ περιγράφι τι θαρια κε δίσκοι ζοι τον χορικον. Χτιπα αλίπιτα το καθεστότο τις δουλοπαρικίας κε τυς εκπρόσωπος τυ καθεστότου αφτου,—τυς τσιφλικάδες-εχμε αλεφτες.

Τα έργα τυ Νεκράσοφ ίχανε μεγάλη επίδρασι στην επαναστατικι νεολέα τις εποχίς-τυ.

Νά τι γράφι ο Πλεχάνοφ για τιν εντίποσι, πυ τυ έκανε το πίημα τυ Νεκράσοφ „Ο ριδερρόδρομος“

„Ίμυνα τότε στην τελεφετα τάξι τυ στρατιοτικυ γυμνασίυ. Ιστερα απτο γίωμα καμποσι μαθι-

N. Νεκρασοβ

τες καθόμαστε μαζί κε διαβάζαμε το Νεκράσοφ. Μόλις τελίόσαμε το „Σιδερρόδρομο“ δόθηκε το ρινιάλο, πυ μας προσκαλόζε στα στρατιοτικα μαθήματα. Κρίψαμε το βιβλίο κε πίγαμε να πάρουμε τα όπλα, μα όλον το κερο θριζκόμα:τε κάτω απτι δινατι επίδρασι εκίνον πυ διαβάσαμε. Όταν αρχίσαμε να μπόμε στι γραμι ο φίλος Σ, με πλιζιάζε κε ρφίνκοντας τιν κά:ι τυ τυφεκιυ πσιθίριζε:

— Ε, πιος μυ λέγι, πάρε το όπλο κε πίγενε ν'αγωνιστις για το ρύζικο λαο.

Γ. ΠΟΛΕΜΙ

Ο ΒΟΡΙΑΣ ΚΕ ΤΑ ΦΙΛΑ

Ίπε ο βοριας στα φίλα το χινόπορο:
„Θέλετε να ρας πάρο να χορέψουμε;“
Κ'εκίνα τ'ασιλόγιστα αποκρίθικαν:
„Αχυς εκι! κε θέλι τάχα ρότιμα;“
κι αρχίσανε μαζί τυ να χορέβυνε.
„Μι φέβγετε πεδία απτιν ανκάλι-λυ“
τα φόνακζε το δέντρο, „μι μ'αφίνετε!
καχα ρας ριβυλέβι ο τρελυβοριας“
Ομος εκίνα χόρεβαν ολόγ ρα
κε έλεγαν στο δέντρο περιπέζοντας:

„Τα λόγια-συ μι χάνεις, δε ζ'αχόμε πια,“
κι αγάλια λίγο λίγο απομακρίνονταν
κε χόρτεναν χορο. Μα όταν βράδιασε
τα πίρε ο φόβος κ'ίπαν τυ τρελοβορια:
„Βορια, να ζίσις φέρε-μας στι μάνα-μας“.
„Πός ίπατε στι μάνα σας; χα, χα, χα!
Γιατί παρακαλο θέτε τι μάνα-σας,
δεν έχι τόπο χάμο να πλαγιάσετε;“
κε τάφισε να πέσουν όλα καταγίς.
Κ'ίρθε ο βαρις χιμόνας τρεμογόνατος
κι άρχισαν να κριόνουν, να παγόνουνε.
Κι ο γέρο ο χιμόνας τα λιπίθικε
με τι χιονάτι κάπα-τυ τα σκέπασε.

I. ΚΡΙΛΟΦ

ΤΟ ΓΑΙΔΥΡΙ ΚΕ ΤΟ ΑΙΔΟΝΙ

Μια φορα το αιδόνι,
το γαιδύρι τανταμόνι
κε τυ λέι: „Για εσένα
φιλαράκο, λεν πολι,
μάστορις τάχα πος ισε
στα τραγύδια, στι φονι.
Ιν' αλίθια; δεν το κζέρο
Για τραγύδιζε, να ζις,
όπος πρέπι να σε κρι:νο
άμερόλιπτος κριτις“.

Αντιλάλιζε το δάσος, κάθε έπαπσε φονι,
έκαμ'όλα να σοπάσουν τις αβγύλας το πυλι.

Τος ανέμυς, τα μαμύδια, άπσιχα κε ζοντανα.
κι ακυμπόντας στο ραβδι
ο τσοπάνις μαγεμένος τιν ανάσα-τυ κρατα
πυ κε πυ χαμογελόντας στο πυλι.

Σόπασε ι κελαδίστρα. Το γαιδύρι απαντα,
τα μυτράκια-τυ στο χόμα ακυμπόντας τα μακρα:
— Ιν' αλίθια δίχος πλίξι σε ακι κανις
μα θη έκανεσ καλα,
με τον κέχορα αν ίσυν γνωριζμένος τις αβλις,
θα συ μάθενε πολα

Τέτιο ακύοντας κριτί-τυ, τις φτερύγεσ-τυ απλόνι,
κι αφαντο μακρια απτον τόπο πέτακε το αιδόνι

Απο τέτιο δικαστι,
θέ-μυ, φίλακζέ-με σι!

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑ

„Το γαιδύρι κε το αιδόνι“ ίνε διήγημα σε στίχουσ. Τα πρόσωπα πυ δρύνε ίνε ζόζ —
το γαιδύρι κε τ'αιδόνι. Τέτιο διήγημα λέγετε μίθος. Τα δρόντα πρόσωπα στυς μίθος μπο-
ρουν να ίνε άνθρωπι μα κε πράματα άπσιχα, ζόζα, φιτα. Κατ'αφτον τον τρόπο θέλι κε

ΕΡΟΤΙΣΕΣ ΓΙΑ ΕΠΕΚΣΕΡΓΑΣΙΑ

1. Πιες κινονικες τάξεις παρουσιάζει ε'αφτον το μίθο ο Δ. Μπέτνι με τις ιόνες το κλαρνέτο κε το συραβλιου;
2. Πιά ριμασία έχουν τα τελεφετέα λόγια του συραβλιου κε πότε εκπλιροθίκανε;

ΧΡΙΣΤΟΣ ΑΝΕΣΤΙ

Στο ρεντόκι του παπα
χιλιάδες τ'αργιρα.

Λίγα λίγα ο παπα θάνος τα εμάζοκζε εκι
με τον ιδρο του θεθέος, του θεύ-του τιν εφχι.

απο εφχέλια, πσαλτίρια
κε τα άλα τα μιστίρια

Μα όταν ίρθανε ι χρόνι
κε λιζμονίθικε ο θεος,
κε τιναχτίκανε ι θρόνι
κε τον τρανον ο θισαθρος.

Τρόμος κε φόβος τον παπα θανάσι
τον έπιασε μεγάλος κε τρανος,
τα μαζομένα-του λεφτα θα χά.ι,
δεν οφελι πια ο θεος.

Κε μια νίχτα σκοτινι,
μάργο το θίμα,
χόνι κριφα το ρεντουκάκι-του στι γι,
μες' ετάγιο θίμα.

Κε πονιρα με γράματα παλιου κερου
γράφι με κιμολία:
„Εδο αναπάβετε το ρόμα του χριστου,
ι φίζι-του ι ανθρόπινι κ'ι θία“.

Μα ο διάκος, διαόλυ θίδα,
μυρίστικε τιν άγια παγίδα
του προιστάμενου τα χρίματ'αφερι
κε νέα γράφι επιγραφι:

„Εφγι' ο θεος δε δάστακε τις γις τι ζέστι.
Χριστος ανέστι“

Πος ίτανε ο διάκος π.νιρος
κανις δεν αμφιβάλι.
Τον κατεργάρι γέλασε ο πονιρος,
ι ριμφορα δεν ιν'μεγάλι,

Μα εγο φοδύμε μόνο,
δεν θα τα τινάκσι ο παπας
απτο μεγάλο πόνο

Δ. Μπέτνι

Ερώτιςες:

1. Για πώς σκοπος χριςιμοπίςε ο παπας το χτίριο τις εκλςιςίας;
2. Πός χαραχτιρίζι τυς παπάδες αφτι ι πράξι-τυ;

Κ. ΠΑΡΟΡΙΤΙ

ΤΟ ΠΕΡΑΜΑ

Το μικρο, κιτρινοθαμένο λεοφορίο με τα σκελετόδιχα, πλιγιαζμένα άλογά-τυ τρέχι τρικλίζοντας, ενο ι ρόδες-τυ χόνουντε βαθια μέσα στην πιλοκοσκινιζμένη σκόνι τυ δρόμου.

Σκίζι τον άσπρο κίμπο με τις λίγες πρασινάδες πυ τον πιρπιριζι ο ήλιος κε φτάνι στο πέραμα.

Εχουμε ανάνκι να πάρουμε το λυτρό-μας προι κε να κσαναγίριζουμε ο καθένας στι δυλιά-τυ.

Ετσι μας δίνετε κάθε προι ι εφεκρία να γνορίσουμε το γέρο Κυτουζοφ όπος τονε παρονομίζουμε. Ι δυλιά-τυ τόρα ίνε να τραβάι μ'έναν άλον το πέραμα στιν αντικρινι: όχτι τυ καναλιω, πυ ζέρνετε αργα πάνω στο νερο μ'ένα κσερο μονότονο τρίξιμο, πυ κάνι ι χοντρι αλιςίδα πάνω στι ρόδα . . . .

Τραβάι ο γέρο Κυτουζοφ το πέραμα κ'ίνε φχαριστιμένος με τις εκσίντα δραχμες, πυ τυ δίνουτε το μίνα για να κάνι το άλογο. Τυ θγένι δέδεα ι πιςιχι μέσα στον ήλιο κε στο κριο — κε το κανάλι βγάζι το χιμόνα — τα νέβρα τυ λεμού-τυ πάνε κάποτε να σπάζουτε απο το πολι τέντομα, σαν ίνε παραφορτομένο το πέραμα, μα ίνε φχαριστιμένος γιατι νίothi πος σαφτι τιν ιλιχία δε θα μπορúζε έφκολα νάβρι άλι δυλια.

Τόρα ζι με τι γινέκα-τυ π'όνε πιαζμένοι απο ρεματίζμος. Εχι κ' ένα γιο στιν Αμερικι, μα δε βλέπι τίποτα κε τόχι καιμο.

— Καλιμέρα, Κυτουζοφ! τυ φονάζαμε απο μακρια, προι να μύομε ακόμα στο πέραμα· κε κίνος μας αποκρενότανε πάντοτε μ'ένα αστίο πυ ρινόδεθε το εόνιο γέλιο-τυ.

Μια μέρα κάπιος τυ ίπε:

— Κςέρις, γέρο Κυτουζοφ. Κάπιος πρότινε στιν ετερία να τραβάι το περαμα με ιλεχτριζμο. Νά. Θα βάλι μια μιχανι στιν άκρι, θα πατας ένα κυμπι κε το πέραμα για ένα λεφτο θα πετάγετε αντίκρι. Ετσι θα γλιτόσουμε κε μις απο αφτο το μαρτίριο.

Ο γέρο Κυτουζοφ άνικσε τα μάτια-τυ κε τονε κίτακσε βαθια. Απο τιν ιμέρα αφτι δεν τον κσαναίδαμε πια χαρυμενο, γελαστο.

Ι κυβέντα κίνι τονε τάρακσε, τύκοπσε το κέφι. Μα τί τυς ήρθε να σκεφτόνε τέτιο πράμα; Γιατί; Καλα δε γίνετε ι δυλια τόσα χρόνια; Κι σν αργι λιγάκι να φτάσι το πέραμα αντίκρι, τί, χάθικε ο κόσμος; Κ'έπιτα πος δεν τονε ριλογίζοιταν κι αφτον; Τί θα γίνι ι γριά-τυ, πυ δεν μπορι να κωνιθι; Τί θα γίνι αφτος;

Τόρα στα γεράτια, ίνε κερος να ζιτάι άλι δυλια; Κε τί δυλια; Για πια δυλια μπορι νάνε ικανος ς' αφτι τι ιλιχία; Νά, πυ κι ο γιός-τυ στιν Αμερικι τον κςέχασε.

Εχι μίνες έχι να δι γράμα-τυ.

Κάποτε ρότιςε ένα επιθάτι:

— Δε μυ λες, τί ίνε αφτος ο ιλεχτριζμος;

Ο ιλεχτριζμος τόρα στι φαντασία-τυ φάνταζε σαν ένα θεριο, σαν ένας μεγάλος οχτρος π'υρχετε να πάρι το πσομι τυ φτοχυ απο το στόμα-τυ.

Κάπιος δοκίμασε να τυ κσιγίσι το πράμα· μα ο γέρο Κυτουζοφ δεν τα πολικατάλαβε. Τί θα πι ρέβμα; Αφτος ίκσερε μόνο το ρέμα τυ καναλιω πυ κάποτε σαν ίτανε φορτσάτο, τυς έκοθε τιν αλιςίδα κε τυς έπερνε το πέραμα. Στιν αρχι δεν ίπε τίποτα τις γινέκας-τυ, για να μι τιν πικράνι στιν κατάστασι πυ θριςκότανε. Μα δεν μπόρεσε να το θαστίκσι μιςτικο. Ι καρδιά-τυ φύσκονε κ'ίθελε κάπυ να το πι για να κσεσκάζι.

— Κε μις τί θα γενύομε; αποκρίθικε ι γρια, σαν άκουσε απο το στόμα τυ γέρυ-τις όλι τιν ιστορία. Μας ροτίσανε εμας αν έχουμε να φάμε; Ι γρια νόμιζε το επιχίριμά-τις ακαταμάχιο.

— Κε τί ανάνκι έχουτε να μας ροτίσουνε;

Μπας κε θαρικ πως μας λογαριάζουνε αν ιπάρχουμε; Καπσερι γρια, πως δε φένετε πως δεν έμαθες ακόμα τον κόσμο.

Κίνι αναστένακσε βαθια χ'έτριψε το γόνατό-τις πυ τιν πονύσε.

— Εριμο, πάψε πια. Θα με φας, ίπε κυθεντιάζοντας με το γόνατό-τις. Μια ελπίδα ίχε τόρα.

Μπας κε τονε κοροιδέβανε, μπας κε τυ λέγανε πρέματα. Μα μια μέρα τ'όγραψε κε ι φιμερίδα. Αφτος δεν καλόβλεπε να διαθάσι, δεν τα καλοκαταλάθενε κιόλες κε έβαλεν έναν άλλο να τυ διαθάσι.

Σαν τέλιωσε το διάθάζμα, ο γέρο Κυτυζοφ αναστένακσε.

— Αχ, έτσι ίνε, όπος τα λένε. Ετιμάζυ λιπον, γέρο Κυτυζοφ, να πεθάνις. ίπε κε μελανχολικο τόνο κυνόντας το κεφάλι-τυ.

.

Γιορτάζι το εκλισιδάκι τυ αγίυ Σπιρίδονα, π'ώνε στην αντικρινη όχτι, πάνο ζένα μικρο ιπσοματάκι, με μια μικρι καμπανίτσα κρεμαζμένη ζένα δέντρο, πυ ορθόνετε σα φίλακας μπροστα στην πορτα τις εκλισίας. Το καμπανάκι όλο κε σιμένι κι ο μονότονος ίχος-τυ απλόνετε γίρο στην εριμια τυ γιμνυ κάμπυ πυ τονε κεί ο ίλιος. Ελάτε, ελάτε. Κ'ι-προσκινιτάδες έρχοντε απο τιν πόλι με λαμπάδες στα χέρια, για να προσκινίσετε, κε το πέραμα δεν προφτένι να μεταφέρνι τόσο πλήθος. Ο γερο Κυτυζοφ σκεπτικος, αμιλιτος τραβαί τιν αλιζίδα κε σιλογιέτε πως ίνε ι τελεφτέα χρονια πυ κάνι αφτι τι δουλια.

— Περαζμένα μεσάνιχτα κσαναγίρισε κι ο τελεφτέος προσκινιτις. Τέλιωσε πια. Τόρα μπορύσε κι αφτος να ισιχάσι. Τα μάτια τυ κλίνουνε απο τιν κύρασι, τα βλέφαρά-τυ πέφτουνε θαρια, τα πόδια-τυ μέσα στο πάνινο θρακί-τυ τρέμουνε.

— Ε, πάμε κε μισ τόρα να ισιχάσουμε; τυ λεί ο σίντροφός-τυ.

— Πάγενε σι. Εγυ θα μίνο ακόμα αποκρίνετε. Εχι το σκοπό-τυ. Κάτι σιλογίστηκε πυ άστραψε σαν αστραπι μέσα στο μιαλό-τυ. Πέρνι κι αφτος τόρα το δρόμο για τον άγιο Σπιρίδονα. Ινε μια ανιφορια πυ τιν ανεβένι λαχανιάζοντας .... Πσιχι μέσα στην εκλισια. Τα κερια λιομένα, τα πρόσωπα τον άγιον αχνα απο τι ζέστα τον κεριον τονε κιτάζουνε κυραζμένα, θλιμένα.

— Ιρθες κε λόγου-συ; τυ φονάζι ο καντιλανάφτις έτιμος να πιási το σκύπιζμα με μια σκύπα στο χέρι.

— Ιρθα κε γο να προσκινίσο, αποκρίνετε κίνος ζιγόνοντας στο πανκάρι όπυ ίτανε απλομένα τα κερια.

Ο καντιλανάφτις με τι σκύπα στην αμπεκάλι κόβι το σκύπιζμα, κε μπένι στο πανκάρι για να τυ δόσι το κερι πυ ζιτύσε. Διαλέγι ένα λιγνύτσικο σαν πσιλο μακαρόνι κε τυ το προσφέρει. Κίνος ρίχνι στο δίσκο ένα ασιμένιο δίφραγκο αποφασιστικά, με κάπια επισιμότητα, σά 'να τ'όχε καλα μελετίσι. Ο καντιλανάφτις τονε κιτάζι στα μάτια. Ιστερα μαζέβι μέσα απο το δίσκο ένα σορο πενταροδεκάρες κε τυ βάζι στο χέρι μισ κ' ενενινταπέντε.

— Γιατί μυ τα δίνις αφτι; ροτάι ο γέρο Κυτυζοφ.

— Τα ρέστα.

— Κάνις λαθο;. Θέλο ένα κερι διο δραχμον.

— Διο δραχμον; κσαναροτάι κίνος έκπλιχτος.

— Κε βέβεα. Τ'όχο τάμα.

Πέρνι τι λαμπάδα πυ σκορπάι μια κσινόγλικι μιρυδια κερίλας κε προχορι αργα, επίσιμα μπρος στο ικονοστάσι τυ αγίυ Σπιρίδονα. Ο γερο Κυτυζοφ ανάβι τι λαμπάδα, κσεφτιλίζι το φιτίλι, κε τιν απιθόνι στο κσιλένιο μανάλι, ολοκέντιτο απο τις σταλαγματιες τον κεριον. Ιστερα αρχίζι να σταβροχοπιέτε μπροστα στην ικόνα, τσακίζοντας κάθε τόσο τι μέσι-τυ βαθια πυ το χέρι-τυ νάκωμπάι στο μάρμαρο, κε στα τελεφτέα ζιγόνι τα χέρια-τυ στην ικόνα, ιδρομένοι, αναλινκομένοι απο τι ζέστα τον κεριον. Τα χίλια-τυ τρέμοντας κολάνε διπραζμένα πάνο στο κσιλο.

— Αγιε-μυ Σπιρίδονα, κάνε το θάμα-συ κε μιν αφίσις να χαλάσουνε το πέραμα. Σοπένι. Κιτάζι τον άγιο στα μάτια σα να περιμένι κάπιαν απάντιςι.

Ο άγιος με τα κολιμένα χίλια καρφόνι απάνο-τυ τι ματιά-τυ σα να τυ λέι: «Κυράγιο· εγυ ίμε για ζένα».

Σαν κσαλαφρομένος γίρισε σπίτι-του. Κίνο το θράδι ο ίπνος δεν άργισε να τυ κολί-
σι τα θλέφαρα κι ο νύς-του δεν παράδιρε όρες σαν άλες θραδιες. Ο άγιος Σπιρίδονας αγρι-
πνύσε πάνω απο το προςκεφάλι-του . . . . .

* * *

— Γινέκα, γινέκα, τρέκσε να δις, φόνακσε άκσαφνα ο γερο Κυτυζοφ κρατοντας στα
χέρια-του μια φιμερίδα.

— Τί έπαθες, καλε, άκσαφνα; Τί τρέχι; ρότισε κίνοι αδιάφορι.

— Ελα, τρέκσε, ο άγιος Σπιρίδονας έκανε το θάμα-του, φόνακσε κίνος κ'ι μορφί-του
ι χαρακομένοι αντιφένικσε τι χαρα τις ψιχίς-του. Ι γρια ζίγοσε ζαρόντοντας με αμφιβο-
λία τα χιλια-τις κε κίνος κσανάπιασε τι φιμερίδα.

— Άκουσε, τί γράφι το φίλο, τις ίπε· κε άρχισε να διαβάζι κομπιαστα πνιγμένος
απο τι σινκίνισι . . . . .

Ι γρια απόμινε με το στόμα ανοιχτο. Ο διεφθιντις τις ετερίας πέθανε χτες απο σιν-
χοπι τις καρδιάς-του. Τί ίνε αφτο; Δεν ίνε το θάμα τυ άγιου; Κίνος θέλιξε να πάρι το
προσι τυ φτοχου κι ο άγιος τονε τιμόρισε. Σταβροκοπιθήκανε κι διο εβλαδικα με το πρό-
σοπο γιριζμένο στο ικόνιζμα.

Περάσανε μέρες .... Καμπόσι εργάτες φερμένοι απο τιν Αθίνα φτάνουνε στο πέραμα.

Μ:τρώνε,μ πίχνουνε παλύκια στι γις, κκεδιάζουνε ...Ζιγόνι ο γέρο Κυτυζοφ έναν απο αφτους.

— Τι τρέχι;

— Δεν τάκου·ες; το πέραμα θα γίνοι ιλεχτριχο. Το απεφάρισε ο κενουργιος διεφθιν-
τις. Ο γέρο Κυτυζοφ απομένοι με το στόμα ανοιχτο. Ο νύς-του μονομιας πετάι στον άγιο
Σπιρίδονα. Σιλογιέτε τι λαμπίδα το διο δραχμον, τιν ιπόσκεις πυ τύδοσε ι ματιά-του.
Τρέχι στι γριά-του σα ζεματιγμένος.

— Βρε γρια; τάμαθες τα μάβρα-μας μαντάτα; Ιρθε ο ιλεχτριζμος. Κίνοι τον κιτά-
ζι έκπλιχτι τριβοντας το πονεμένο γόνατό-τις.

— Ινε δυνατο; Κι ο άγιος; μυρμουρίζι. Ι δουλια προχοράι γοργα. Ι εργάτες δουλέ-
θουνε, ι μηχανικι δίνουνε οδιγίς, φτάνουνε κε ι μηχανες. Ο γερο Κυτυζοφ παρακαλυδι όλε
τι δουλια φαρμακομένος. Τόρα μιλια δεν τυ πέρις απο το στόμα-του. Ος τόσο έχι πάν-
τα μια μακρινι ελπίδα. Ισος ο άγιος κάνι κανένα κενύριο θάμα. Μα το έργο κοντέβι τό-
ρα να τελιόσι. Τίποτα. Απελπισία .... Πέρνι τον ανίφορο για το εκλισιδάκι τυ άγιου Σπι-
ρίδονα. Εχι κάπιο λογαριαζμο να κσεμπλέκσι μαζί-του. Σπρόχνι το πορτάκι κε μπένι.
Μέσα ο αέρας ιγρος, σάπιος, μιρίζι κερι κε λιθάνι. Προχορι στιν ικόνα τυ άγιου Σπιρ-δο-
να, στέκετε αντικρι με τα χέρια στι μέσι, τον κιτάζι καλα-καλα στο πρόσοπο πυ το
πλεσιόνι μια γιρλάντα μαραμένα λολύδια. Περιμένοι νάνικσι το στόμα-του ο άγιος κε ναπο-
λογιθι. Μα κίνος σοπένι αδιάφορος κιτάζοντά; τονε με τιν ιλαρι ματιά-του. Ο γερο Κυ-
τυζοφ χάνι τιν ιπομονι.

— Μπράβο-συ!... Κρίμα κε το κερι πυ σ'υφέρα! φονάζι κυνόντας απελπιστικα το
κεφάλι-του.

Ερωτιζες για επεκσεργασία

1. Πός θεωρούσε ο Κυτυζοφ τον ιλεχτριζμο κε γιατί;

2. Οταν στα κσιπταλιστικα κράτι τελιοπιώντε τα εργοστάσια κ'ι μηχανες πύι κερδιζου;ν

Ο ΓΕΡΟ—ΑΛΙΤΙΣ

ΜΠΕΡΑΝΖΕ

Γέρος, ριμάδι . . . στο δρόμο δο πέρα
να κσεψιχίσο, μυ ιν' γραφτο.
Ας παν να πόνε — λόγια τυ αέρα —
πος πιγα, χάθικα απο πισο.

Περνα με πάσο αφτος μεγάλο,
λεφτα ετότος μυ πετα . . .
Στα κσεφαντόματκ τρέκστε, στον πάλο
κε δίχος σας ο γέρος κσεψιχα.

Αχ, δεν απέθανα απο τιν πίνα,
πάγο απτα χρόνια τα πολα.
Φρύδες ελπίδες, ίσιχα μίνα,
τα χρόνια-μου να ζίσο τα στερνα.

Τα χρόνια μάθρα, πίκρες γεμάτα,
άχαρι πάνε για το λαο.
Γέρος αλίτις, εδο στι στρατά
γενίθια, εδο κε κσεπσιχο.

Απο πεδι, για εργασία
στα εργαστήρια έτρεχα, παντυ.
— Δουλια δεν έχουμ, ανεργία,
Πάρε τιν τσάντα-συ κε τρεχ' αλυ.

Να κλέβο, νε κ'εγο μπορόσα,
μα όχι, κάλιο να επετο.
Μίλο απτο δρόμο δεν κοτύσα
κσένο, εγο, να αφερο.

Μα μόλα τάφτα με πετύσαν
κάθε κε λίγο στι φιλαχι.
Κί να πυ ίχα, μου αφερόσαν,
-τον ίλιο, τις γις ι δινατι.

Φτοχος πατρίδα δε γνορίζι,
τα πλούτι-σας γιζ μένα τί;
Ι δόκσα-σας δε μου ανκίζι,
μίτε το χρίμα-σας κ'ι θισαθρι.

Στον εχτρο όταν επαπαδόδι
ι πόλι-μας, τον τίμιζε καλα.
Γιατί με δάχρια το απλομά-τυς
ο γέρος τόλυσα πικρα.

Γιατί δε μ'ίχατε πατίσι,
για σας σκυλίκι θλαβερο;
Να μ'ίχατε, κάλιο βοιθίσι
χρίσιμος θε να γένουμον κ'εγο.

Μελίσι οφέλιμο θα ζόσα,
πεδι τυ κόπυ, τις δουλιας.
Ολος-σας τότε θε νάγαπύσα,
μα τόρα ι κατάρρα-μου εσας.

Ερωτήσεις για επεξεργασία

1. Πί λέγοντε αλίτες κε πίες ίνε ι σιθίκες, πυ διμιουργον τυς αλίτες;
2. Πύ ποθύσε να περάσι τα τελεφτέα τυ χρόνια ο γερο-αλίτις;
3. Σε πιο καθεστος αν ζόσε ο αλίτις θα μπορόσε να γίνι οφέλιμος στιν κινονία;
4. Πίος καταριέτε ο αλίτις;

(Απτο κόκκινο Μπάκεν).
ΣΤΟΝ ΟΧΤΟ ΤΥ ΠΟΤΑΜΥ

Πάνο στο φορτομένο αμάκι καθότανε κυλοριαζόμενος ο Μακσίμ κε, σχεδόν αδιάφορα κίταζε, προς τοποθετούσανε πάνο στο αμάκι, σε νάζανε πεθαμένοι, τον πατέρα κε τι μάννα-τυ, κε τος σκεπάζανε με μπρεζέντι.

Θα πεθάνουν κι αφτι. Κάθε προι απ τον όχτο τυ ποταμυ κοβαλύσανε αρόστους, απ τος οπίως κανέννας δε γίρισε πίσο.

Παραπάνο απο μίνα τόρα τα πλήθια τον προσφίγον στέκοντε κοντα στην πόλι δίπλα στον όχτο τυ Βόλγα. Φέβγοντας απτιν επιθεσι τον κοζάκον, σικοθήκανε απτα χοριωδάκια τις στέπεις, για να φίγον εκι μακρια πίσο απτο Βίλγα, σε τόπο λέφτερο, πυ δε θάνε κοζάκι, μα μίτε κόκκινη, κ'εκι να καλιεργόνε εκνεύ τι χέρσα γι — έτι: όπος ι πατεράδες-τος ίρθανε μισο εόνα πριν απτι: στέπεις τις Πολτάδας κε τυ Σαράτοδου κε καταπιαστήκανε εκνευ με τι γι στα μέρι αφτα.

Ο Βόλγας έγινε γι αφτους αδιάδατος φράχτις. Στην αρχι περιμένανε να περάσουν αντίκρι: στίλανε αντιπρόσωπος στο ισπολκομ να ζιτίσουν βοίδια — τος ιποσκεθίκανε: μα πύ να περάσουνε δέκα χιλιάδες αμάκια! Κε στεκόντανε εκι στον όχτο δίπλα ι πρόσφιγες, σπανανε τος φράχτες κε τις αποθήκες κε τρέμοντας απο πιρετο ανάδινε τι νίχτα φωτις.

Το Μακσιμ τον έπιασε ανατριχίλα. Ίθελε να πι ζέκινος πυ πέραν τον πατέρα κε τι μάννα-τυ: „πάρτε κε μένα“. Μα δε θα τον πέρνανε. Εμινε μόνος. Μα μίπος ο μπάρμπα Ιγνάτις ήταν κζένες;

Ίδε ο μπάρμπα Ιγνάτις προς προσπαθι το πεδι να μαζέβι στην ανακαλιά-τυ τα παλια φρυχια το γονιον-τυ, κε ίπε:

— Αχ κε να συ μάζεβε κε ζένα ι χολέρα!

Κε θέβεα αν κι ο Μακσιμ αροστύσε απο χολέρα — θα κοβαλύσανε κ'εκίνονε στο νοσοκομίο. Κ' ίνος τρέμι — πρέπει όλος αφτος πυ τρέμυν απτον πιρετο να τος μαζόκουν απτιν παραλία.

Ο μπάρμπα-Ιγνάτις έφιγε κάπυ. Ο Μακσιμ φοβίθηκε να καταβι απτο αμάκι. Αδίνατα τα βόδια, πετσι κε κόκαλα, μα δικά-τυ — αγαθες μύρες κε μάθρα θλιμένα μάτια. Αναμασάνε άδια όλο τον κερο. Κε γίρο, κζένη όλι: όλυ: όσους γνόριζε ο Μακσιμ τος κοβαλέσανε στο νοσοκομίο κε κανέννας-τος απο κι πέρα δε γίρισε.

Μανάχα το αμάκι, τα βόδια, το αμαπογογιριζέμένο αλέτρι πάνο στο σκυριαζέμενο ενι, — δικά-τυ. Σκονιαζέμενη ι παραλία — σταχτια, στηχτια τα σπύτια, κε στηχτι, μισοζοντανεμένοι ι άνθρωπι πλανόντε ανάμεσα στους καταθλιζέμους, εκάθονε στις ζορως — ίσος να θρόνε τίποτε φαγόςιμο κι πέρα. Βλέπι ο Μακσιμ πως τα πεδάκια αναζέρωνν απτις ακροποταμιες φλύδες καρπουζιον κε τις μαζάνε, κε θέλι να κάνι κι αρτος το ίδιο, μα φοβάτε να καταβι απτο αμάκι: τόρα νικοκίρις ίνε αρτος. . . Κε όμους πόσο θέλι να φάγι κε να πι.

Ο ήλιος, πυ όλο κι αναθένι πσιλα πάνο απτι σταχτια σκονιζέμενη κηταχνια, κέι αλίπιτα το ανιχτο κεφαλάκι τυ Μακσιμ, ενο το κορμί-τυ όλο τρέμι κε ανατριχιάζι απτο χρο . . . Νι πι θαλι. . . Δίπλα-τυ πλαταγόνε τα κίτρινα κίματα τυ Βόλγα! Αχ, να ίτανε κάποιος να τυ έφερνε να πι! . .

— Μανύλα! — μωρμουρίζι ο Μακσιμ γέρνοντας πάνο στ'αμάκι, — νερο! . .

Μα ι μανύλα-τυ δεν ίνε. Κι ο ήλιος-τυ έφιγε κάπυ κε πιος κζέρι αν θα γίρισι! . .

Επαπσε πια να κζέφτετε το πεδι κάτω απτις καρτερες, αχτιδες τυ ήλιου-τος σπάζιμος τυ πιρετου τος αντικατάστισε ε ίπνος. Κε ίταν πια μεσιμέρι: όταν κζίπνιζε, ακούοντας κάπιες ομιλίες:

— Κε το πεδι πιανυ ίνε;

Κε ι φωνι τυ μπάρμπα Ιγνάτι αποκρίθηκε:

— Πιός κζέρι. Τόρα όλα δέχως γονιως μίνανε.

Σιχόθηκε ο Μακσιμ κε βλέπει: ο μπάρπα-Ιγνάτις μπροστα στα βόδια κε μαζί-το με πανοφόρι αμανίχτο κε κασκέτο ένας γέρος χτινέμπορος με κλαδάτο κέδρινο ραβδι στα χέρια. Ανιχκε ο χτινέμπορος τις πλεθρες τον βοδιον κε ίπε:

— Κόκαλα μονάχα κε πετσι. . .

Κατάλαβε ο Μακσιμ πως ο θίος-του πυλα τα βόδια. Πιάστηκε με τα διο χέρια απτο άκρο τυ αμακσιω κι απο βαθια, μα δυνατα φόνακσε:

— Τα βόδια ίνε δικά-μου. Μιν τολμας να τ'αγοράζις.

Ο γέρος κίτακσε το Μακσιμ με τα σταχτιά-του άδια μάτια κε ρότιζε:

— Κε σι, πίο; ίσε;

— Ο νικοίρις.

— Ο νικοίρις;

— Νε, ο νικοίρις.

Κε διγιθικε ο Μακσιμ πως φέρανε τον πατέρα κε τι μάνα-του στιν μπαράνκα τον χολεριαζμένον.

— Κε τόρα όλα αφα ίνε „δικά-μου“.

Εβαλε το πεδι το χέρι-του πάνω στιν αλισιδα τυ αμακσιω, ίστερα στο αλέτρι, άπλοσε το άλο-του χέρι στα βόδια κ'επανάλαβε: „δικό μου“. Γέλασε ο γέρος.

— Οστε όπος λες, νικοίρις ίσε σι;

— Νικοίρις

— Τόρα αγαπιτέ-μου, νικοχριδες δεν υπάρχουν.

— Εγο ίμε κλιρονόμος, — ίπε ο Μακσιμ σοβαρα.

Ο πατέρας-του τον ονόμαζε πάντα „κλιρονόμο“.

Ο γέρος γέλασε περισσότερο.

— Κλιρονόμος; Μα κε κλιρονομια σίμερα δεν επιτρέπετε.

Γίριζε κσανα ο χτινέμπορος στα βόδια, κέντιζε με το ραβδι τα πλεβρά-τους, πσιλαφόντας το πετσι, κι άρχικε το παζάρεμα. Ο μπάρμπα-Ιγνάτις δεν υποχορούσε στιν τιμη κι ο Μακσιμ χάρικε καταλαθένοντας πως ι πύλιςι δε θα γίνι.

— Διό-μικι, — ίπε ο χτινέμπορος χτιπόντας το ραβδι στι γι.

— Τρία, — σκιθροπα επανάλαβε ο Ιγνάτις, κιτάζοντας όλο τον κερο στι γι. Κ'έ-μιαζε στι στιγμα εκίνι περι-ότερο με βόδι, παρ'όσον τα ίδια τα βόδια. Κσακολυθύσανε να μαςυν εκίνα έτσι θλιθερα κε με αφέλια, χωρις να κσέρυν κε να κσέφτοντε για κίνα πω-τους περιμένανε.

— Νε, μα πιθανον κε τα βόδια να μιν ίνε δικά-σου, — ίπε ο χτινέμπορος, — ο νικοίρις κάθετε εκι. Γιά-σας.

Επιασε ο γέρος το καταλεκιαζμένο κασκέτο, σάμπος θέλοντας να το κατεβάσι για ιπόκλιςι, κε, πετόντας απτο όρομο με το πόδι-του τα πετραδάκια, έφιγε, θορόντας το ραβδι-του στι γι.

Βράδιασε. Κατακάθικε ι σκόνι. Στον καταβλιζμο εδο κ'εκι πιο ζοιρα ανάθανε ι κα-πνόδικες φωτιες. Τα κίματα τυ Βόλγα πίσο απτο θοριβόδικο θαπόρι κοκινίζανε, φλεγό-ντανε. Χρισόμαβρο γένικε το δακος πυ θρισκότανε πίσο απτο Βόλγα, κ'εκι, μακρια απτο δακος πίσο — ι λεφτερι χώρα. Μ'αφτιν πια δε κσεφτότανε ο Μακσιμ. Δεν το άφινε να κσεφτι ο πιρετος, πυ άρχικε κσανα. Κε διπλα ο μπάρμπα-Ιγνάτις θιμομένα μόνκρικε:

— Νικοίρις! Κλιρονόμος! Δέγο διο λογάκια τυ μιλιτσιονέρυ κε σε διχνι εκίνος το νικοίρι. Μπουζωα λισαζμένε. Ιδιςχίτις μας γένικες! Θα συ γράψυν εκι πέρα το νικοιριο . .

Νόμιζε ο Μακσιμ πως χορατέθι ο θίος-του κε τον χοροιδέθι, μα κίνος όλο κε κσα-κολυθύσε με κάκια κε πάθος να φοβεριζι το πεδι, ος ότυ δεν κιμιθικε. Βορια κε φοβι-ζμένα κιμιθικε κε ο Μακσιμ. Κε τυ φάνικε πως επετέθικαν ι κοζάκι ενάντια στως κιμι-ζμένυς πρόσφιγες.

Ενας πίδικε στο αμάκσι, χτίπικε δυνατα με το βύρδυλα τον Μακσιμ κε τον Ιγνάτι κε φόνακσε:

— Ε, νικοίριδες, σιχοθίτε! Πιανυ ίνε τα βόδια;

— Δικά-μου, — ίπε ο Μακσιμ.

— Σίχο κε διόχε-τα.

— Τρέμοντας απτο φόβο, βγήκε κάτω απτι προβατόγωνα ο Μακσιμ, για να διόχε τα βόδια, όπου διατάζει ο κοζάκος κε ίδε πως ύτε κοζάκι ιπάρχυνε ύτε ο μπάρμπι-Ιγνάτις. Ο καταβλιζμος κιμάτε. Κιμόντε κε τα βόδια ανάμεσα στ'αμάκσια. Πύ να πύγε ο Ιγνάτις. Στο χτινέμπορο, ίτε στο μιλιτσιονέρο;

Φοβίθηκε ο Μακσιμ. Πίδισε γάμου, πλισίσε τα βόδια, εβαλε το μυγυλάκι-του στο ζεστο κε κσεροκιανο κεφάλι τυ βοδιου κε μυρμύρισε:

— Αντίο, καλά-μου βοδάκια. . .

Ετσι περίλιπα ανκάλισε κε το δέρτερο βόδι κε αναστέναξε εκίνο κε ι θερμί-τυ ανάσα χάιδεψε φιλικα το προσοπάκι τυ πεδιου. Περνόντας προσεχτικα ο Μακσιμ ανάμεσα απτ' αμάκσια, έτρεκε γρίγορα γρίγορα στι εκάλα. Ι φοτις ζδίσανε.

Το σκοτάδι διαλιότανε, τα άστρα ζθίνανε. Κσιμέρονε. Εκι, όπου, πίσο απτο δάσος ουιρεβόντανε τι λέρτερι γι ο πατέρας κε ι μάνη-τυ, ρόδιζε ι τριανταφιλένια αδι, κ' εστάνθηκε με τιν καρδιά-τυ ο Μακσιμ, πως κ' εκι όπος φένετε γίνετε πόλεμος — κε έτρεπυθενα σε κανένα μέρο: τυ κόζιμου δεν ιπάρχι λέρτερι γι, μα μονάχι διςκολι γι κε διςκολι ζοι. Κε πύ να φίγι....

II

“ΕΡΜΑΚ”

Κατα μάκος τυ όχτυ στέκοντε ι εκάλες για τα βαπόρια.—Πάνο σε μακρινες μάθρες μαύνες ίνε φκιαζμένα μακρυλα σπιτάκια μονόπατα με σιδερένιες στέγες.—Ι στέγες λάμπυνε απτιν προινη όροσια. Παντο ίνε απλομένες αλισίδες κε καραβόκινα, χομένες στι γι γαντζοτες άνκιρες πυ κρατάνε στο μέρος-τους τις εκάλες ενάντια στιν ίσι-χι, χαιδεφτικια, μα επίμονι κε ακλόνιτι επίθεσι τον κιμάτον. Κιμόντε στις εκάλες τα βαπόρια. Εριμία παντυ. Μονάχα σε μια απτις εκάλες, πάνο απτα σανίδια, πυ ενόνον τα βαπόρια με τιν κσιρα, κυνόντας-τα πιγενοέρχοντε πολιάσχολα ι φορτοεκφορτοτες, κυβαλάνε στο βαπόρι κσεφορτόνοντας απτ' αμάκσια κιβότια διάφορα. Απτο φυγάρο τυ βαποριου πετιέντε σινεράκια ανιχτό-μαβρου καπνου νεφτιου. Όπος φένετε τιμάζετε το βαπόρι να κσεκινίσι... Τα φύτα ανάβυν στι εκάλα.

Σιγα σιγα ο Μακσιμ ζιγόνι στι εκάλα. Στο έμπα τις εκάλας στέκετε ένας απσιλος ασπρομάλις γέρος με πλατια γενιάδα, κατσαδες, σακάκι με δαμπάκι απο μέσα, δίπλα-τυ ένας άλος, πλατις αφτος, με μάθρι κιτσαρι γενιάδα, χαμιλος κε κριμπύρις, με μακρινα χέρια, με απσιλα ιποδιμάτα κε λεκιαζμένο κοντέσι.

— Για πύ, σκιλάκι; — αρότισε ο γέρος το πεδι, μολις το ίδε. Ο άλος το έπιεσε απτο χέρι πάνο απτον ανκόνα κε τζεφικσε δινατα.

Κίταξε ο Μακσιμ το γέρο στο πρόσοπι κε κατάλαβε πως άν κε φένετε εκλιρος κε αφστιρος, μα ι ματιά-τυ δίχνη καλο κε αγαθο άνθρωπο: κε θιμίθηκε τον παπού-τυ, το δραγάτι.

— Παπούλι, πάρε-με μαζί-σου...

— Για πύ; Ι δουλιά-μας εμας ίνε με το μπαρούτι.

— Πάρε-με, παπούλι, — άρχισε κσανα να τον παρακαλι ο Μακσιμ κ' εκλαπσε.

Ο παπυς ίπε στο μάθρο:

— Πάρε-τον, Δεόντι, για λαδα. Ινε καλο πεδι.

Πσιλάρισε ο μάθρος το πεδι απ'όλες τις μεριες με τις δινατες τχνάλιες τον δαχτίλον-τυ κε ίπε:

— Δεν πιράζι, ίνε δινατος. Αν κε ίνε λίγο ισχνος. Κξερακιανος.

— Θα ισιάκι... θα τον καλοθρέψουμε.

— Πός σε λένε;

— Μακσιμ.

1 Ο φίλακας τον χοραφιον κε τυ περιβολιου.

—Ακουσε λιπον, παλικάρι, πια θάνε ι δουλιά-συ. Ιχαμε λαδα ένα πεδι τις ιλιχίας-συ πυ το σκοτόσανε. Θα το αντικατας ίσις. Ι δουλιά-μας ίνε με τον πόλεμο. Δε θα φοβίθις;

— Οχι.

—Εμπρο: λιπον, τράβα στο θαπόρι. Εγυ τόρα θάρθο.

Σαν πυλι πετάχτικε στο θαπόρι ο Μακσιμ κε διάβασε στα πεταχτα πάνω στη ζόνι τυ επιτροχικυ επιστεγάζματος το όνομα τυ βαποριου:

— „Ερμικ“

Δίπλα απτο Μακσιμ βιαστικα τρέχανε με τα φορτία στη ράχι ι φορτοτες, φονάζοντας: Δρόμο! Δρόμο!

Για να μι τος μποδίσι ο Μακσιμ σύρροσε στον τίχο κε περιμένε. Γρίγορα ίρθε ο Δεόντις, δυνατα έπιασε το πεδι απτον όμο κε άνικσε τιν πόρτα κε το έσπροκσε μπροστα. Μπροστα στο Μακσιμ ανίχτικε κάτι μάβρος, καφτερο: λάκος όπυ τρέμοντας, χορέδανε ι αντάβγιες τις φοτιας, προς τα κάτω πίγενε απότομι σιδερένια σκαλίτσα με γλιςτερο ατσαλένιο χερύλι. Πάγοσε απτο φόβο ο Μάκσιμος κατεδένοντας απτι σκαλίτσα κάτω στις τετραγωνικες σιδερένιες πλάκες τυ πατόματος. Δεξια, ανάμεσα απτο παραθιράκι τις θερμάστρας πετιότανε σα γλόσες ι άσπρι φοτια. Στι θερμάστρα κσεκοφαντικα θριχότανε ι φλόγα. Αριστερα στριφογίριζε με μεγάλη γριγοράδα ο τροχος. Αφτο λίγο καθισιχασε τον κσαφνιζμένο Μακσιμ, γιατι κάτι παρόμιο ιδε σιν αλονιστικι μηχανι τυ αφέντι— „μηχανι“, σκέφτικε.

Ολόγρια στη μηχανι καταγινότανε, σφίνκοντας κάτι με μεγάλη κλιδαρια, ένας αροστιάρις κσιριμένος άνθρωπος.

Αν κε ίτανε κσιμένος, ο Μακσιμ όμος διαμιας κιτάλαβε, πως ο άνθρωπος αφτος ίταν πολι απσιλος. Μακρια ίσαν τα χέρια-τυ κε τα λιγίζμένα-τυ πόδια σχηματίζανε κοντα στα γόνατα γονία οκσία. „Μιάζι με αράχνι“ σκέφτικε το πεδι.

Ο Δεόντις φόνακσε κοντα στ'αφτι τυ εργάτι:

— Σίντροφε Αλέκσι, νέο λαδα συ έφερα.

Ο Αλέκσις ρίκοσε το κεφάλι, έρικσε μια ματια στο Μακσιμ κε κσανα άρχισε κάτι να θιδόνι κε να χτιπα στη μηχανι... Ιστερα σικόθικε πάνω — αδίνατος κε πσιλος — κίτακστε εχθρικα το πεδι κε ίπε!

— Πύ τονε θρίκες τέτιο κυρελιάρι;

— Στιν παραλία.

— Κε τί θα πι ο σίντροφος κομαντίρος;

— Δίχος λαδα να τακσιδέβομε δεν μπορούμε

— Κίτα, όπος κσέρις...

Σκίβοντας ο Δεόντις στο πεδι, φόνακσε ανάμεσα απτο μόνκριζμα τις φοτιας:

— Κίτα να μάθις.

Τον οδίγισε στη γονία, όπυ διπλά σε σιδερένια βαρέλια με σκεπάζματα κε κάνυλες πάνω σε κάτι μεγάλα σινια, σαν εκίνα όπυ μέσα πσινουν τα ζιμαρικα, στεκότανε σιδερένια τσαγερα κε λαγίνια με μακριες μίτες... Το σινι ίτανε γεμάτο μάθρο λάδι.

— Να εδο ίνε μαζότι, νεφτέλαδο κι αφτο εδο οιλνταγ, — ίπε ο Δεόντις διχνοντας τα διάφορα δοχία.

Επιτα τον οδίγισε σε μηχανι πυ έλαμπε απο ατσάλινος κε χάλκινος κίλιντρος κε κλιδαριες κι άρχισε να τυ εκσιγα, πως ν'ανίγι, κσεσκεπάζοντας ίτε σκυντόντας τα καπάκια τις λαδοθίικς, κε σε πió μέρος, τί λογικ λάδι αλιφικ να χίσι.

Ζαλίτικε, το κεφάλι τυ πεδιω απτο θόριβο, απτι μεγάλη-τυ επιθιμία, να μάθι όλα κε να μι τυ διαφίγι ότε μια απτις ονομασίες κε τα λόγια, πυ δεν κατελάβενε. Απτι ζέστι κε σίνχισι ο Μακσιμ λύστικε απο ζεστο ιδρο, ι καρδιά-τυ χτιπύσε σφιρι, το στίθος-τυ βαρια ανεβοκατέβενε απτιν πιχτι κε γλιόδιχι μιρυδια τυ αέρα τυ τμήματος τον μηχανον, πυ ανέπνεε. Κε κοντα σ'αφτα εσθανότανε ο Μακσιμ, προς ιποχορι ο σινιθιζμένος τις τελερφέτες ιμέρες προινος πιρετος, κυλυριάζετε, κριθετε κάπυ μέσα-τυ, σάμπος φοβιζμένος απτι φοτια, το μόνκριζμα τις θερμάστρας κε τι ζεστι ανάσα τον λαδιον τις γικ.

Ο Δεόντις, τον οπίον ο Αλέκσις ονόμασε κάμποςες φορες „σίντροφε μηχανικε“ έφικε (κάπιος τότε φόνακσε απο πάνω απτιν πορτίτσα τυ καταστρόματος). Δίπλα στο Μακσιμ ο

Αλέξης — αράχνη τυ μαθένι πως να καντσαρόνι στις γέφυρες να γεμίζει ος απάνο με νέφτι τις λαδοθήκες, να επιθέτι πσιλαφίτα στα χάλκινα θάζα το πιχτό σταχτι ζιμάρι τυ οιλνταγ κε να διδόνι τα θάζα αφα ανάποδα στην τρίπα πυ ίνε πάνο απτυς κίλιντρος.

Τρόμαξε ο Μακσιμ απτο δινατο χτίπιμα κυδονιυ. Ανατινάχτικε κι ο Αλέξης χ' έτρεκε σε διο μεγάλυς άσπρυς κίχλυς με μάβρες επιγραφες, πυ μιάζανε ορολόγια. Κσανα χτίπιζε τ' ορολόγι, κε ο δίχτις στον κίχλο μετακινίδικε κε σταμάτισε: στι λέξι

— Ετιμο.

Διο φορες ο Αλέξης γίρισε το χερύλι στον κίχλο, έτρεκε γίρο ο δίχτις κε σταμάτισε κσανα στι λέξι:

— Ετιμο.

Στάθικε τόρα ο Αλέξης κοντα στο μεγάλο γιαλιστερο τρώχο κε κίτακε στον κίχλο. Ο δίχτις σιντροφεμένος απτιον ίχο τυ κυδονιυ έτρεκε στι λέξι:

— Εμπρος αργα:

Διαπεραστικο σφίρικμα σφίρικε ο Αλέξης κε έκανε νέβμα στο Μακσιμ· σύφροσε εκνος στο τίχομα τυ αμπαριυ κε ίδε, πως ο Αλέξης απάντισε κυδονίζοντας:

— Εμπρος αργα

Γίρισε ο Αλέξης μεγάλο τρώχο κε ι κίλιντρι, ι μοχλι τις μηχανις σαλεφτίκανε κε αφυ κάνανε αρκετυς γίρους κε στριφογιρίζματα, αρχίσανε να κινύντε ίσιχα κε κανονίκα. Κυδόνισε.

— Στοπι!

Με την ίδια λέξι απάντισε ο Αλέξης· στον κίχλο ι δίχτες δίκσανε στην αρχι «πίσο» κε ίστερα „εμπρος“ κε στον κερο πυ ο Αλέξης γίρισε τον τροχο ι μηχανι όλι, τριζοντας κε πέζοντας με το φος, επιτάχικε το δρόμο. Το μόνκρισμα τον θερμάστρον δινάμοσε, κε γιρίζοντας το κεφάλι-τυ εκι ο Μακσιμ ίδε πως ι φοτια ανάβι τόρα στις διο θερμάστρες. Κ' εκι πέρα γέρνοντας στα μικρα παραθιράκια κιτάζι κάποιος μάβρος άνθρωπος θλογοιοκομένος, πυ έμιαζε με δαβλο απο κύτευρο έλατυ, με το πυκάμισο όλο κυρέλια, απ όπου φενόντανε το κανελι απτο λάδι στίθις-τυ, — ο άνθρωπος αφτος με πίπα στο στόμα κυρδίζι κάτι αεροκίνιτυς τροχυς — κε με το κυρδίζμα αφτο όλο κε πιο δινατότερα μυνκρίζι κε με ορμι πετιέτε, σάμπος να θέλι να γλιτόσι απτι εκλαθια πυ τον κρατάνε ι ορμιτικι φλόγα. Σχύπικε ο Αλέξης τα χέρια μ' ενα κομάτι στυπι κε το πέτακε στο Μακσιμ. Ο Μακσιμ σχύπικε χ' εκινυς τα λαδομένα-τυ χερια. Χαμογέλασε ο Αλέξης με χαμόγελο πονιρο κε τον αρότισε:

— Τί έπαθες; Ονιρέβεσε; Ζαλίστικε;

Κε αλίθια, σκεφτότανε το πεδι αν ίνε στα κσίπνια ίτε ονιρέβετε. Τα πόδια-τυ λιγίζόντανε. Τον έφερε ο Αλέξης κοντα σε δέματα απο στυπια, στι γονια τυ αμπυριυ κε τον έσπροκε. Επεσε το πεδι ανάσκελα πάνο στο μαλακο κρεβάτι, τεντόθικε κε άφονο κίταζε προς τα επάνο· σιμετρικα κινίτε στριφογιρίζοντας ο κίλιντρος, κροταλίζι το λυρι, θυίζυν ι θερμάστρες κε πίσο απτα σιδερένια τιχόματα τυ αμπαριυ, αργο ακύετε κροτάλιζμυ, σάμπος να έρχετε απτιν ακροποταμια όπου εκατοντάδα γινέκες κοπανίζον τ' ασπρορυχα στα χαλίκα πάνο.

„Θάνε ο τροχος“ σκέφτικε νιστάζοντας ο Μακσιμ κε θιδίστικε σε γλυκο πνο.

Πολιν κερο κιμίθικε. Κατέθικε απο πάνο ο μηχανικος κι αρότισε τον Αλέξει, πόνε „ο λαδας„. Εκίνυς έκανε νέβμα με το κεφάλι-τυ. Στάθικε ο Λεόντις πάνο απτο πεύι, χάιδεπε με τι βαρια-τυ παλάμι τα γλιόδικα απτον ιδρο μαλια τυ πεδιυ, κύνικε το κεδφάλι κε ίπε

Κυράστικε! Μα τίποτε, θα σινιθίσι.

Ο Μακσιμ κσίπνικε απο σκύντιγμα στο πλεβρο ανίγι τα μάτια κε βλέπι πως απάνο-τυ κοντα στέκετε ο Αλέξης, φονάζι κε τον χτιπα κσανα στο πλεβρο με τι μιτι τυ παποτσιο:

— Ε! Σίντροφε Μακσιμάχο, σίχο, ι θάρδια-συ τέλιωσε.

Σικόθικε το πεδι κε, μι καταλαβέγοντας, πυ θρίσκετε κε τί γίνετε ολόγιά-τυ, κίτακε άγρια γίρο..

— Κρίπνα, δεν ίνε κερως για τσιριμόνιες. Αιντε να πικς τσαι...

Επιασε ο Αλέκκις με τ'όνα το χέρι δίνατα το πεδι απτα μαλια, με τάλο κάτω απτιν αμασκάλι κε ρικόνοντας το πεδι απτο κρεβάτι το έσπροκκε στην απότομη ριδερένια σκαλίτσα. Ο Μακκιμ σκαρφάλοσε ρτι σκαλίτσα. Ο Αλέκκις τον έσπροκκε απο πίσω. Στο πρόσοπο-του φίκκισε αεράκι απτο ποτάμι, πυ ίχε .τι μυρυδια φρεσκάδας καρπουζιου· απτο άνιγμα, πυ ρχιματίζανε τα διασταβρονόμενα κάνκελα ίδε ο Μακκιμ, να τρέχι δίπλα απτο βαπόρι, πάνω απτον απόκριμο όχτο ζγύρι κε θιελόδιχι ι χέτι τις λιγαριας — κι απο κι να φικái με ρτιφι πικράδα το φίλομα τις ιτιας. Γλικα ρκίρτικε ι καρδύλα τυ πεδιου, δεν εςτανότανε πια τυς ρπαζμωσ τυ πιρετυ, μα μονάχα τι όρωια τις καλοκερινις βραδιας πάνω απτον ποταμο.

Εδικκε ο Αλέκκις ρτο πεδι το χερύλι τις τóλυμπας κε ίπε: „δόςε νερο“.

Κόνικε το χερύλι ο Μακκιμ, κι απτο πλατι στοματάκι τυ ρολίνα χίθικε ρτις φύχτες τυ Αλέκκις κιτρινοπο νερο. Τρίβοντας τα χέρια κε το πρόσοπο με μαβι ραπύνι, ραπύνικε κε κρέπικνε τις λέρεσ κε τιν καπνια. Σκυπίτικε ίςτερα με χοντρο πανί κε αφυ ειδιάτακε το Μακκιμ „να νιφι“, πήρε κε τυ έχικνε νερο απτον ποταμο.

Ίςτερα τυ έδοσε τενεκεδένιο τσαιερο, τυ διάτακε να το γεμίσι βραστο νερο απτο καζάνι κε να το φέρι πάνω ρτιν πλόρι.

Στιν πλόρι τυ „Ερμακ“ ανάμεσα ρε γάντζωσ ι ριμαντιρεσ, άνκιρεσ, καραβόςκινα τοποθετιμένα πάνω ρε τροχωσ διο κανόνια κε, ρτερεοδεμένα με χοντροσκινα ρτιν πλεβρα τυ πλιύ κιτάζωνε ρτις διο πάντες. Σένα ανιχτο μέρος τυ πατόματος έβαλε ο Αλέκκις μικρο τετραγωνικω τραπεζάκι, μικο πίκκιστο ίπρωσ, το ρκέπακε με εφιμερίδα, έβαλε το μαχέρι, δίπλα ένα κομάτι μάβρω πρωμι, αλατοθίχι με ολάτι, διο ποτίρια με πιατάκια κε ένα μεγάλο κομάτι λερωμένις ζάχαρις. Όταν ο Μακκιμ έφερε το βραστόνερο, έχικε μέσα ο Αλέκκις μια πρεζα τσαι, έκοπκε με το μαχέρι κοματάκι απτι ζάχαρι για το πεδι, κρατόντας όλο τ'άλο το κομάτι ρτο χέρι.

— Εμπρωσ λιπον, ρίντροφε Μακκιμ, κátσε να πύμε τσαι.

Στι φωνι τυ Αλέκκις εςθάνκικε ο Μακκιμ κάπωσ πικρι ιρωνία. Μα δεν έδοσε ρ'αφτι μεγάλη ριμασία γιατι το ίκκερε το μηχανικω πόσο καλωσ ίτανε γιαφτον. Με απλικία μεγάλη ίπικε το ζεστο τσαι ο Μακκιμ: τρία χρόνια ίχε να πίνι τσαι με ζάχαρι.

III

I MIXANI.

Περάσανε λίγεσ μέρεσ κι ο Μακκιμ άρχικε να ρικνιθικε κε να προσαρμόζετε με τι ροί τυ βαποριου. Κάμπωσα άρχικε να καταλάβι εκι κάτω ρτι μηχανι. Απτον Δεόντι έμαθε, πωσ το βαπόρι κάνι να τρέχι ι δίναμι τυ ίλιω, πυ ίνε μαζεμένι ρτιν κάπκιμι ίλι, πωσ το νερο μεταθάλετε μέσα ρτο καζάνι κλικτο απόλεσ τις μερεσ, απτι φοτια τις θερμάστρασ ρε ελαστικω κ'έντατικω ατμο, ο οπίωσ περνόντας απτωσ ρολίνεσ ρκυντα τις μηχανεσ. Ίδιέτερα επίτικε ο μηχανικωσ τιν προρωχι τυ Μακκιμ ρτα νερόμετρα γιαλια τυ καζανιου, το μανόμετρο, πυ δίχικι τιν πίκκι τυ ατμο ρτο καζάνι κε τιν αντλία, πυ γεμίκι το καζάνι νερο. Ο Δεόντικς διγίθικε ρτο Μακκιμ, πωσ αν ρτο μανόμετρο, ρτο ρολίνα τυ οπίω όλο τον κερο πέζι κε ραλέδι το νερο, δε θα φανι το νερο, κι ο δίχτικς τυ μανόμετρω θα πάι προσ τα δεκκια κατο απτιν κόκικι γραμι, — αφτο ριμένι πωσ το καζάνι δεν έχι νερο — τότε μπωρι να ρκάκι το καζάνι, κε πρώτα απόλα να καταβρέκκι με ατμο κε βραστο νερο όλωσ κάτω. Μα μπωρι κε το καράβι όλο να ρπάκι ρε διο κε να καταρραφων όλι.

Άρχικε ο Μακκιμ να καταλαθένι πωσ ι μηχανικω κλικί οφέλικι κ'επικίνδικι δίναμι κ'ίθελε να πέζι μ'αφτι, να ρτέκετε έτκι κοντα ρτον τροχω, όπωσ ο Δεόντικς κι ο Αλέκκις, νάνικι πότε λίγο πότε πολι το θέντικλο τυ ατμο, πετόντας έτκι τι μηχανι απτιν μπρωρτικι ρτιν πικικι κίνικι.

Μα κι άλα ακόμικ άρχικε να μάθι το πεδι. Έδο πέρα όλι τον ονομάζανε „ρίντροφο“. Στιν αρχι νόμικε πωσ τον κορωιδέδωνε, μα ίςτερα έμαθε, πωσ όχι, αν κε όλι γι

αφτον εδο ισαν κσένη. Απτι στιγμή, πυ άρχισε να χίνι στις λαδοθήκες μαζύτι κε λάδι κε κατάλαβε, πος απτι δικί-τυ ακρίβια στι δουλια κε συμφονία με τιν εργασία τον άλον εκσαρτιέτε ι ζοι τυ „Ερμακ“, πίστεψε πια πος όχι κοροιδεφτικα, μα σοβαρα τον ονομάζουε σίντροφο, κε πος δεν ίνε κσένος αναμεσά-τους.

Εκσον απ'αφτο κατάλαβε, πος δε δίχινι πάντοτα ι λέκσι „σίντροφος“ τι φιλία, μα κάποτε το αντίθετο, πίσο απ'αφτιν τι λέκσι κρίθετε κριφι εχθρότητα. Παραδίδγματος χάρι, ίδε, πος ο Αλέκσις με το Λεόντι δεν τα πάνε όλος διόλυ καλά. Οταν στι σταμάτισι τις δουλιας ο Λεόντις κσιγύζε στο Μακσιμ, πός ίνε φκιαζμένι ι μιχανι, ο Αλέκσις κσίνιζε τα μόντρα, πικρογελύζε κ'έπερνε κι ο ίδιος μέρος στιν ομιλία:

— Κατα τι γνόμι-ζυ, σίντροφε, — ελεγε στο Λεόντι — το κάθε-τι ίνε μιχανι. Κε το βαπόρι μιχαν, κε ι γι μιχανι, κι ο κόσμος όλος μιχανι. Κι ο άνθρωπος;

Ισιχα απαντύζε ο Λεόντις, αποτινόμενος περισσότερο στο Μακσιμ, παρα στον Αλέκσι:

— Κι ο άνθρωπος επίσης ίνε μιχανι, μα κάτι παραπάνο απο μιχανι, γιατι ίνε ακόμα κε μιχανικος.

— Αν ίμε μιχανι, τότε όλο το ίδιο, με όπιονα κι αν ίμε, — κσακολύθιζε επιμέ-νοντας στο δικό-τυ ο Αλέκσις, — τότε όλο το ίδιο, όπιος κι αν ίνε ο φίλος-μου, ίτε ο εχθρός-μου...

— Αν ίσωνα μονάχα μιχανι, τότε μάλιστα. Μα εσι ίζε κε μιχανικος. Εσι πρέπει να κιτάκσις κε τι μιχανι, πυ ζέμπιστεφτίκανε, να τιν καθαρίζσις, να τιν περιπίσει για να εργάζετα καλά...

— Για πύς; — Για το γενικο καλο ...

— Καλο; χμ ...

Με κάκια γέλασε ο Αλέκσις. Στο γέλιο αφτο ίταν κάτι πυ το θυμότανε πάντα ο Μακσιμ. Κε ίστερα απτιν ομιλία αφτι προσεχτικα παρακολυθύζε το βοιθο-μιχανικο, το Λεόντι, χωρις να δόσι προσοχι στο άλο κατότερο προσοπικο τυ πλιρόματος: τυς θερμαστά-δες κε τυς εφαρμοστες.

Αλι ζοι πάνο στο κατάστρομα πυ στις λέφτερές-τυ όρες προσίλκιε το Μακσιμ όχι λιγότερο απτιν πολίπλοκι ζοι τις μιχανις στα βάθια τυ „Ερμακ.“ Κομαντίρος τυ θηπο-ριω ίταν ο πιλότος Ζνταν. Φορύζε ναφτικο επενδιτι κε το στίθος-τυ ίταν ανιχτο. Κ'εκι στο στίθος-τυ γιαπονέζος στιγματιστις με λεπτει μαβιες γραμες ζογράφισε αιτο μ'ανιχτες φτερούγετ. Κι ο ίδιος ο Ζνταν μ'ανιχτο το κεφάλι, ασπρομάλις, με κιρτομένι μίτι κε νέα μάθρα μάτια, όταν στεκότανε στιν πλόρι τυ θηποριω πάνο, έμιαζε με αρπαχτικο όρνιο — πυ απτι μεγάλι κύρασι κάθιζε λίγο να αναπαφτι στο περαστικο καράβι, για να μπορέσι με νέες δίναμετ ν'απλόσι τις φτερούγετ κε να γίνι άφαντο στα βάθια τυ εθέρα.

Ολι ίκσεράν πος ίστερα απτι μεγάλη κι απέραντι θάλασα τυ στενοχορύζε ο στενος Βόλ-γας, θαρέθικε να καταδιόκι θάρκετ κε βηποράκια, να εκσετάζι αν κυθαλύνε αλάτι, άλε-θρα ίτε πσάρια.

Ο Ζνταν δεν πρόζεχε το Μακσιμ, ότε μια φορα δε μίλιζε μαζι-τυ, μα κε το πεδι προσπαθύζε πάντα να ίνε μακριά-τυ. Κε νά σήμερα κσαφνικα, ανταμόνοντας το Μακσιμ, έδαλε το χέρι-τυ στο ζβέρκο τυ πεδιω, το χάιδεπετ κε τα σκοτινα μάτια-τυ λάμπσανε απο εφθιμία κε χαρα. Κε ίδε ο Μακσιμ πος κε τα μάτια τυ Ζνταν μπορύνε να ίνε έφθιμα. Αμέσος ίστερα, έγινε γνωστι ι ετία τις εφθιμιάτ τυ Ζνταν! με το „ράδιο“ πι-ραν ίδισι πος απο κάτω απτιν Τσαρίτσενα άρχιζε τιν επίθεσι ο στόλος τυ Ντενίκιν κι απο πάνο απτι Σιζράνι — ο στόλος τον Τσεχορσλοβάκον. Ο Κόκινος στόλος τυ Βόλγα βρέθι-κε έτσι ανάμεσα σε διο φωτιες, κι ο „Ερμακ“ πήρε διαταγι να προχορίσι προς τα πάνο στα νισια „Σαράντα Αδέρφια“ — ενόζο δεν το ίκσερε κανένας.

Περνόντας απτιν καμπίνα τυ ραδιοτιλεγράφω, ίδε ο Μακσιμ τον Ζνταν να ιπαγο-ρέθι στον τιλεγραφιστι ακατανόιτες λέκσει, κι ο τιλεγραφιστις χτιπόντας κοματιαστα με το χέρι πάνο σε κάτι, πυ έμιαζε κλιδοκίμβαλο, προκαλύζε σπινθηροβόλετ ανάφλεκετ απο γαλάζιει φωτιει. Πός ίτανε φκιαζμέ το ράδιο, δεν μπορύζε καθόλυ να καταλάβι ο Μακσιμ απτις εκσίνιζετ τυ Λεόντι — μονάχα ένα έμαθε, πος απτιν ιλεχτρικι μιχανι τυ αμ-παριω, πυ φωτίζι τις νίχτετ, ανάμεσα απο άλετ μιχανει, πυ βρίσκοντε στιν καμπίνα ι δι-

ναμι τον γαλάζιον αναφλέκxεον προκαλι άόρατι κιματόδixi τρεμούλα, πυ με τα xίρματα τα οπία ίνε απλομένα ανάμεσα στα κατάρτια φέρνι τις ίδιxες τυ „Ερμαx“ μαxρια — x'όλυ, x'όλυ, x'όλυ — πυ έχυνε δίxτι απο xίρματα για παραλαβί. Κε νά, τόρα πυ ο Ζνταν ιπxγορέβι: στον τηλεγραφιστι, στι xάλα τυ Σαράτοβυ, στο επιτελίό άλος τηλεγραφιστις, έχοντας στα αφτιά-τυ τα ακουστικά τυ τηλεφόνου, ακύ τα xινιάλα πυ στέλνι ο „Ερμαx“ κε xιμιόνι πάνο σε xαρτι τα λόγια τυ Ζνταν.

Με το ράδιο κάθε μέρα το μεσιμέρι έπερνε ο Ζνταν xινιάλα για το xρόνο απτον πύργο τυ Παρισιυ. Συμφωνι μ'αφτο το xινιάλο, κύρδιζε ο Ζνταν, απυ παλια ναφτικι xινίθια, το άχριστό-τυ xίμερα, για το στενο δρόμο τυ ποταμυ, xρονόμετρο. Ο Μαxσιμ έμαθε απτον τηλεγραφιστι, πος ι πόλι, απ'όπου κάθε μέρα έρχετε το xινιάλο τυ χρόνου, βρίxετε μαxρια στιν εχθρικι Γαλια — χριάζοντε ίκοσι μέρες για να πάι κανένας εκι με το τρένο κε όμος το κίμα τυ ράδιυ τιν απόστασι αφτι τιν κάνι στι στιγμι. Τυ κάκυ στεκότανε κατα το μεσιμέρι: ο Μαxσιμ κάτω απτα κατάρτια τα περιπλεγμένα με τις κλοστες τυ ράδιυ με xικομένο προς τα πάνο το κεφάλι για να διαxρίνι το πέταμα τυxινιαλιυ στον άδ:ο κε xιλιάζι ο υρανο πάνο απτο Βόλγα στριφγιρίζανε μονάχα τα γεράκια.

Κε xιλογιζότανε το πεδ:ι: πος αφυ x'εκι πετάνε τι κίματα τις άρχντις τρεμούλας, όστε x'εκι στο Παρίσι δεν ίνε όλι εχτρι, μα ιπάρχυν κε „xίντροφι“ κε ιπάρ χι κάπιο κινο έργο για όλυ: τυς ανθρόπυς πάνο στι γι.

Ο Ζνταν διάτακε να προσκαλέxυνε τον Παρμεν Ιβάνοβιτς — τον πιλότο, τον α:προμάλι εκίνο γέρο, πυ xιμβύλεπε το Λεόντι να πάρι στο βαπύρι το Μαxσιμ.

Ο Παρμεν Ιβάνοβιτς ίτανε το πρότο πρόxοπο, ίστερα απτο Ζνταν, στο βαπύρι. Αφτο δε xιμένι πος ι άλι xίντροφι τυ πλιρόματος δεν ίχαν ακxία: εδó ιπύρχανε τρις πιροβολιτες τυ ναφτικυ με προσραφες απο διασταθρομένα κανόνια στα μανίκια, διο μιδραλιοδολιτες με κόκκινα αστεράκια, κίμποσι εργάτες έφίβι για νάρτες — καθένα: στι θέσι-τυ. Όλυς τυς xιντρόφυ: ο Ζνταν τυς φόναζε με το μικρό-τυς όνομα κε μονάχα ο πιλότος ίτανε γι αφτον — Παρμεν Ιβάνοβιτς. Κι αφτο για τιν άσπρι κε σοφί-τυ γενιάδα κι ακόμα γιατι πενίντα χρόνια τόρα γύριζε πιλότος στο Βόλγα — κε τόρα πυ στυ: όχτυς τυ ποταμυ δεν ιπύρχανε πια τα νιxτερινα φότα, πυ δίχτανε το φιρδατερ — τον αλάθερτο δρόμο ανάμεσα απτα ριχα κε τυς ίφλυς, πυ μόλις μόλις xέπαζε το νερο, μονάχα ο γέρος, τυ Βόλγα αφτος ο γιος, μπορούσε να βρι το δρόμο. Δίxος τον Παρμεν Ιβάνοβιτς ό „Ερμαx“ στο μέσο τυ Βόλγα — δεν ίταθε βαπύρι, μα δοκάρι απλο, χιρότερο κι απτο δοκάρι, πυ πλεί ο: ότυ δε θι το ρίξι το κίμα στα ριχα. Κε γι αφτο δε θάμαζε, ύτε διαxεσστιθικε κινένας όταν ο Ζνταν με τον Παρμεν Ιβάνοβιτς κλιστίκινε στιν καμπίνα κε για πολιν κερó xιxεφτίκινε εκι μαζι, — ίxεσαν πος για κάτι μεγάλο κε xυπόδóο ζίτιμα xέρτοντε. Δε θαμάσανε κι αργότερα όταν κατάδραδα ο „Ερμαx“ αφυ έχανε γύρο, γύρισε κι ανκιροθόλισε κοντα στον νxρεμο κρύθοντις τι φογάρα κε τα κατάρτια ανάμεσα στα καλάμια τα πικνα, πυ απxιλα ιπζονόντανε πάνο απτα νερα. Επίσις δε φάνικε σε κινένα πιαράκενο, όταν το θράδι ι τρις μαζι, ο Ζνταν, ο Παρμεν Ιβάνοβιτς κι ο Λεόντις, καθίσανε πολιν κερó στο τιμόνι δίπλα, αφυ στίλανε όλο το πλιρόμα κάτω. Ένα φάνικε x'όλυς περίεργο, πος τέταρτος μαζί-τυς δεν ίτανε ο θοίθo: τυ μηχανικυ Αλέκxις, ύτε ο τηλεγραφιστις Ακxένoφ, μα ο λαδας Μαxσιμ.

Σιντόνι σταxτι απο xίνεφι xέπαζε τον υρανο. Στον „Ερμαx“ ζβίσανε όλα τα εκxοτερικα φότα. Στιν ίσιχι δροσια τις νίxτας πάνο στο κιτάστρομα κάθυντε πολιν κερó τέσαρες κε ομιλόνε σιγα. Σιxόνυντε ίστερα, κε προτυ αποχοριστόνε τραγυόδανε σιγα, xάμπος προσεφχυμενι το ακόλυθο τραγυόδι:

Μυνxριζ' ι μπόρα, ι θροχι
πέφτι, αστράφτυν στο xκοτάδι
φοτιες, θροντάι ι βροντι,
κι άνεμος δέρνι το λιxνάδι.

ΕΡΟΤΙΣΕΣ ΓΙΑ ΕΠΕΚΣΕΡΓΑΣΙΑ

1. Σε πιά εποχι γινόντανε αφτα, πυ μα: περιγράφι ο ριγραφέας;
2. Τί ήταν ο Μακσιμ;
3. Γιατί ο Μακσιμ ριμπαθύσε το Δεόντι κε τον Παρμεν Ιβάνοβιτς;
4. Γιατί αντιπαθύσε τον Αλέκσι;
5. Τί νέα ίδε κε έμαθε ο Μακσιμ πάνο στο βαπόρι;

ΡΟΜ. ΜΑΝΑΡΑ

ΣΤΙΝ ΟΧΤΟΒΡΙΑΝΙ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΙ

Ορθοφλάμπουρι Γόισα, Επανάστασι γιά-συ!
Τυς ακσέςπαστυς πίες τον Μιριάδον καιμυς
κε τυς έκανες φλόγα κε θροντι κε λαλιά-συ-
κι απτι Μάζα αναβρίζι; κοζμοπλάστες θιμυς.

Τυ Μαγιάπριλυ κόρι κε τυ Οχτόβρι μιτέρα,
σαν προτόλυβα φρύτα προδρομίσαν στι γι
απτ'αχνάρια-συ πίσο παρκαγιες πέρα πέρα.
Ι μακάβριες παν νίχτες, νά ι τρανι χαραθγι.

Κάθε ασκίμια νκρεμίζις. Μάζας λέφτερις λάβα,
με μιαν άμιλα τόρα διμιουργας καρπερι.
τιν κενύργα τιν πλάσι κε λιτρόνις τι ρκλόβα
τι δυλέφτρα ανθροπότι. Μάζα απσια, τρομερι.

Ο κιφίνας με φρίκι μ'απέχθια γριλόνι,
θλέπι ρε ίπνο κε κσίπνο, χαροδρέπαν'αδρια,
μα τις πάλις ο εργάτις τι ματια προσιλόνι,
πα ρτ'αμόνι πυ πέφτι κε δικιά-τυ ρφρια!

Ορθοφλάμπουρι Γόισα, Επανάστασι, γιά-συ!
Τυς ακσέςπαστυς πίες τον Μιριάδον καιμυς
κε τυς έκανες φλόγα κε θροντι κε λαλιά-συ
κι απτι Μάζα αναβρίζις κοζμοπλάστες θιμυς.

Α ΝΑΣΙΜΟΒΙΤΣ.

Ο ΚΟΚΙΝΟΣ ΟΧΤΟΒΡΙΣ ΣΤΙ ΜΟΣΧΑ

Τι νίχτά ρτις 24 τυ Οχτόβρι αποφασίρτικε ν'αρχίσι ο αγόνας για τιν εκϋςία τον Σο-
δετ, ν'απομακρινθύνε διλαδι ι μπουρζζουα απτιν εκϋςία, να δοθι τέλορ ρτον πέλεμο κε ρ
γισ — ρτυρ χορικυρ!

Εμένα με διορίσανε για ρινενόισι, κε ίμυνα ιποχρεομένορ να τρέχο, απτο ρεβχομ,
όπου με ρτέλνανε.

— Διπον, ρίντροφε Γιανόφρκι, — μυ ίπε ο Μολιύτιν, απλόνοντάρ-με μι ριμορύλα.

— Ι δυλιά-συ τόρα ίνε να τρέκϋριρ όσο μπουριρ γρίγορα ρτο Δεφόρτοβο. Ακυρερ;

— Ακυρα.

— Ζίτιρε εκι το Μαστιαζαρτ. Κατάλαβερ;

— Μαστιαζαρτ.

— Νε-νε. Το θρι πιροβολικο τιρ πολιορχίαρ. Ι δυλια ίνε ροβαρι. Πέρ-τυρ, πορ
χριαζόμαρτε αμέρορ θραια πιροβόλα. Κατάλαβερ; Αιντε λιπον, τρέχα! Κίτα όμορ να μι
πέριρ ρτα χέρια τον άρπρον! Κατάλαβερ;

— Κατάλαβα.

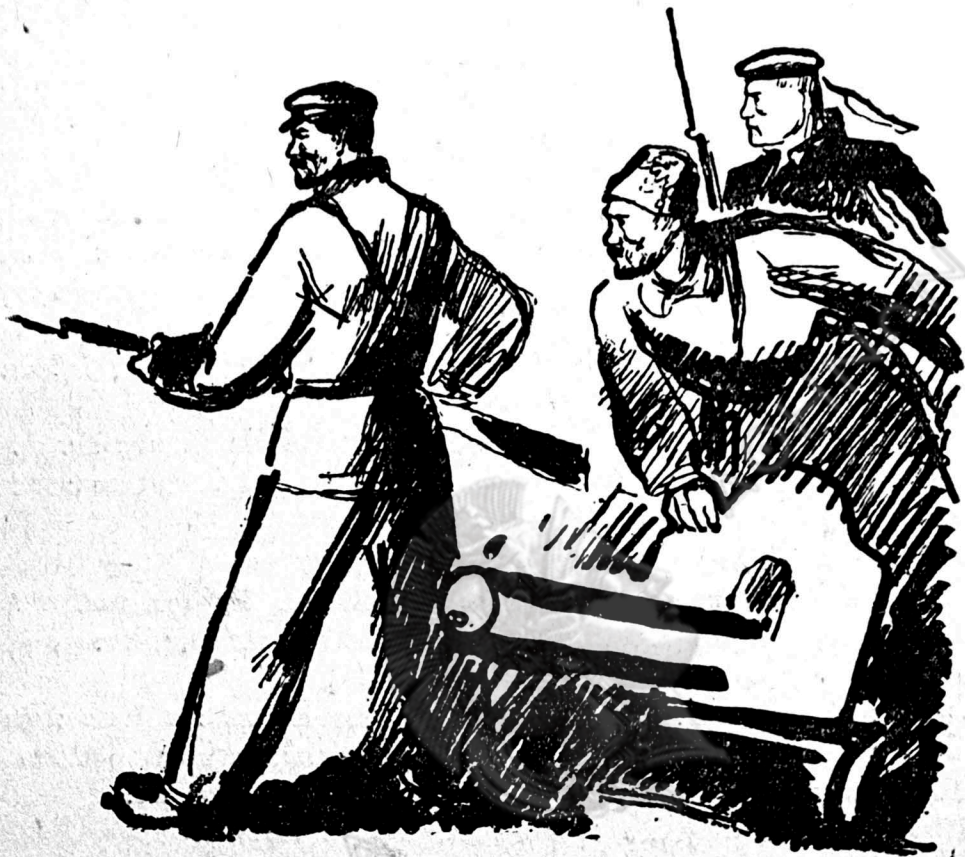
— Τρέχα λιπον, αφυ κατάλαβερ.

II

Κρέμασα τιν ταπλίτσα-μυ με τα τσιγάρα, έκριπσα τι σιμισόλα, μια φορά ακόμα φρότισα το δρόμο κε τι διέφθινει κε κσεκίνισα. Τιν ημέρα εκίνι τα κινόνια θροντολογύσανε ε'όλες τις μεριες, κε ε'άμπος να προκξενούζε κάπιο εφθιμίας έστιμα το θροντολάλιμά-τους

Ιδα απόσπαζμα στρατιοτικο μπροστα απο μένα κ'έτρεχσα εκι. Τος εφτασα. Ιτανε κοκκινοφρυρι, ος 20 άνθρωπι.

Με τι τυρέκια, ο ένας κατόπιν τυ άλυ, πιγένανε προς το πάνο μέρος τυ δρόμου αργα, περνότας απτον τίχο στι γονία, κι απτι γονία στις αβλόπορτες. Αγοράσανε απο μένα τα τσιγάρα κε κιτάζοντάς-με υποκσιάρικα μ'αροτίσανε:

— Απο πό μας ίρθες;

Ενόθικα με το απόσπαζμα.

— Παλικάρι, εδο δε γίνετε να διάζεσε. Εδο δε χυρατέδον, ακολούθα-μας.

— Πρέπι να παγο στο Λεφόρτοβο.

— Μι βιάζεσε. Ος το Λεφόρτοβο μπορις να πεθένις τρις φορές. Ι γραμι ίνε εκι-κί-τινι. Ελα μαζί-μας στις μπαρικάτες.

III.

Πίσο απτι χομάτινι επίχοσι μπροστα' στα προχόματα ίσαν πεταμένα πανο-κάτο κσιλα, σανίδια, πόρτες, τεζιάκια, κιβότια, βαρέλια: όλα τα κυβαλέσανε δο πέρα απτα μαγαζια. Μο φάνικε πολι αναπαφτικα κε κάθικα πίσο απτο πρόχομα. Τα τσιγάρα-μυ γένικαν ανάρπαστα. Με τις λόνχες, τα μαχέρια, ανίγανε ι εργάτες τα κυτάκια τις κονκιρβας. Ι εσφères πετιόνταν γίρο, κάπου κανένα βόλι έπεφτε κε μέσα στιν μπαρικάτα, μα ι πολεμιστες δεν απαντύσαν.

Προκάνουμε. Θ'αρχίσι πιο πικνο το τυφεκίδι! Φάγε παλικάρι. Εδο όλα ίνε κίνα.

— Οκσο, στο πεζοδρόμιο! — ακύστηκε άκσαφνα στα προχόματα διαταγι, κι ο ένας κατόπιν τυ άλυ, σιμαζομένοι, πιδίσαμε έκ:ο. Αστρι φωτια εκόθικε πίσο απτος χοντρος τίχους τον μαγαζιον.

IV

Ετρεξα στην άλι πάντα τρικλίζοντας γύρο στους τίχους.

„Ι ριμιούλα! ι ριμιοσύλα“ — σκεφτόμυνα.

Αρχισα πάλι ν' ανταμόνο εργάτες, σπάνια με τυφέκια, τις περισσότερες φορές άνοπλος.

— Αχύστε, ρίντροφι, απο πιο δρόμο πρέπει να πάγο;... Το ρίντροφο Ντεμίτοφ..... Εργαστήρια... θαρο „Ναστια, Ζαρ“ — δεν κξέρετε;

— „Νάστια Ζαρ“; — γελάσανε ι εργάτες.

— Μαστιαζαρτ! — διάκοψε ένας κρασνογβαρτέος. — Το Μαστιαζαρτ θες, κε γιατί; Ζίτο! Ι λέκσι βρέθικε.

— Το Μαστιαζαρτ θες; Για-ςυ παλικαρα!

Νά κίτα. Αχος πος βροντυν τα κανόνια; Απο κι τραβάνε. Κατέβα στο ποτάμι. Να αποδο. Πρόσεκσε. Εκι θα δις κανόνια. Κίτακσε όμως να μι σε πάρυν το κεφάλι.

Κατέβικα απτα περιβόλια στο ποτάμι. Μυ έφερε στο νυ το χινόπορο στο χοριο. Ανάμεσα απτα κλαδια τυ όχτυ ίδα τα κανόνια.

— Για πύ εσι, με τα τσιγάρα; Ε! — με σταμάτισε ένας απειλος λεβέντις, τον κερο, πυ δρασκελώντας τις βραγιες πλισίαζα στα κανόνια.

Τυ διγίθικα πός ίμε κε για πύ πάγο. Κύνισε το κεφάλι κε κάπνισε.

— Τον Ντεμίτοφ, φιλαράχο, δίσκολα το βρίςκισ τόρα. Θ' ανανκαστις να περάσις εδο τι νίχτα.

— Κε πύ ίνε εκίνος;

— Σ' αφτο να συ απαντίσο δισκολέβομε..... Βλέπις, βομβαρδίζουμε.

Πλισίαζα στις φωτιες. Μαζομένι ι στρατιότες κ' ι εργάτες ζεστενόντανε γύρο στι φωτια. Μαροτίσανε.

— Κε τόρα, ρίντροφε Γιάνι Τσιγαρόπολε, όπος φένετε ίχε δίκεο ι γιαγιά-ςυ όταν έλεγε: το προι ίνε σοφότερο απτο βράδι. Πλάγιασε δίπλα στι φωτια, τιλίκσυ με φίλα κε κιμίςυ. Αθριο κάνισ τι δυλιά-ςυ. Ολο το ίδιο, ίνε νίχτα πυ θα πας.

Χόθικα στα φίλα, ακύμπισα σε μια κξένη ράχι κε κιμίθικα.

V

Στα κσιμερόματα, εκι πυ κιμόμυνα ακύο: τα φίλα θυίζυν, κάπια πόδια προχορύνε στο μέρος-μυ κι απάνο-μυ κοντα κάπιος φονάζι:

— Πιός;

— Νά τότος.

Πίδισα πάνο. Ένας αφστειρος, αποφρσιςτικος άνθρωπος με κίταζε με μεγάλι προσοχι-

— Εσι έχις τι ριμίοσι;

— Νε. Κε ρις πιός ίστε;

— Ο Ντεμίτοφ.

— Νά λιπον, εσας ζιτο.

— Ζιτο. Κι ο ίδιος κιμάσε. Επανάστασι κε ρι κιμάσε. Δεν κξέρις πος ι επανάστα- ρι δεν περιμένι; Δόσε τι ριμίοσι.

Διάθασε τι ριμίοσι κε χαμογέλασε. Κε φάνικε ι αγαθί-τυ φυσιογνωμία κάτω απτα αφ- στιρα μάθρα-τυ μυστάκια. Ισίχασα, μυ έφιγε ο φόβος, αν κε ι τρομάρα, πυ ίταν απτον ίπνο δε μάφισε ακόμα.

— Τις κξέρο τις ανάνκες τις περιοχίς-σας, θα σας στέλνυμε κανόνια, ενια-σας, — ίπε ο Ντεμίτοφ. Κε ίστερα γιρίζοντας ρεμένα — Δεν ίνε έτσι, φιλαράχο....

Πέτακσα απτι χαρά-μυ.

— Κε ρι πίγενε με ταμάκσια, πυ σε λίγο θα κσεκινίςυν, — με ίπε πάλι ο Ντεμίτοφ.

Ίστερα απο διο όρες κυνιόμυνα πάνο στο αμάκσι δίπλα στον πυροβολιτι. Εφτι- χιζμένος.

Ερώτιδες

1. Πιό μέρος στην επανάσταση πήρε το πεδί;
2. Γιατί τα λόγια του Ντεμίτοφ τον προκένεσαν τόση χαρά;

Γ. ΑΚΑΤΟΛΙΤΙ

Ο ΚΟΚΙΝΟΣ ΦΡΥΡΟΣ

Απο τα σπλάχνα του Οχτόβρι
φρυρος, 'εγώ κ'εγώ πεδί-του,
πρίλα το λάβαρο κρατο
του Αρχιγυ-μας του μεγάλου
πιστα εδο τι διαθίχι,
τις εντολες πιστα φρυρο.

Ι θρόνι γίρο-μου σιντρίμια,
για δεσ: κυρέλια τις πορφίρες,
ράχι τις πρόλιπτες πατο,
τον τίμιο κόπο-σου εργάτι
του τίμιο κόπο-σου αγρότι
στα σινορ'άγριπνος φρυρο.

Ας παν ν'υρλιάζυνε τ'αγρίμια,
ας παν να σκίζυνε τα όρνια,
εγώ στον όρκο-μου πιστος,
τις αργατίας όλου του κόζμου,
τις αργατίας του κόζμου όλου,
ετέχο ακίμιτος φρυρος.

Ιλιος ι λόνχι-μου, αχτίδες
ελπίδας ετέλνι στα μπουτρώμια,
κι, πυ στενάζι ι αργατιχ
κε κόκινι κσιπνάνε ι φαντάρι
κ'ι προτοπόρι τις Ιδέας
μες του οχτρώ-μου την καρδια.

Απο τα σπλάχνα του Οχτόβρι
γένιμα, θρέμα κε πεδί-του
ετέχο στον όρκο-μου πιστος.
το Οχτόβρι, νά πυ πλισιάζι,
νά, του πανκόζμιου Οχτοβρι
φρυρος εγώ κε οδιγος.

Θ ΣΤΡΑΤΙΟΤΙΣ ΤΥ ΙΜΠΕΡΙΑΛΙΣΤΙΚΥ ΠΟΛΕΜΥ

Το θυμάμε κι όλο τρέμι,
όλο τρέμι το χορμί-μου!
Τί χέρι ήταν εκείνι,
τί καχο, τί χαλαζμος!
Απτο βόλι-μου επέφταν
εχοτομέν' ι αδερφί μου
κε με τ'όμα-μας γλεντίζε
στα παλάτια ο εχτρος.

Πικνο σκέπαζε σκοτάδι,
τι ζοι κε τα μιαλά-μας,
μάβρι νίχτα δίχως φότα,
δίχως άστρο πυθενα·
σκοτονόμαστε τάδέρφια
κ' ι τιράνι τχ δεζμά-μας
ατσαλόνανε στο έμα,
τις σκλαβιάς-μας τα δεζμα!
Τιν παντιέρα-τυ ο χάρος
έστισε αναμεσά-μας
χιλιάδες πλιγομένι,
χιλιάδες κε νεχρι.
Κε γλεντύσαν ι τιράνι
κε πεθέναν τα πεδια-μας,
γα το κράτος τον εχτρώ-μας
τιν "πατρίδα", τι σκλιρι.

Τ'ΑΛΟΓΟ

Ενα καρο κατέβενε απτα σφαγία.

Μέσα έφερνε ένα βόδι σφαγμένο, με τα πόδια στον ουρανο. Απάνο στο σφαχτο ο καροτσέρις, ένας άνθρωπος μελαχινος με ψαρα γένια κε το πεδί-τυ. Το κάρο κιλιόταν αργα, νοθρα μέσα στι γαλίνι. Ίταν απρίλις, ίχε πέσι το βράδι, κι άναβαν τα φότα.

Απτο καμτσίκι, ένα μαδιμένο σκινι, μπορούσε να καταλάβι κανις, πως ο καροτσέρις αγαπούσε τάλογο.

Το καμτσίκι έπεφτε στα καπόλια πολί λαφρα, σαν πεγνίδι. Κε σ'όλον τον ανίφορο, απτα σφαγία ίσαμε τιν πόλι,απτο το άλογο δεν άκουσε βρεια, μίτε προσταγι, πάρα τι φωνι:

— Ελα Κίρκο. Αιντε Κίρκο.

Ετσι μάφτο το χάιδι ανέβενε, σέρνοντας το κάρο, ένα σφαχτο κε διο ανθρώπου.

Πυ λες, ίπε ο γέρος ο καροτσέρις, φτίνοντας κηπνο, πυ λες, ο Κίρκος έχι φιλότιμο. Να τ'ακυσ ει, πυ κάποτε χτιπας. Δεν τα δέρνουν τα ζία. Κε τέτιο άλογο πυ το θρίσκις;

Μας τρέφι όλυς, πυ λες. Δίνι ψομι εμένα, εσένα, τις μάνα-συ, τον αδελφον, τυ σπιτυ. Ενα ζόο να θρέβι οχτο ανθρώπου! Θχ πις, εγο δυλέβο. Αμ'απτο δυλέδι πρώτα κ'ίστερα γο. Ινε δυλεφτις, πυ δε θρίσκετε!

Πέρασε κάμποσι όρα με σιοπι. Το πεδι έπεζε με τιν ορα τυ βοδι

Ο γέρος έφτινε τον κηπνο, λέγοντας πόε πότε: „Τφυ, φαρμάκι!“ Επιτα κσανάρχιζε:

— Ακυ βρε. Αθριο τ'άλογο κε το κάρο κε τι δυλια θα τιν πάρις ει. Εγο δεν μπορο. Κσέρις, πυ ι μέσι-μυ πονι;

Νά, θα πέσο. Μύπε ο γιατρος να μι δυλέβο. Κε τί να κάμις, έλι ντε. Ζίσε χορις δυλια, μια φαμίλια οχτο στόμαχτα. Ε, πυ κατηντίσαμε! Να κυδχλάμε απτα σφαγία διόμισι δραχμες τι μέρα. Κ'ι αδελφίσυ κίτρινη σε κηκο χάλι...Νε βρε, ι Βγενιο, τιν ίδες ποσ ίνε; Αφτα θέλυνε γιατρος, πκράδες...Ιμαστε διςτιχιζόμενι άκυ, βρε πεδι. Κίτα να δυλέπισι. Μιν κάνις σαν το μεγαλύτερο πυ πίγε κ'έγινε θεατρίνος κε μας κσέχασε. Κίτακε σι να πάρις τι δυλια. Να πάρις τον Κίρκο να τονε κσανηπας στα νταχμάρια να βγάλουμε ψομι. Να γιατρεφτο κ'εγο. Κ'ι μάνα-συ να μι κσеноπλένι, κ'ι Βγενιο να κάμι χρομα, πυ βίχι το κορίτσι. Βίχι μορε. Νά, το λιπον, πιάσε τα λυρια. Κατέβα κάτω κε πιάσε τον Κίρκο. Να το βγάλις εδο τον ανίφορο! Ελα, σιγα, χάιδεβέ-το στο λεμο. Αιντε Κίρκο.

Το πεδι πίδισε κάτω, έπιασε τάλογο κε τραβύσε. Ο γέρος εβλεπε με ανάπαπσι τι σιγερι σκια τυ πεδιου, το τολμιρό-τυ χέρι πυ κρατούσε τα λυρια. Εβλεπε τι σινεχιά-τυ. Απτο το πεδι θα γίνι καλος κηροτσέρις... Κε σιλογίστηκε το σπίτι-τυ: ένα άθλιο χάλιζμα

στους αερίδες, κε μέσα τα πεδιά-του που φώναζαν, η γυναίκα-του απάνο σε μια σκάφι, το κό-
ρίτσι-του σ'ένα άθλιο κρεβάτι, μ'εκίνο το βίχα, που δεν μπορεί να τον ακουε, κι ο γιατρος
νάρχετε να λεί „φάρμακα, αέρας, λυτρα“, όλα τα πράματα που δε γίνοντε. Τα σιλο-
γίστικε όλα.

Ιπομονι. Κ'έπιασε με τα δυο χέρια τι μέσι-του, που τον πονούσε δυνατά. Το καρο
έχε προχορίσι πολι μέσι στην πόλι, όταν άκουε μια φωνι.

— Αλτ!

Η φωνι ερχόταν απο μακρια κε δεν κατάλαβε πως ήταν γιάφτον. Ομος το „Αλτ“
κσανακούστηκε. Το καρο στιμάτιζε. Τρις στρατιότες του πιροβολικου κ'ένας δεκανέας με τα
όπλα στον όμο πλιζιάσαν.

— Ελα κατέβα κάτω, ίπεν ο δεκανέας.

— Σ'εμένα το λες;

— Αιντε γιά-σου, κατέβα να μι χάνομε κερο.

— Κε γιατί;

— Κυβέντα θέλις πατριότι; Το καρο θα το πάμε στο στρατόνα. Επιστρατία έχυ-
με. Τόρα το μαθένις.

— Επιστρατία....

— Νε γιά-σου. Ανανκαστικη ισφώρα.

Πιάσε απο κι να κσεφορτόσυμε....

Αιντε γιά-σου. Τί έχις μέσα;

— Κοτζαμ βόδι.

— Να το ρίκισις κατο.

— Ετσι μες τον δρόμο; Για στάσυ, βρε πεδι, τ'ίνε τότα; Θα το πάο στην αγορα
Εχο δυλια έχο μεροκάματο.

— Το μεροκάματο κιτας, καιμένε, ί που φέβγι απόπσε το σίνταγμα; χορατέδις;

— Για εκσίγα-μου. Για πές-μου... πως πέρνις ετσι τάλογο τάλunu, απτο δρόμο;

— Ετσι το λεί ο νόμος;

Τόρα θα συ κσιγίσο κε το νόμο!

Εμπρος. Βοιθάτε απεδο. Σίντομα.

Ιπεν ο δεκανέας, κ'ι στρατιότες ανέδικαν στις ρόδες. Πιάνοντας κε η τρις έξιραν το
βόδι προς τα έκσο. Το μάθρο σφαχτο έπεσε με θρόντο νάτο στο πεζοδρόμι.. „Ελα μαρς“,
ίπεν ο δεκανέας. „Κόπιασε κοντα πατριότι“.

— Πύ κοντα;

— Στο στρατόνα, να πάρις τον αριθμό-συ.

Κ'ίστερα απτον πόλεμο, α γίνι πόλεμος, ίστερα απτιν επιστρατία τέλος πάντων,
νάρθις να πάρις τάλογό-συ κε το καρο, ί να πλιροθις απτο διμόσυ α σκοθοθι το ζόο.

Ο γέρος γίρισε κε κίτακε το βόδι που ήταν πεζμένο στο δρόμο. Ιπε στο πεδί-του!
„Κάτσε απτυ ος που ναρθο,“

Το πεδι έπεσε απάνο στο βόδι κε κσεκουράζονταν. Ο γέρος ακολούθιζε το καρο. Δεν
έλεγε τίποτα. Ένας στρατιότις, εκι που πιγένανε χορις καμια κυβέντα, γίρισε κε τυ ίπε:

— Αμ'ότι έχυμε κε δεν έχυμε πατριότι, θα το δόσυμε για τιν πατριδα.

— Οτι έχυμε κε δεν έχυμε εμις η καροτσέριδες, η δυλεφτάδες. Κε τα πεδιά-μας,
όσα δε θα σκοθοθύνε εκι -στον πόλεμο, ας πεθύνουε στο σπίτι απτιν πίνα κε τις
αρόστιες!

— Καραβάσις! Φόνακε ο δεκανέας στο στρατιότι, που έσερνε τάλογο.

Τράβα γρίγορα.

Φτάσανε στο στρατόνα κ'έμπασαν το καρο στην αβλι φονάζοντας „Ε! Ο! Ιπ!“ Το
Σίνταγμα τιμαζότανε.

Θάρεβγε τα μεσάνιχα. Ο γέρος στάθικε κι άκουγε το θόριβο τις αβλις. Η έφιβι
φονάζανε, πιδύσανε, τάραζαν τον κόζμο με τις φονες.

Κι ανάμεσα στα τραγύδις, τα θλιβερα μιρολόγια, χίλιι θόριβι, τις κενύργιας αρβίλιας
το βιαστικο πάτιμα, η προσταγι, το κάρφομα κασονιον, το φόρτομα πετάλον, χτιπίματα

στι γι, προσταγες οριζμένες. Ο γέρος ίτανε μόνος σαφτο το πανιγίρι. Κανένα δεν ίκσερε κε δεν τον ίκσερε κανένας.

Ομος προγορύσε στο βάθος εκι πυ ίσαν αραδιαζμένα κάμπουσα κάρα κε το δικό-τυ μαζι. Ο Κίρκος ρίκοσε το κεφάλι-τυ προς αφτον κε φίσιξε τα πλατια ρυθύνια.

Ο γέρος άπλοσε τα χέρια κε τον έπιασε απτο λεμο.

Κέκι στι γονία, παράμερα ένας άνθρωπος μιλύσε μ'ένα άλογο.

— Δε θα σε κσαναδο . . . Ε, δουλεφτι . . . Ε, παλικάρι . . . Κε στο σπιτι δεν κξέρυν τίποτα Μίτε ι κιρά-συ.

Μίτε ι Βγενιο, κατάλαβες; . . .

Μια φαμίλια σε χάνι . . . Ιμυν άροστος, βρε Κίρκο, μα τ'όρα ίμε πεθαμένους.

Πας στο καλο. Κε ότι θα ε'έδινα στο γιό-μου, κατάλαβες . . . Στα νταμάρια ν'αναβις.

Να κατεβάσις αραμπαδιες. Δουλεφτι, ε, δουλεφτι . . . Θα σε πάρυνε . . .

Κε πιος κξέρι πυ θα πεθάνις . . . κε πός . . . Στρατιότις . . . Κίρκο βρε.....

Ε, Κίρκο...Πύ μας αφίνις;

Ενας στρατιότις πλισίαζε ψάχνοντας στο σκοτάδι.

— Αιντε, καιμένη γέρο! Τι δουλιά-ζας. Αιντε να πάρις τον αριθμο.

Ο γέρος μπίκε ε'ένα γραφίο, πίρε κάπιο χαρτι, τ'όβαλε στον κόρφο.

Επιτα βρέθηκε στο δρόμο. Πίγανε αργα, με το κεφάλι κάτω προς το μέρος πυ άφισε το σφαχτο με το πεδι. Πολι γίριζαν απτον στρατόνα μοναχι, κε μέσα ε'αφτυς ο καροτσέρις πεζος, ο γέρος, ο πιο μονάχος.

Νταμάρια λατομία, τα μέρι απόπυ θγάζυν τις πέτρες,

Καρο — αμάξι.

Καπόλια — ι ράχι τυ αλόγου

Θεατρινος — ιθοπιος.

Ρόδα — τροχος.

Αρβίλα — παπούτσι στρατιοτικο

Κασόνι — κιβότιο

Ερότιςες για επεξερογασια.

1. Απο πιά εποχι ίνε παρμένο το διίγμα αφτο;
2. Πιά καταστροφι φέρνι ο πόλεμος ετυς εργαζομένυς;
3. Πιι προκαλυν τον ιμπεριαλιστικο πόλεμο κε γιατί;
4. Πιός πόλεμος θα γλιτόσι τυς εργαζομένυς απτυς ευμεταλεφτες-τυς;

Α. ΤΣΕΧΟΒ

ΤΑ ΠΕΔΙΑ

— Ο Βολόντιας έφτασε! — φόνακε κάπιος ετιν αβλι.

— Εφτασε ο Βολόντιςκας! — αντιλάλιζε ετιν τραπεζαρια ι φονι τις Ναταλίας. —

Αχ! θεέ-μυ!

Ολι ι ικογένια τον Κορολεφ, πυ από ετιγμι σε ετιγμι περίμεγε το Βολόντια πετάχτικε στα παράθιρα. Κοντα ετιν εκσόπορτα στεκότανε πλατια εάνχα κι απτα τρία άσπρα-τις άλογα έβγενε πιχτος αχνος, σαν καταχνια. Ι εάνχα ίταν άδια, γιατι ο Βολόντιας θρισκότανε πια στο διάδρομο κε προσπαθύσε να λίνι τιν κυχύλα-τυ με τα κόκινα τα παγομένα-τυ δάχτυλα. Το πανοφόρι, το καπέλο, ι γαλόττες, ι τρίχες στα μιλίνκια-τυ ίταν όλα σκεπαζμένα απο πάχνι, κι απόλο το κορμί-τυ έβγενε μια νόστιμι παγερι μιρυδια, πυ θλέποντάς-τον συ ερχότανε να παγόςις ολόκορμα κε να φονάζις: „πρρρ“.

Ι μάνα κ' ι θία τρέκσανε να τον ανακαλιάσουν κε να τονε φιλυν. Ι Ναταλία σοριά-ετικε στα πόδια-τυ, προσπαθόντας να θγάζι τυς κατσάδες-τυ, ι αδελφες φονάζανε, ανιγο-κλιανε τις πόρτες κι ο πατέρας τυ Βολόντια με ένα γιλέκο κε με ψαλιδι στο χέρι έτρεκε στο διάδρομο, φονάζοντας τρομαγμένα:

— Εμεις χτες σε περιμέναμε! Ιρθες καλα;

Μα, επιτέλους αφίστε τον πατέρα-τυ να τον καλοσορίσει! Το κάτο κάτο, τί ίμε εγω, πατέρας ίτε όχι;

— Γαβ, γαβ, — χαρούμενα φώναζε κι ο Μιλορτς, πελόριο μάδρο σκιλι, χτιπόντας τιν υρα στους τίχους κε στα μόπιλα.

Ολα σχηματίζανε ένα σιμπαγι, χαρούμενο ίχο, πυ βάστακε διο λεφτα. Οταν πέρασε ι πρότι έκρισι τις χαρας, ι Κορσλεφ παρατιρίσανε πως εκσον απτο Βολόντια βρίςκετε στο διάδρομο ακόμα ένας μικρος ανθρωπάκος, κυκυλομένος σε μαντιλες, ράλια, κυκύλα κε ρεπαζμένος απο πάχνι. Αςάλεφτα στεκότανε στι γονία, στον ίσκιιο πυ έριχνε μεγάλη γύνα.

— Πιός ίνε αφτος, Βολόντια; — πσιθιριστα τον αρότιζε ι μάνα.

— Αχ! — αντίκοψε ο Βολόντιας. — Έχο τιν τιμι να σας παρυσιάσο, ο σίντροφός μυ Φασύλοφ, μαθιτις τις δέφτερις τακσις τυ γυμνασίου. . . Τον έφερα μαζί-μου να τον φιλοκxenίσο για λίγες μέρες.

— Καλος ορίστε, καλος ορίστε! — ίπε χαρούμενα ο πατέρας. — Σιγνόμι, πυ ίμε δίχος σακάκι... Ναταλία, βοίθισε τον κίριο Φασύλοφ να βγάλι το πανοφόρι-τυ. Θεέ-μου, διόκστε επιτέλους αφτο το σκιλι! Μα ίνε θάσανο!

Ιστερα απο κάμπουσο κερου, ο Βολόντιας κι ο φίλος-τυ Φασύλοφ ζαλιζμένοι απτι μεγάλη ιποδοχι πυ τυς κάνανε κε κόκνι ακόμα απτο κριο καθόντανε στο τραπέζι κε πί-νανε τσάι. Ο χιμονιάτικος ίλιος περνόντας ανάμεσα απτο χιόνι κε τα σχέδια τις πάχνις στο παράθιρο πάνο, καθρεφτιζότανε στο χαλκο τυ ραμαθариυ κε έλυζε τις καθάριες-τυ αχιτίδες στο πιάτο τυ κσεπλίματος. Ζέστι ίτανε στο δομάτιο, κε τα πεδια εθανόντανε προς τα κριομένα-τυς κορμια,-μι θέλοντας να ιποχορίσι ο ένας στον άλλο — τα γαργαλίζανε το κριο κ' ι παγονια.

— Γρίγορα λιπον θα έχουμε κε τα χριστόγενα! — κσαφνικα ίπε ο πατέρας, στρίβοντας τσιγάρα απο ιπόκξανθο καπνο. — Κι ακόμα χτες ίταν καλοκέρι, ακόμα χτες έκλεε ι μάνα προβοδίζοντάς-σε! Κε να, ίρθες... Πόσο γρίγορα περνα ο κερου! Δεν προκάνις ν'ανίκσις τα μάτια κε πλακόνουν τα γερατια... Περνα σαν αστραπι ο χρόνος. Κίριε Φασόλι.. πάρτε, σας παρακαλο, μι ριστέλεστε! Απλα τα πράματα ρ'εμας.

Ι τρις αδελφύλες τυ Βολόντια, ι Κάτια, ι Σόνια κ' ι Μάρο — ι πιο μεγαλύτερι ίταν έντεκα χρονόν, — καθόντανε στο τραπέζι γίρο κε δεν αποσπύζαν τα μάτια απτο νέο μουσαφίρι. Ο Φασύλοφ ίταν τις ίδιαις ιλιχίας κε ίχε το ίδιο ανástιμα με το Βολόντια, μα δεν ίταν έτσι χοντρος κε άσπρος, αλα αδίνατος, μελαχρινος, γεμάτος περκνάδες. Ι τριχες-τυ ίτανε χοντρες, τα μάτια-τυ στενα, τα χίλι παχια, γενικα ίταν πολι άσκιμος, κι αν δε φορούσε σακάκι γυμναζίστα, τότε απτο εκσοτερικό-τυ θα τον έπερνε κανενας για κάπιας μαγίριςας γιο. Ιτανε κσιθροπος, όλο τον κερου ριοπύζε κε δε χαμογέλασε ύτε μια φορα. Κιτάζοντάς-τον τα κορίτσια ρεφτότανε, πως θάνε δίχος άλλο κάπιος γνωστικος κε μορφομένος άνθρωπος. Ολο τον κερου ρεφτότανε κε ίταν τόσο αποροφιμένος με τις ρκέπρες-τυ, πυ όταν τον αροτύζανε για κάτι, πετιότανε, τίναζε το κεφάλι κε παρακαλόζε να επαναλάβουν τιν ερότιςι.

Τα κορίτσια παρατιρίσανε ακόμα πως κι ο Βολόντιας, πυ πάντα ίταν έφθιμος κι ομιλιτικος, τώρα μιλόζε λίγο, ρχεδον δε χαμογελόζε, κε φενότανε ακόμα πως δεν ίταν εφχαριστιμένος πυ γίρισε σπιτι. Ολο τον κερου, πυ καθότανε στο τραπέζι μονάχα μια φορα αποτάθικε στις αδελφές-τυ, κεκίνο με κάτι παρακxενες λέκxες.

Εδικxε με το δάχτιλο το ραμοθάρι κε ίπε:

— Στιν Καλιφορνία αντι τσάι πίνουν ντζιν. Ιταν κι αφτος απασχολιμένος απο κάπιες ρκέπρες, κι αν έκρινε κανένας απτις ματιες, πυ έριχνε στο φίλυ-τυ Φασύλοφ, ι ρκέπρες κε το διο πεδιον ίσαν ι ίδιαις.

Ιστερα απτο τσάι πίγαν όλι στο δομάτιο τον πεδιον. Ο πατέρας κε τα κορίτσια καθίσανε δίπλα στο τραπέζι κι αρχίσανε τι δουλια, πυ τι διακόπxανε με τον ερχομο τυ Βολόντια. Φιχάνανε απο χροματιστο χαρτι λυλύδια κε κρόσια για το χριστουγενιάτικο δέντρο. Ιτανε διαρκεδαστικι κε θοριβόθικι δουλια. Κάθε νέο λυλύδι το δεχόντανε τα κορίτσια

με ενθουσιαστικές φωνές και κάποτε με φωνές φρίκης, ζάμπος να έπεσε το λυλούδι απτο απτον ουρανο· και ο παπάκις ενθουσιαζότανε και κίνος και πετούσε κάποτε το ψαλίδι στο πάτομα, παραπονόμενος, πως δεν κόβει. Η μάνα έτρεξε στο δωμάτιο με πολιάσχολο πρόσοπο και αρότιζε:

— Πιός πήρε το ψαλίδι;

Εσι πάλιν, Ιβαν Νικολάεβιτς πήρες το ψαλίδι;

— Θεέ-με, θεέ-μου, και να κόψω ακόμα δε μάρνουν, — απάντιζε με κλαπσιάρικη φωνή ο Ιβαν Νικολάεβιτς, και ακουμπώντας στη ράχι του σκαμνιου πήρε πόζα ανθρώπου που προσβλήθηκε. Δεν κράτιζε πολε και διαρρέκιά-του. Γρήγορα κέχασε την προσβολή.

Αλοτε ο Βολόντιας έπερνε και ο ίδιος μέρος στην προετοιμασία του δέντρου, ίτε έτρεχε στην αβλή να διη, πως ο αμκκιλάτις και ο βοσκός κάνανε θυνο απο χιόνια, μα τότε μαζί με το φίλο-του δεν έδινε καμια προσοχή στο πλυμιστο χαρτι, και ύτε μια φορα έτρεξε στο στάβλο. Μα καθίσανε κ' η διό-τους κοντι στο παράθυρο και αρχίσανε κάτι να σιγολένε. Ιστερα ανίξανε το γεογραφικο άτλαντα και άρχισαν να εκσετάζουν κάπιο χάρτι.

— Στην αρχή ος την Πέρμη... — σιγα ίπε ο Φασόλοφ... — Απο και στο Τύμεν... ίστερα Τομκ... ίστερα... ίστερα... στην Καμτιάτκα... Απο και η σαμογέτες με τις βάρκες θα μας φέρουνε μέσον του Βερίνκιου πορθμυ... Και νά-συ,ς την Αμέρικα... Εκι έχι πολε γυνοφόρα θερια.

— Και η Καλιφορνία; — ρότιζε ο Βολόντιας.

— Η Καλιφορνία βρίσκετε παρακάτο... Φτάνι να πέσις στην Αμέρικα, η Καλιφορνία τότε δεν ίνε μακρια. Οσο για τροφι, ασ ίνε καλα το κινίγι κ' η λιστία.

Ο Φασόλοφ όλο τον κερσ αποφεβγε τα κορίτσια. Το βράδι ίστερα απτο τσάι, επιχε ος πέντε δεφτερόλεφτα να το σταματίσι ένα απτα κορίτσια. Δεν ίτανε φρόνιμο να σιοπα. Εβίκε μια διο φορες με σοβαρότητα, έτριπκε με τη δεξια παλάμη το αριστερό-του χέρι, κίτακε κάπος παρακσενα την Κάτια και αρότιζε:

— Διαβάσατε το Μάιν-Ριτ;

— Οχι δε διάβασα... Ακούστε, μπορίτε να τρέχετε με παγοπέδιλα;

Βιθιζμένος στις σκέπες-του ο Φασόλοφ δεν απάντιζε, μα φύσκωσε μονάχα δυνατα τα μάγυλα κέβγαλε τέλιο αναστεναγμο, ζάμπος στο δωμάτιο μέσα ίτανε ζέστι μεγάλη. Σίκοσε κσανα τα μάτια, κίτακε την Κάτια και ίπε:

— Οταν η βόνασι τρέχανε στις παμπάσες, η γις έτρεμε κ' η μυστανκι πιδύσανε και μωνκρίζανε φοβιζμένοι.

Και χαμογελόντας θλιθερα, πρόστεσε:

— Εκι πέρα η ινδιάνη επιτίθεντε ενάντια στα τρένα. Μα ανιπόφορι ίνε η μοσκίτες και η τερμίτες.

— Τί πράματα ίνε αφτι;

— Μιάζονε τα μινμίκια, μα ίνε φτεροτα.

Δανκάνουν πολε δυνατα. Κερέτε πιός ίμε, εγο;

— Ο κίριος Φασόλοφ.

— Οχι. Ιμε ο Μοντιγόμο, Γεράκινος Ονιχας, αρχίγος τον ανίκιτον.

Η Μάρο, το πιο μικρο απτα κορίτσια, τον κίτακε, κίτακε αργότερα στο παράθυρο. που άρχισε να σκοτινιάζει και ίπε αφυ σκέφτικε λίγο:

— Χτες εμς ίχαμε νόστιμη φακυλάδα.

Τα όλος διόλου ακατανόιτα λόγια του Φασόλοφ, το παντοτινο σιγομίλιμά-του με το Βολόντια, καθος κ' η διαγογι του Βολόντια, που δεν έπεζε και όλο τον κερσ για κάτι σκεφτότανε, όλα αφτα ίσαν ακατανόιτα και παρακσενα για τα κορίτσια. Και τα διο μεγαλιτερα, η Κάτια κ' η Σόνια, άρχισαν να παρακολουθύνε τα πεδια. Το βράδι, όταν πέφτανε τα αγόρια να κινιθύνε, κριθόνιανε τα κορίτσια πίσω απτιν πόρτα και ακύανε τις ομιλιετος. Και νά τι μάθανε. Τα πεδια τιμαζόντανε να φύγουν κάπου στην Αμέρικα, για χρισο. Όλα όσα χριαζόντανε για το δρόμο τα ίχανε έτιμα: πιστόλι, διο μαχέρια, πακσιμάδια. μεγενθιτικο φακο για να ανάδυνε φωτια, ναφτικη πικκίδα, και τέσερα ρύπλια χρίματα. Εμαθαν ακόμα πως τα πεδια θα κάνουν με το πόδι κάμπουσες χιλιάδες βέρστια, στο δρόμο

θα πολεμίζουμε με τίγρις κι άγριους ανθρώπους, θα βιάζουμε χρυσο κ'ελεφαντόδοντο, θα σκοτώνουν τους εχθρούς-τον, θα ενούθουν με τους πειρατες τις θάλασσας, κε στο τέλος θα παντρεφτόνε εριθρόδερμες κε θα εργάζοντε στις πλαντάτισεις. Ολο γι αυτα μιλούσανε ο Βολόντιας κι ο Φασύλοφ. Ο Φασύλοφ ονόμαζε τον εαφτό-του: „Μοντιγόμο, Γεράκινις Ονιχας“, κι ο Βολόντιας — „Χλομοπρόσπεος αδελφος“.

— Κίτα, να μι λες τίποτε στι μαμα, — ίπε ι Κάτια στι Σόνια. — Ο Βολόντιας όταν γιρίσι απτιν Αμέρικα θα μας φέρι χρυσο κ'ελεφαντόδοντο, μ'αν θα πικς κάτι, θα τω χάσουμε όλα.

Τιν προιγόμενι μέρα τις παρομοις ο Φασύλοφ όλι τιν ιμέρα κζέταζε το χάρτι τις Ασίας κε σιμίονε κάτι, κι ο Βολόντιας ανίσιχος, φουκομένος, σαν να το δάνκαζε μελίσι, μπενοέθγενε κατρυφιαζμένα στα δομάτια κε δεν έφαγε τίποτε. Μια φορα μάλιστα, στο δομάτιο τον πεδιον, σταμάτισε κοντα στο ικονοστάσι, σταβρουκπιθικε κε ίπε:

— Κίριε, σινηόρεζέ-με τον αμαρτολο! Φίλαγε, κίριε, τι φτοχι κε δίςτιχι-μου μανύλα. Το βράδι έκλαψε. Πιγένοντας να πλαγιαζι, για πολι κερο κρατούσε ανακαλιαζμένος τον πατέρα, τι μάνα, τις αδελφές-του. Ι Κάτια κ' ι Σόνια κατάλαβαν τιν ετία, μα ι Μάρο, ι μικρότερι, δεν ένιθε τίποτε, κε κιτάζοντας το Φασύλοφ, κζέφτικε κε ίπε:

— Όταν θα κσαναρθι ι νιστία ι νταντα θα πι, πρέπει να φάμε ρεβίδια κε φασύλια. Πολι προι τιν άλι μέρα σικεθίκανε ι Κάτια κ' ι Σόνια κε ίσιχα πίγανε να δυ, πός θα φίγυν τα πεδια στιν Αμέρικα. Πιλιζιάσανε στιν πόρτα.

— Τί δε θα πας; — θιμομένα ροτύζε ο Φασύλοφ. — Πες, δε θα πας;

— Θεέ-μου! — σι γόκλεε ο Βολόντιας. — Πος δε θα πάγο; Ελα, πυ λιπόμε τι μανύλα-μου.

— Χλομοπρόσπεε αδελφέ-μου, σε παρακαλο να πάμε. Σκέπυ, σι ο ίδιος με θεβέορες πος θα πας, σι με δελέασες κε τόρα, όταν ίρθε ο κερως να φίγουμε, φοβιθικες.

— Εγο. . . δε φοβιθικα. . . τι μάνα-μου μονάχα λιπόμε.

— Πες: θα πας, ίτε όχι;

— Θα πάγο, μονάχα. . . μονάχα περίμενε. Θέλο να μίνο σπιτι.

— Τότε μίνε, μόνος θα ζίγο! — ίπε ο Φασύλοφ. Κε δίχος εζένα μπορο να γίνο. Κε ίθελες ακόμα να κινιγας τίγρις κι άγρια θερια. Δόζε-με πίσο τα πιστόνια-μου!

Ο Βολόντιας έκλαψε τόσο πικρα, πυ δε βάστακσαν κ' ι αδελφές-του κε κλάψανε κι αφτες. Εγινε ισιχία.

— Οστε δε θα πας; — κσαναρότισε ο Φασύλοφ.

— Θα. . . θα πάγο.

— Φόρεζε λιπον.

Κι ο Φασύλοφ για να καταπίσι το Βολόντια, επένεζε τιν Αμέρικα, βριχίθικε σαν τίγρι, σφιρικε σα σιρίνα βαποριου, ίθρικε, ιποςχέθικε να δόσι στο Βολόντια όλο το ελεφαντόδοντο, όλες τις λεοντες νε τα δέρματα τον τίγρεον.

Κε φάνικε σια κορίτσια, ασινιδίςτος κι ακσιοθάμαστος άνθρωπος, το αδίνατο κε μελαχρινο εκίνο πεδι, με τις σκληρες τρίχες κε τις περκνάδες στο πρόσοπο. Ιταν ίροας, αποφασιστικος, άφοβος. Κε μύνκριζε έτσι άγρια, πυ τα κορίτσια πυ στεκόντανε στιν πόρτα δίπλα νεμιζανε σ'αλιθια, πος μέσα στο δομάτιο ιταν αλιθινη τίγρι.

Όταν γιρίσανε τα κορίτσια στο δομάτιο-τους κε φορέσανε, ι Κάτια με τα μάτια γεμάτα δάκρια ίπε:

— Τί φοβερο ιτανε! Τρέμο όλι!

Στις διο, όταν καθίσανε να γεματίσουνε, φάνικε πος τα διο πεδια δεν ίσανε σπιτι. Εστιλαν στο δομάτιο τις ιπιρεσίας, στο στόβλο, στιν αβλι, μα δεν τα βρίκαν πυθενα. Εστιλαν στο χοριο — κ'εκι δε βρεθίκανε. Ιπιαν τζάι ίστερα πάλι χορις τα πεδια κι όταν καθίσανε το θράδι να διπνίζυν, ι μάνα δεν μπόρεζε να βαστάκι κ' έκλαψε απτι μεγάλιτις ανικιχία. Τι νίχτα πίγανε κσανα στο χοριο, ζίτισαν παντυ, κατεβίκανε κε στο ποτάμι με τα φανάρια. Απάνο κάτω γένικε όλι ι οβλι, μα τυ κάκυ.

Τιν άλι μέρα ίρθε ο χοροφιλακας καθίσανε στιν τραπεζαρια κε γράψανε κάτι χαρτι. Ι μάνα όλο τον κερο έκλεε.

Μα νά, στο πεζούλι το σπιτιου σταμάτισε ξάνκα κι απτα τρία άλογα-τις, τα κάτασπρα, έβγανε ατμος.

— Ο Βολόντιας ίρθε! — φώναξε κάποιος στην άβλι.

Ο Βολόντιας ίρθε! — έσχυκε η Ναταλία, τρέχοντας στην τραπεζαρια.

Κι ο Μιλορτ γάβγιζε κι αφτος. Αποδιχτικε, πως τι πεδια τα βαστάκσανε στην πόλι, όπου σταματίσανε κε ροτύσαν πυ πολύνε μπαρούτι. Μόλις μπίκε στο διάδρομο ο Βολόντιας έκλαψε κε ρίχτικε στην ανκάλι τις μάνας-τυ. Τρέμοντας τα κορίτσια εσκεφτόντανε τί θα γινότανε. Ίδαν πως ο πατέρας πήρε το Βολόντια κε το Φαζύλοφ στο γραφίο-τυ κε πολι κερο μιλούσε μαζί-τους κ' η μάνα επίσης κάτι έλεγε κε έκλεε.

— Μίπος γίνετε έτσι; — έλεγε ο παπάκις.

— Αλίμονο αν το μάθουνε στο γυμνάσιο, θα σας αποβάλουν. Ντροπί-σας, κίριε Φαζύλοφ! Δεν ίνε σοστο; Ίστε ο έτιος, κ' ελπίζο να σας τιμορίσουν η γονιί-σας. Μίπος γίνετε έτσι; Πό περάσατε τι νίχτα;

— Στο σταθμο, — υπερίφανα απάντιζε ο Φαζύλοφ.

Πλάγιασε ίστερα ο Βολόντιας κε τυ θάλανε στο κεφάλι πετσίετα μυσκεμένοι σε κσιδι. Τηλεγραφίσανε κάπυ κε τιν άλι μέρα ίρθε μια κίρια, η μάνα τυ Φαζύλοφ, κε πήρε το γιό-τις.

Όταν έφιγε ο Φαζύλοφ, το πρόσωπό-τυ ίταν κατσοφιαζμένο, περίφανο, κε αποχερσ-τόντας τα κορίτσια δεν ίπε ύτε μια λέξι: μονάχα πήρε ένα τετράδιο απο τιν Κίτια κε για ενθίμιο έγραψε εκι:

„Μοντιγόμο Γεράκινοσ Ονιχασ“

Ερωτίσεις για επεκσεργασία:

1. Σε πιά κινονικι τάκσι ανίκανε τα διο πεδια;
2. Πό εσκεφτόντανε τα πεδια να φέβγουν κε τί σχεδιάζανε να κάνουν εκι;
3. Γιατί στα πεδια γενίθικαν τέτιες σκέψεις;
4. Γιατί δεν ίτανε σοστο αφτο πυ σχεδιάζανε τα πεδια;
5. Τί επιθιμόνε σίμερα τα πεδια να κάνουν;
6. Πιό μέρος πέρνουν τα πεδια στι σοσιαλιστικι ικοδόμισι τις χόρας-μας.

Μ. ΙΛΙΝ

Ι ΑΝΙΧΝΕΦΤΕΣ ΤΥ ΠΕΝΤΑΧΡΟΝΥ

1. Ι ΑΝΙΧΝΕΦΤΕΣ ΤΥ ΠΕΝΤΑΧΡΟΝΥ

Να χτίζοντε εκατοντάδες νέες πόλις, εκατοντάδες νέα εργοστάσια! Εφκολο να το πι κανένασ. Μα με τί θα φκιαστουν; Με τον αέρα μονάχα δε χτίζετε τίποτε.

Βρίσκοντε όσο χριαζόμαστε τύβλες, τσιμέντο, γιαλια; Εχομε τόσο σίδερο, όσο χριαζετε για τις μιχανες;

Ετιμα ιλιχα έχομε λίγα, μα πρότες ίλες, όσο θες;

Αν απτο παράθιρο τυ τρένου βλέπετε μονάχα έχτασες απέραντες, δάσι, θάλτυς, αφτο σιμένι πως δε βλέπετε τίποτε.

Ι έχτασες, πυ βλέπετε ίνε άργιλος, άμοσ, πέτρες.

Τα δάσι, — δοκάρια, σανίδια, εργαλία τραβέρσες.

Ι τόρφες, η θάλτι πυ βλέπετε, ίνε ιλεχτρικο ρέμα.

Απ'τον άργιλο κε τον άμο θα φκιάσουμε τύβλες, απτον άργιλο κε το αζβέστι — τσιμέντο, απτο μετάλεμα τυ σίδερο — σίδερο.

Πρότες ίλες σ'εμας βρίσκοντε άφθονες. Χριαζετε να τις εποφελιθόμε. Κε το πρό-το πυ θα κάνουμε για τι δουλια αφτι ίνε η ανίχνεψι. Οποσ στον πόλεμο, έτσι κ' εδο δεν μπορι ν' αρχίσι κανις δίχουσ ανίχνεψι. Κ' η ανίχνεψι σ'εμας προχορι.

Κάθε χρόνο στέλνοντε εκστρατίες στα πιο απόκεντρα τις χόρας-μας μερι-στις έριμες τυ Καζακισταν, στα βουνα τα απάτιτα τον Αλταίον κε τυ Παμιρ.

Ενα τάγμα, εκι σ'ενα μέρος τις Σιβιρίας, ανίγι δρόμο πάνω απτι: βιλτόδικι τόντρα. Πάνε δίχουσ χάρτι. Φοράνε στα πρόσωπά-τυς μάθρα δίχτια μάσκας. Γιατι αλιος δε, μπο-

ρις να γλιτώσεις απτα κονοπια κε τις μίγες. Το τάγμα προχορι. Κε μαζί με το τάγμα, χορις να μίνι ύτε λεφτο πίσο προχορι κ' ι πετόμενι εκστρατία τον κονοπιον. Κε ι τύντρα, ίσιο λες πιάτο, δίχος κανένα ίπσομα, δίχος δαντρι κανένα.

Στον ίδιο κερο, άλλο τάγμα ανιχνεφτες, προχορύνε μακρια στο νότο. Προχορουν πάνο σε βυνον μονοπάτια, λες κε σκαρφαλόνουν πάνω σε κορνίζες πελόριω τίχου. Κάτο απτα πόδια τυς — νκρεμο; 100 μέτρα ίπσο.

Αν δίλιασαν λίγο τα μάτια-συ κε τρόρακε το πόδι κε έπεσε — ύτε τα κόκαλά-συ θα βρεθόνε. Μκ ο ανιχνεφτις να φοβάτε δεν πρέπει. Κ' ι άνθρωπι προχορουν, ακουμπόνε με όλο το χορμι πάνω στην πέτρα κε προσεχτικα πιλαφόνε με το πόδι το κάθε βίμα, πυ θα κάνουν.

Μεσα σε δέκα χρόνια — απτα 1919 ι Ακαδημία τον επιστιμον έστισε τριακόσιες εβδομίντα μια εκστρατίες!

Αφτες τις εκστρατίες τι; έστισε μονάχα ι Ακαδημία τον επιστιμον! Μα πόσο; ανιχνεφτες ετίλανε τα άλα επιστιμονικα ινστιτούτα; Πόσι μηχανικι δουλέβουε για εκσερέβνισες εκι, όπου αποφασίστικε να χτιστόνε σιδεροδρομικες γραμμες, να σκαφτόνε κανάλια, ν' ανιχτυν ανδροχοριχία πετροκάρβουνο, να φκιαστυν εργοστάσια!

Ι ανιχνεφτες δουλέβουε σ' όλι τι χόρα.

2. ΤΙ ΛΕΝ Ι ΑΝΙΧΝΕΦΤΕΣ

Αραγε τί να λένε ι ανιχνεφτες; Κατορθόσανε να θρόνε τίποτε;

Λένε πως τέλια ακόμα, σχεδον καθόλου, δεν κζέρουμε τι χόρα-μας. Δεν ανακαλίψαμε τυς θισαδρός-τις.

Στιν Καραελία, πίσο απτιν πολικι ζόνι, στο μέσο τις τύντρας, θρίκαν τα πελόρια Χιπινικα θουα. Κζέρετε απο τί αποτελόντε τα βουα αφτα; Απτις πιο πολιτίμες πρότες ίλες — τι νεφελίνι κε τον απατίτι. Ι νεφελίνι θα μας δόσι γιαλι κε αλιωμίνι. Ο απατίτις μας δίνι συπερφοσφάτο — λίπαζμα για τα χοράφια-μας. Κε στα βουα αφτα βρίσκυντε δεκάδες εκατοντάδες εκατομίρια πύτια απ'αφτες τις πρότες ίλες.

Στιν έριμο Καρα-χυμ θρίκαν κάτι παράκζενα τυμπια. Οταν τα χαλάσανε ίδαν πως δεν ίσανε άμιος απλος, μα μίγμα άμυ κε θιαφι. Θιαφι! Κ' έμικ αγοράζαμε το θιάφι απτιν Ιταλία, το κυβαλύσαμε απο μακρια κε πλερόναμε γι αφτό ένα σορο χρίματα! Το θιάφι μας χριάζετε να φκιάνουμε χαρτι, λάστιχο.

Με το θιάφι ραντίζυν τ' αμπέλια κε τα βαμπάκι για να τα γλιτόσουν απτα θλαθερα ζοίφια. Κι άκσαφνα, νά, σ' εμας βρίσκετε θιάφι όσο θέλις.

Στι Σιδιρία ι ανιχνεφτες ανακαλίψανε τέτιες λίμνες, πυ στον πιθμένα-τυς θρίσκετε σόδα. Κζέρετε τί ίνε σόδα;

Ινε το ιλικο, χορις το οπίο σαπόνι δε γίνετε. Κε όχι μονάχα σαπόνι, μα κι άλα πράματα γίνοντε απτι σόδα.

Τι σόδα τιν παράγουε απτ' αλάτι. Για το σκοπο αφτο φκιάνουε μεγάλη εργοστάσια Κ' εκίνο βρίσκετε έτιμο μέσα στις λίμνες. Απλοσε μονάχα το χέρι-συ κε πάρε όσο θέλις.

Στι Γιακυτία ι ανιχνεφτες ανακαλίψανε βράχυσ — απσιλότερος κι απο σπίτια με εκς πατόματα — απο καθαρο αλάτι. Αλάτι θρίσκετε κε σ' άλα μέρι.

Κε άλλο περίεργο πράμα βρίκανε ι ανιχνεφτες εκι στην απομακρι Γιακυτία. Τεράστια διάφανα κρίσταλα γίψυ. Καθεαφτυ τσάμι για παράθιρα, μονάχα πυ δεν ίνε απο γιαλι. Παρ-το απ' εφθιάς κε βάλ-το στο παράθιρο.

Αμ' τι χοντρίλα, πυ βρίκανε στο Καζακσταν; Ι χοντρίλα ίνε ένα ίδος φιτο. Ι επιστίμονες βρίκαν πως απτυς θάμνυς τις χοντρίλας τρέχι κάτι σαν ιγρο.

Πίραν το κζετάσανε. Κε τί νομίζετε να ίτανε; Καυτσυκ! Κ'εμικ φέρνουμε το καυτσυκ απτο εκσοτεριχο για τις φάμπρικές-μας.

Ακόμα δεν πρόκανε να κσαπλοθι σόλι τι χόρα ι ίδισι για τι χοντρίλα κε θρίκαν ένα άλλο πιο πολιτίμο φιτο — το ταυ-σαγιζ. Το ταυ-σαγιζ ίνε κι αφτο φιτο πυ δίνι καυτσυκ. Ι επιστίμονες λένε, πως δε θρίσκετε σ' όλο τον κόζμο άλλο φιτο πυ να δίνι τόσο καυτσυκ, όσο δίνι το τάν-σαγιζ.

Κε μίπος μπορι να τα λογαριασι κανένας όλα όσα θρίκανε ι ανιχνεφτες; Εργάζοντε ι ανιχνεφτες όχι μονάχα στα δάσι, στις στέπες, στις έριμες. Σε κάθε λαμπορατόριο εργάζοντε ανιχνεφτες.

Ι ανιχνεφτες αφτι λένε: δεν ίνε ανάνκι να στίλυμε όλυς μακρια χιλιάδες χιλιόμετρα, να γίνυνε μύσκεμα απτι βροχι, να χτιπάνε τα δόντια απτο ανιπόφορο κρλο. Εδο πάνο στα τραπέζια, στα γιάλινα σολιναράκια, θα βρῦμε τις πολίτιμες πρότες ίλις για τα εργοστάσια κε τις φάμπρικές-μας. Θα μάθυμε τα εργοστάσια να θγάζυνε πρότες ίλες απ τα απορίματα, απο τέτια πράματα, πυ δε χριάζοντε σε κανένα, απο τέτια πράματα πυ θρίσκοντε παντυ, απτα πόδια-μας κάτω, όπου κι αν πάμε.

Κε νά: βρίκαν τρόπο να φκιάνυνε χαρτι κε καρτόνι απο καλάμια, λεπτι τσοχα-απο απλο σκληρο μαλι, ζάχαρι απτα απομινάρια, πυ αφίνυν τα εργοστάσια τις ζάχαρις.

Μας φτάνυν ι πρότες ίλες πυ θρίσκοντε στι χώρα-μας. Πλύσια ι γί-μας σ'αφτες!

Στις τόρφες κε τυς βαλτότοπος φκιάνυμε ιλεχτρικυς σταθμυς, κι απο εκι στέλνυμε τιν τόρφα με τα σίρματα — ιλεχτρικο ρέμα. Απτα έλατα κάνυμε χαρτι. Θα οργόνυμε κε σπύρυμε τις στέπες, όπου φιτρόνι σίμερα ι φτέρι κι άλα αγριόχορτα κ' ι στέπες αφτες θα μας δίνυνε σιτάρι.

Θ'ανανκάζυμε τον αέρα, πυ φικα σίμερα κε λιγίζι τα δέντρα να εργάζετε κι αφτος. Ι επιστίμονες-μας θρίκανε νέο αεροκινιτίρα, πυ οφελι πολι στι δυλιά-μας.

Κε κάτω μέσα στι γι θρίσκετε ότι θες: πετροκάρβυνο, σίδερο τσίγκο, χαλκος. Κι άλα πολα πυ τόρα τελεφτέα αρχίσαμε να τα θγάζυμε.

Πέντε χρόνια πριν νομίζαμε, πως στιν κιλάδα τα Κυζνετς, στι Σιβιρία θρίσκοντε μονάχα 250 διςεκατομίρια τόνι πετροκάρβυνο. Μα τόρα ι ανιχνεφτες-μας βρίκανε κι άλα 150 διςεκατομίρια. Εθριμα μεγάλο! Ολόκληρο βυνο πετροκάρβυνο σε ίπσοσ πέντε χιλιόμετρα. Κε πως δεν προσέκανε ένα τέτιο βυνο;

Δεν το προσέκανε, επιδι το κάρβυνο δεν κίτε πάνο στι γι, ύτε ίνε χιμένο σε σορυς. Κίτε βαθια, ρροματα στρόματα, μέσα στι γι. Οστε απο πάνο απτιν επιφάνια δε φένετε αν θρίσκετε πετροκάρβυνο μέσα στι γι, ίτε όχι. Για να βρεθι το πετροκάρβυνο πρέπι ν'ανιχτι τριπι βαθια μέσα στι γι. Κι αφτο δεν ίνε δυλια έφκολι. Ι πορόδικι ι πέτρα έφκολα τριπένετε. Μα ι σκληρι; Ινε τέτια πέτρα, πυ ύτε το ατσάλι τιν τριπένι κε ίνε ανάνκι να τριπιθι με διαμαντένιο τριπιτίρι.

Κι ασ μιν πάρυμε μονάχα τιν κιλάδα τυ Κυζνετς, πυ μόλις τόρα τελεφτέα αρχίσαμε ν'ανίγυμε ανθρακοριχία. Ας πάρυμε το Ντονπας, ι εργασία γίνετε εκι απο πενίντα χρόνια τόρα. Τί νομίζετε γνορίζομε καλα όλο το Ντονπας;

Οχι, δεν το κξέρυμε.

Ανίγαμε άλοτες ανθρακοριχία εκι, έτσι, χωρις να εκσετάζυμε όποσ πρέπι, τί ίδοσ στρόμα θρίσκετε εκι, αν έχι μεγάλι έχτασι κι αν παντυ έχι το ίδιο πάχοσ.

Το ίδιο γινότανε κε με το σίδερο.

Μίποσ κάμποσα χρόνια πριν κξέραμε, πως θρίσκετε σίδερο στι χώρα τυ Κάτο Βόλγα; Κε τόρα χτιζομε εκι μεγάλο εργοστάσιο — το μεταλυργικο εργοστάσιο Χομπέρσκι. Αφτο το εργοστάσιο θα μας δόσι κάθε χρόνο 650 χιλιάδες τόνυς μαντιέμι.

Το ίδιο κε με το νέφτι. Τελεφτέα ο καθιγιτις Πρεοπραζένσκι θρίκε νέφτι σε τέτιο μέροσ, όπου άλοτε σκεφτόντανε να ζιτίσυν — 40 χιλιόμετρα μακρίτερα απτιν Πέρμι.

Κε ι επιστίμονες μας λένε πως θρίσκετε νέφτι σ'όλι τιν έχτασι απτο Μέσο Βόλγα οσ τα Υράλια.

Μ' άλα λόγια πρέπι να κεντίζυμε παντυ το φλιο τις γις με τιν „καρφίτσα“ το τριπιτίρι τυ ανιχνεφτι. Κ'ι ανίχνεψι κσακολυθα. Σε πολα μέρι στέκοντε πάνο απτι γι ι ατσαλένι ι μακροπόδαρι γίγαντες — ι ανιπόστίρες — τριπιτάδες. Τα ατσαλένια κε διαμαντένια τριπιτίρια τριπένυν τι γι, σπάνυν τις τρίπεσ, κε προχορῦνε βαθια, όπου κάτω απο δεκάδες κε εκατοντάδες μέτρα „αδιάφερο“ αγριαστο χόμα ίνε κριμένα ολόκληρα πλύτι

3. Ο ΚΑΘΕ ΜΑΘΗΤΗΣ ΠΡΕΠΙ ΝΑ ΙΝΕ ΑΝΙΧΝΕΦΤΙΣ

Ο κάθε μαθητής ονιροπολι να ταξιδέβι μακρια πολι μακρια — στις Ιντίες, στιν Αφρικι, στιν Αμερικι.

Κε πιά ίνε ι ανάνκι να ταξιδέβι κανένας τόσο μακρια; Μίπος γνωρίζετε καλα το μέρος, πυ ζίτε; Μίπος κζέρετε αν υπάρχουνε στα μέρι σας τόνφες, βαλιτότοπι, κσιλία για ικοδομι, φοςφορίτες, άργιλος για τύβλες, άμος για χτίσιμο;

Βέβια δεν τα κζέρετε.

Μα νά, το πρότο ταξίδι πυ πρέπει να κάνετε, πρέπει να ίνε ταξίδι στα περιγί-
ρα τυ χοριω ί τις πόλις-σας.

Οργανόστε εκδρομες, καταστρόστε λεπτομερις χάρτες. Πάνο στις χάρτες αφτυς ει-
μιόστε το κάθε πυ μπορι να μας χρισιμέπει για το πεντάχρονο.

Παρακαλέστε τυς μεγαλίτερος σιντρόφους-σας, τυς δασκάλυς να σας βοιθύνε, μάθετε
απ'αφτυς να κσεχωρίζετε τι μεταλέματα, τα μέταλα. Αφν εις μονάχι δεν μπορίτε να
τα διακρίνετε. Κί ο ανιχνεφτις πρέπει να τα γνωρίζι όλα. Πρέπει να σκαλίζι παντυ, να
ζιτα. Μιν κσεχνάτε ποσ δε γνωρίσαμε ακόμα καλα τι γ, όπου ζόμε.

Σαφτο πρέπει να βοιθίζετε κ'ειςις.

Σιμίσι. Διαβάστε το βιβλίο τυ Μ. Ιλιν „Για το μεγάλο πλανο“

Α. ΖΑΡΟΦ.

ΤΟ ΤΡΑΓΥΔΙ ΓΙΑ ΤΟ ΜΕΤΑΛΟ

1-ος { Τον πόνο για το μέταλο στι χώρα
π'απλώνετε, ακότε, τον τρανο:

Ολι { Ατσάλι! Πιο πολι τ'ατσάλι δόστε!
χαλκο, το ζίδηρο διπλο!

Γιν. { Λίγο: Πιο πολι! Τριπλασιάζτε
τον καμινιον τι φλόγα τιν τρανι!

Αντρ. — Ράγες, για τυς δρόμους-μας φκιάστε!

Γιν. — Δοκάρια για ικοδομι!

2-ος — Τις γίς-μας ο ατέλιος ο κάμπος
μέταλα, μέταλα ζιτα.

Αντρ. Λίγα. Τ'αλέτρια δε μας φτάνουν!

Γιν. Τα τράχτορα κανένας μιν κσεχνα!

Αντ. Τα ζίρματα για τις καλίβες!

3-ος { Μα μιν κσεχνας τα πατριχα
να προ.τατέπζουμε τα σπίτια

Αντρ. κανόνια θέλομε τρανα.

1-ος Μαστίγι ο κρασνοαρμέος
για κάθε μύρι εχθρικι.

Αντρ. { Δίχος τις λονχες δεν μπορόμε
τις χώρας-μας να ίμαστε φφουρι.

2-ος { Κε στον αγόνα πυ θεριέβι
κι κάτω μέσα στι νιχτια,

- 3-ος { δίκος βόλια δεν μπορούμε,
βοίθι εμεις νάρθουμε
στ'αδέρφια-μας τα τακσικα.
- 1 ος { Το ατσαλιώ-μας τα κομάτια
φόρος στι μάχι τι στερνι.
- Ολι { Τον πόνο για το μέταλο, ακύστε,
στι χόρα-μας πυ αντιλαλι.
- Αντρ. Λιόστε, αδιάκοπα λιόστε!
- Γιν. Στα πέτσκα άζθεστι ι φοτια.
- Ολι { Σιδερο δόστε για τ'αλέτρια,
ατσάλι δοστε για σπαθια!

Ερώτισεις

1. Πιό θέμα στο πιμα αφτο αναπτίζι ο πιυτις;
2. Γιατί χριάζετε το μέταλο στι χόρα-μας;

Δ. ΕΡΙΣΤΕΑ

ΤΟ ΚΟΜΠΑΙΝ

Καράβι μεγαλόπρεπο, τα πράσινα πελάι,
κομπάιν, κρίζοντας περνας τις μάνας γις τα στίθια,
κε το μοτόρ-συ διόχνοντας τον χορακιον τα πλίθια,
τάλέτρι με τις πρόλιπες στιν αβισο πετάι.
Αλονιστις κε θεριστις δε συ λιγαν εσένα,
γτένια, φτιάρια, δρέπανα, ο κάματος, ι πίρι,
μάνα έχις τι φάμπρικα, το δυλεφτι έχις κίρι,
κ'έχις τα πόδια ατσάλινα, τα χέρια σιδερένια.

Α. ΚΑΡΚΑΒΙΤΣΑ

Ι ΘΑΛΑΣΣΑ

Ο πατέρας-μου δεν ίχε σκοπο να με καμι ναφτικο.

— Μακρια, έλεγε· μακρια, πεδί-μου, απτο άτιμο στιχίο! Δεν έχι πίστι, δεν έχι έλεος. Μιν κιτας, πυ χαμογελα, πυ ιπόσκετε άπιρα τα πλούτι-τις. Αργα — γρίγορα θα συ σκάψει το λαχο ι θα σε ρίξει πετσι κε κόκαλο, άχριστο στον κόζμο...

Κε τα έλεγεν αφτα άνθρωπος πυ έφαγε τι ζοί-τυ στο καράβι, πυ ο πατέρας, ο πάπος, ο πρόπαπος όλι ος τι ρίζα τις γενιας κιεπείχισαν απάνο στο παλαμάρι. Κε όχι μόνον αφτος αλα κ'ι άλι γέροντες τυ νισιο, ι απόμαχι τον αρμένον, τόρα κ'ι νεότερι, πυ ίχανε νοπως ακόμα τυς κάλυς στα χέρια, εκινύσανε μελανχολικα το κεφάλι κε στε νάζοντας έλεγαν:

— Ι θάλασα δεν έχι πσομι. Ας ίχα ένα κλίμα στι στερια κε μάθρι πέτρα να ρκίσο πίσο μου.....

Μα μένα νιχτοίμερα ι πσιχί-μου άλον πόθο κατάντιζε να μιν έχι παρα το ταξίδι στι γαλίτι, ταξίδι κε στιν τριχιμία. Κι άκόμα τιν όρα πυ ερχόταν ίδιςι ναβαγιό στο νι-σι κι ο πνιγμος, ο θάνατος πλάκονε τις πσιχες όλον κ' εχινόνταν θυβι ι θλίψει απτα ρι-τιδομένα μέτοπα ος τ'απειχα λιθάρια τις ακρογιαλιας· όταν έβλεπα τα ορφανοπέδια στus δρόμους σαν χρισόκσιλα ριπομένο αρχοντόςπιτου κε τις γινέκες μαβρογόρες, απαριγόριτες τις αραβονιαστικες· όταν ακόμα διγόντανε ναβαγι το μαρτίριό-τους πίζμα μ'έπιανε πυ δεν ίμυν κ'εγο μέσα, να ιδο τι θάλασα στο άγριο μεγαλίο-τις κε να παλέπσο, να παλέπσο μέχρι θανάτου μαζί-τις.

Δεν κρατίθικα περισσότερο. Ελιπε ο πατέρας με τι σκόνα στο ταξίδι. Εμίζεβε κι ο καπεταν Καλιγέρις, θίος-μου, για τι Μ. θάλασα. Τυ έπεσα στο λημο, τυ παρακάλεσα με πίρε μαζί-τυ.

— Θα σε πάρο, μου λέγι, μα θα δυλέπεις· το καράβι θέλι δουλια. Δεν ίνε ψσαρό-τρατα νάχικ φαγι κε ίπνο.

Τρόμαζα πάντα το θίο μου. Ιταν άγριος κε κακος σε μένα όπος κε στus νάρτες-τυ. Εχίνι απόφεβγαν να δυλέπσνε μαζί-τυ. „Κάλιο σκλάβος στο Αλιστέρι — παρα με τον Καλιγέρι,“ λέγανε για να δίκσυν τιν απονιά-τυ. Τος έπσινε το πσαρί στα χίλι. Οχι μόνο στι δουλια μα κε στο φαγι κε στιν πλερομι ακόμα. Οτι παστο παλιοκρέατο, μυχλια-ζμένος μπακαλάος, αλέθρι πιχρο, τιρι τεμπεςίρι στιν αποθίκι τυ Καλιγέρι βρισκότανε για τος νάρτες-τυ. Κι ο λόγος-τυ πάντα προσταγι, αγριοβλαστήμια κε θρισίδι. Μόνον απελ-πιζμένοι πιγένανε στι δυλέπσι-τυ. Ικσερα λιπον προς δέ με καρτερούσανε χάδια κε διασκέ-δασες. Μα ο μαγίτις πυ έσερνε τιν πσιχί-μου έκαμε να τα περιφρονίσο όλα. Να πατίσο μια στο κατástρομα έλεγα κε δουλια όσι θέλεις.

Τρις βδομάδες αργότερα κατεβίκαμε στιν πόλι φορτομένοι. Εχι έλαβα πρότο γράμα τις μάνας-μου. Πρότο γράμα πρότο μαχέρι στιν άμαθι καρδιά-μου. „Πεδί-μου Γιάνι, μου έλεγεν ι γρια. Όταν γιρίσις πάλι στο νισι δε θα θρισ πια τον πατέρα-συ. Πάι ο πατέ-ρας-συ, πάι ι όμορφι σκόνα! Τα ρύφικε όλα ι Μάθρι θάλασα. Τόρα δεν έχικ τίποτε παρα το χαμόςπιτο, εμένα τιν άφτυρι κε τα χέρια-συ. Ιγια στα χέρια-συ! Δυλέπσε, πε-δί-μου, κε τίμα το θίο-συ. Α συ μένι κάποτε κσεδύλιο στέλνε-το κ' εμένα τις άμιρις“.

Στάβροσα τα χέρια-μου, κίτακσα με βυρκομένα μάτια τι θάλασα!...

Ι θάλασα στο πρότο ταξίδι αντάμιπσε τιν αγάπι-μου. Εμινα πλέον ανανκαστικος δυ-λεφτις τυ καπεταν Καλιγέρι. Δυλεφτις για το πσομάκι. Πσομάκι το δικό-μου κε τις μά-νας-μου. Αλα με όλι τι σιβυλί-τις ύτε να τον τιμίσο ύτε να τότε δυλέπσο ο μπόρεσα πε-ρίσότερο το θίο-μου. Αν ίνε να δυλέπσο νάρτες, σκέψτικα, βρισκοντε κι άλα καράβια. Απο να δέχουμε χαλαζόδροχο τις βρισικς τυ σικνενί-μου καλύτερα ενος κσένου. Αποφάσισα στο πρότο λιμάνι να κσεμπαρκάρο με το καλο.

— Με το καλο; άσε κε να δις· λέγι ο καπεταν — Καλιγέρις όταν εμάντεπσε τι σκέπσι-μου.

Πάο μια μέρα να τυ ζιτίσο λίγε λάδι για το φαγι. — Δεν έχικ, μου λέγι· το τροι εκίνος πυ κάθετε στο τιμόνι. Πάο δέφτερι· το ίδιο. Πάο τρίτι· πάλι το ίδιο. Δεν αρικ πυ μας τάιζε όλα τα ρέπια πράματα· ιθελε κε το λάδι να μας κόπσι. Φιλάο κε γο μια μέρα πυ ίμυνα στο τιμόνι, πέρνο τον αγιο-Νικόλα, τονε δένο στο διάκι κε το αφίνο μάρμαρο. Το καράβι άρχικε να γιρίζι σαν άμιαλο στι θάλασα.

— Μπρε Γιάνι! μου φονάζι ο καπετάνιος. Πιον άφικες στο τιμόνι;

— Εκίνον πυ τρώι το λάδι, τυ απαντο.

Ι νάρτες όλι σκάνε τα γέλια. Εκί,ος θιμόνι.

— Να φίγικ; μου λέγι: γρίγορα τα ρύχα-συ κι όκσο.

— Να φίγο· το λογαριαζμο.

Με πέρνι στιν κάμαρι κι αρχίζι να στρόνι το λογαριαζμο κατα τι σινιθιά-τυ — Τιν τάδε ιμέρα σιφονίσαμε· τιν τάδε μπίκες μέσα, τιν άλι έφερες τα ρύχα-συ, τιν άλι φίγα-με, τιν άλι έπιασες δουλια. Δεν ίνε έτσι;

Υτε πολες υτε λίγες. Πέντε ιμερον μιστο μου έτρογε. Πάλι καλα.

— Έτσι, τυ απάντισα.

Κ' εδρίκα με διο ζβάντσικες στη Μερίνα.

Αρχισε τότε η ζοι τυ νάφτι με τα όλα-τις. Ζοι κε τίτσι. Μερμίνκι τέλιο. Μερμίνκι στη δουλια, ποτε όμως κε στο ζίναγμα. Τί να έβρις, τί να ζινάκις; Μεροδύλι μεροφάι. Ενα ζεβγάρι ποδίματα, έν ς μιστος. Ενας μουσαμας, άλλος μιστος. Ενα γλέντι στο Κεμερ-αλι, τρίτος. Ενας μίνις διχος δουλια· εκσι μίνες χρέος. Σίρε να κάμις κομπόδεμα κε να κυβερνίσις σπίτι. Δόκσα νάχι ο Χάρος, πυ το έκλιζε γρίγορα. Πέθανε η μάνα-μου στο χρόνο απάνο κ'έτσι κζενιάζαμε. Απο καράβι σε καράβι, απο καπετόνο σε καπετάνιο, απο τακζίδι σε τακζίδι, δέκα χρόνια τα έκλιζα στη θάλασα.

Ζοι βασανιζμένι· μια χαρα — τρις τρομάρες. Τα λόγια τυ πατέρα-μου νιχτοίμερα σταφτιά-μου. Μα τί τ'όφελος; Βάρε τυ μαχεριω γροθια· χτίπα το κεφάλι-συ στο κατάρτι· το κατάρτι δε ζπάι.

Αν ίχα κ'εγο ένα κλίμα στη στερια πέτρα μάβρι θα έριχνα. Μα πύ το κλίμα; Απόφασι το πέρα. Η το κίμα θα με φάι ή θα με δόσι πετι κε κόκαλο άχριστο στον κοζμο. Τάχα μίπος ίμυνα μόνος εγο; Ολος ο ναφτόκοζμος έτσι δέρνετε. Εκαμα σε τόσα καράβια. Ιδα κε τυς κζένους, μα δε ζιλεπσα τιν τίχι-τυς. Παντυ ίδια η ζοι τυ νάφτι. Βρισις απτον καπετάνιο, απο το φορτοτι καταφρόνια, φοβέρες απτι θάλασα, σπροκζιματ' απτι στερια. Οπυ κε να γιρίσις στα κόντρα βρίζεσε.

Ερωτίσις

1. Σε πύς ανίκυν τα καράβια σε μας;
2. Μάθετε πός ζυν η νάφτες στα ζοβετικά-μας καράβια.
3. Επισκεφτίτε ένα απτα μεγάλα-μας επιδοτικά θαπόρια.
4. Σινκρίνετε τι ζοι το ναφτό-μας με τι ζοι το ναφτόνε στα καπιταλιστικά κράτι.

Παλαμάρι=το ζκινι τις πρίμας, το λένε κε γύμενα
ζκόνα=ίδος καραβιου.

μιζέβο=αναχορο, πάγο τακζίδι.

πζαρότρατα=θάρκα για πζάρεμα.

απονια=αζπλαχνια.

ρέπι=ριμάδι, ερίπιο

διάκι=το κζίλο με το οπίο γιρίζυν το τιμόνι.

Μερίνα=ιταλικη πόλι.

Δ. ΒΙΚΕΛΑ

ΤΙ ΛΕΓΙ Η ΘΑΛΑΣΑ

Όταν η θάλασα γλικά
στον άμο πσιθιρίζι
σαν να το νανυρίζι,
τί τάχα λέγι μιστικά,
τί λέγι στ'ακρογιάλι;
Τυ λέγι:—Ακρογιάλι,
μιν απτο φλίζβο γελαστις
κε στο γερύ-μυ χιμιθις
τιν ίσιχι ανκάλι.
Μι στη γαλίνη πιστεφτις
θάρθι κε ανεμοζάλι.

Κι όταν η θάλασα μ'οργι
κιλα τα κίματά-τις
κε αφρίζουν τα βονά-τις
κε φοβερα ιχολογι,
τί λέγι άρζγε στη γι
με τα μονκρίζματά τις
η άγρια-τις η κραβγι;
Λεγ' η κραβγι εκίνι:
—Τον κόζμο θα χαλάσο,
αλ'όμος θα περάσο
κε θεν-νάρθι γαλίνη.

Κ. ΚΡΙΣΤΑΛΙ

ΤΟ ΙΛΙΟΒΑΣΙΛΕΜΑ

Πίσο απο μακρινες κορφες ο ήλιος βασιλέβι
κε τυρανο τα είνιρα χίλιες βαφες αλάζυν.
πράσινες, κόκινες, κσανθες, ολόχριζες, γαλάζιες,
κι ανάμεςά-τους εκάι λαμπρος, λαμπρος ο Αποσπερίτις.
Τιν πέρα του καλοκεριου τι ζβι γλικο αεράκι,
που κατεβάζυν τα βουνα, που φέρνουν τάρκογιάλια.
Ανάρια τα κλονάρια-του κυνάι ο γέρο πέφκος
κε πίνι κε ρυφαί ὄροσια κι αχολογαί κε τρίζι.
Ι θρίσι ι χορταρόστροτι ὄροσιζι τα λυλύδια
κε μάλαφρο μυρμουριτο γλικά τα νανυρίζι,
Θολόνι πέρα ι θάλασα, τα ριζοβύνια ισκιόνουν,
τα ζάλονκα μαθρολογουν, εκίβουν τα φρίδια ιθράχι
κ' ι κάμπι γίρο ι απλοτι πράσινο πέλαο μιάζυν.

Λ. ΜΑΒΙΔΙ.

ΚΛΙΜΑΤΑΡΙΑ

Τα παλιά-ζυ τα κλαρια
πρασινάδα κρήβι
ὄροζερι κλιματαρια
ζοντανο καλίβι.
Το βασίλεμα του ήλιου
κόκκινο σα φλόγα
καθεμια του σταφιλιου
χραιοβάφι ρόγα.

Γ. ΔΡΟΣΙΝΙ

ΑΓΡΙΟ ΤΡΙΦΙΛΙ

Τάγριο τριφίλι χίθικε στον κάμπο καταράχτις·
δεν τάντικόβι ανιφορια, κι υδε τὸρίζι φράχτις.
Θεριέβι, αντριέβι απλόνετε τρομαχτικι πλιμίρα,
στο πέραζμά-του πνίγοντας ὅτι του φέρι ι μίρα:
κι ὄχτυς κε λάκυς κε πλαγιες κε χέρσα κι οργομένα
κε κάθε ρίζας βλάστιμα κε κάθε σπόρου γένα.
Στενέβι τα πλατίστρατα κε κλι τα μονοπάτια
κι ὅπου κατόφλι καλίβιου εκάλι εκάλι αναβένι.
Διαβένι ακάλεστο ὅπου βρι πόρτα μισανιγμένι,
στο δέντρον τα ριζόκορμα πράσινα σφίνκι ζόνι
κε το μαρμαροχάλαζμα του χλοροστεφανόνι.
Στάνδι-του-ζάλπινκες χλορες — πετόντας του μελίσι
τον ερχομο τις ἀνικεις ζιτα να διαλαλίσι.
Τι νίχτα κάθε φίλο-του, σφαλόντας του χεράκι,
κρατα μες στην παλάμι-του σταλαματια νεράκι,
κε την αυγι, ὅταν κσεκορφος ο ήλιος του φός-του δίχτι
κάθε χεράκι ανίγετε κ'ένα διαμάντι δίχτι.

ΑΝΙΚΣΙΑΤΙΚΗ ΒΡΑΔΙΑ.

Το πρότο άστρο απσιλα
τρεμουλιαστα προβάλι,
το κίμα ήμερο κιλα
κε πέφτι στ'αχρογιάλι.

Το αγεράκι χαροπα
το κίμα ανακατόνι,

κε με χαρούμενο σκοπο
γλικολαλι λαιδόνι.

Γίρο, τριγίρο σιγαλια
απλόνετε με χάρι

κε στύρανω τιν ανακαλια
κιλιέτε το φενκάρι.

ΑΠΤΙ ΖΟΙ ΤΟΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΝ ΣΤΙΝ ΚΑΠΙΤΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΛΑΔΑ.

Στι μανι

Εκατον σαράντα ένα χορια, πέτρες κε θράχι. Ινε ι Μάνι. Απτο θαπόρι βλέπις τα χορια σκαρφαλμένα στις γιμνυς θράχυς κε στις κορφες τυ Ταίγету, το ένα πλάι στο άλο.

Κάπου κάπου στο νκρίζο φόντο τον βράχον κσεχορίζουν στενόμακρες λορίδες, κοκινό χρομες, ι μια πάνο στην άλι — σα σκαλοπάτια — ίνε τα χοράφια.

Πλισιάζουμε στην αχτι. Καμια δεκαρια σπιτάκια, πέτρινα, μονοκόματα, με πολεμί. στρες αντισ παράθιρα κε κανα διο παλι κε ριμαγμένι πύργι. Απομινάρια τις φεδουαρχίας...

— Θα βρούμε ανθρώπους εδο πέρα; — ροτο ένα νάφτι.

— Κ' ι Μανιάτες, πύ φαντάζεσε πως κάθοντε; Να, φτάσαμε, δε βλέπις; Αφτο ίνε το λιμάνι, πυ θγένυνε για τιν Αρεόπολι, τιν προτέδυσα τις Μάνις. Οπος τα βλέπετε, έτσι κε μίνανε τα μέρι-μας απτον κερο τις τυρκοκρατίας. Τίποτε δεν άλακσε.

— Κ' ι μπείδες τί γίνοντε;

— Ινε τα ενκόνια τυς, τόρα' μεγάλι κε τρανι κι αφτι. Μα, δε μένυνε δο. . . περνάνε αφτι τον κερύ-τυς στην Εβρόπι κε στην Αθήνα.

— Δεν ίνε τόπος εδο για τ'αφεντικα, — επερμβένι ένας σινεπιθάτις-μας, αγρότις.

Το βαποράκι-μας φυντάρι, κε κσεπροβάλυν απτιν αχτι διλα τρις άνθρωπι κε μια βάρκα.

— Ολι, ολι τοσι καθεστε εδο; — ροτο το θαρκάρι.

— Μιν τα ροτας. Πρωχτες ήρθε στρατος κ'επιδι δεν τυ κάναμε πλάτες νάδγι με τις θάρκες-μας, μας έβαλε στο ντυφεκίδι κι ο κόζμος πύρε τα βυνα. Θέλυνε να πεθάνυμε απτους φόρους κε να μι μιλάμε. Αν πάτε στην Αρεόπολι θα τα μάθετε καλύτερα.

Ενα καλντερίμι, μυλαρόδρομος, ι μόνι σινκινονία στι Μάν', μας ανεβάζι ανάμεζα απο θράχυς κε κορφες στην Αρεόπολι, τιν προτέδυσα τις επαρχίας. Βραδιάζι. Ολα έχυνε γίρο τιν πένθιμι όπει τυ τρόμου. Σπίτια κατάκλιστα, καφενεδάκια μισόκλιστα, όρομι πανέριμι, περιπολιές, χοροφιλακες, φαντάρι κε πολι σπάνια διο τρις πολίτες. Σοστι πολεμικι ζόνι.

Μπένο ε'ένα μισόκλιστο καφενεδάκι. Γίρο στα τραπέζια μαζομένι αγρότες σινομιλυν. Μόλις με ίδανε με κιτάκxανε με κάπια διςπιστία.

— Μίπος ίστε απτιν κιθέρνις; — διλα με ροτα ένας.

— Οχι, — αποκρίνομε — ήμε απτιν „Αγροτικι Ενοσι“, δημοσιογράφος.

Με το άκουζμα τις ιδιότηιάς-μου, τα πρόσοπα τον αγροτον άλακxαν όπει.

— Ετσι, ντε, πές-μας πως ίσε απτιν επιμερίδα, πυ ιποστιρίζις το δίκιο-μας.

— Αχύστε τί τραβάμε, — πέρνι το λόγο ένας άλος — κε να τα γράψετε ει, μια πυ ι άλι κιτάζυνε να μας κάψυν. Φονάκxαμε για τιν κατάργις τις δεκάτις, γιати πινάμε. Πινάμε. Το λάδι ίνε ι τροφι-μας, μάφτο στεκόμαστε στι ζοι. Απτο μικρο Μανιατόπουλο ος το γέρο μανιάτι το φαί-μας ίνε ένα. Λάδι, λίγο κxίδι κε πxομι. Τρόμε πυ κε πυ κε καμια φέτα σφιρίδα θραστι, αλιμένι με λάδι. Αφτο ίνε το καθιμερινο. Στι φτόγια αφτι ζύσαμε απτιν παλια εποχι, κε ζύμε ακόμα έτσι. Κε το κράτος αντι να καλιτερέπει τι θέσι-μας, ζιτάι κοντα ετ'άλα να φορολογίσι κι αφτο το λάδι. Ζιτάι να μας κόψι το φαί-μας, το φαι τον πεδιόν-μας.

Δε φτάνουν τόσι άλι φόρι. Πλερόνουμε για τους μολαρδρόμους, που φκιάξαμε έμεις ι ίδι με ανκαρίες, φόρο. . . οδοπίας. Για την κατσίκα μας φορο. Για το γυρόνι, για το σφαχτο, άλο φορο. Ιμαστε όλι-μας φτοχι. Κανέννας δε σικόνι κεφάλι. Δέκα ρίζες ελιες, κι αφτες αδίνατες, κανά διο σφαχτα, κε μια λοριδίτσα χοράφι. Αφτι ίνε ι περιουσία που μορι νάχι ένας Μανιάτις. Πός να ζίσουμε μάφτα! Μας μένι το λάδι κιαφτο λιγοςτο. 100 οκάδες δε θγάνι ο καθέννας. Για νάβγουν κι αφτες, θγένι ι ψιχιί-μας. Πρώτα πρώτα μας φέδγυνε εργατικά για το κσελάκομα, το παράχομα, το μάζεμα, το κλάδεμα κε ρέστα στις 100 οκάδες δεκατρις.

Άλες δεκατρις για λιοτριβία κε μολαριάτικα κε πάνω ς'αφτα ι δεκάτι, που μας έρχετε 180/ο πάνω στο ακαθάριστο. Μάζοκξέ-τα όλα κε πές-μας τί μας μένι. Ένα τίποτε. Το χιρότερο κσαναγοράζουμε λάδι, γιατί δε μας φτάνι στι χρονιά-μας, κε το αγοράζουμε 32 δραχμες την οκα, εκι που το δικό-μας πουλίσαμε 24 δραχμες για να πλερόνουμε τους φόρους.

— Πλερόνουμε έμεις για να γλιτόνουν απτι φορολογία ι έμπορι κε τα ανκόνια τον μπέιδον, που καλοπερνώνε στ'ν Αθήνα. Πινάμ' έμεις για να καλοζουν εκίνι.

Γι αφτο σικοθήκαμε κε πέραμε τα θυνα. Ζιτίσαμε την κατάργισι τις δεκάτις. Να εφαρμοστι ενιέος αγροτικός φόρος πάνω στο καθαρο ισόδιμα. Να αφίνετε αφορολόγιτο ποσο, ίσο με τα έκροδα σιντίρισις του φτοχου αγρότι. Να φορολογιθι το κεφάλαιο. Ιποσκεθίκανε ι άνθρωπι τις κιβέρνισις να δεχτόνε όλα τα ειίματά-μας. Τους πιστέψαμε, κατεβίκαμε απτα θυνα κε πέραμε στα σπίτια-μας. Μα, μας γελάσανε. Γεμίσανε τον τόπο με χοροφιλακες κε στρατο, πιάσανε τους αφχιγός-μας, φιλακίσανε κε φιλακίζον κάθε μέρα, όσυς τους δίχουν ι χαφιέδες κ' ι σπιγόνι-μας.

Δεν πρόκανε να τελιόσι. Κάπι μιστικι, που μας μισιτίκανε, μας προδόσανε. Το καφεενδάκι γέμιζε απο αστινομικος. Ένας γαλονας πλισίασε στο τραπέζι-μας.

— Ακολουθίστε-μας, κίριε. . .

— Γιατί;

— Κάθε αντίστασι ίνε περιτι. Μιν κσεχνάτε πως απο χτες κίρικόςαμε το στρατιο-τχο νόμο.

— Μα, εγο.

— Εκσίγισες δίνετε στο τμίμα.

Διαμαρτιρίθικα, μα τίποτε. Διο αστινομικι μάρπάκσανε κε μν τραβίκσανε έκσο απτο καφεενδάκι. Απο πίσο μν ακούοντανε ι φονες τον αγροτον:

— Πολιμένα τομάρια! Μας γελάσατε, μα ένια-ζας γρίγορα θα εσθανθίτε τι δίναμι τις γροθιάς-μας.

Ερώτισες για επεκσεργασία.

1. Γιατί ι αγρότες τις Μάνις ανανκαστίκανε να βγύμε στα θυνα;
2. Πός φέρθηκε στους αγρότες ι κιβέρνισις, γιατί κατόρθωσε να τους γελάσι;
3. Τί πρέπι να κάνουν ι αγρότες τον καπιταλιστικον κρατον για να γλιτόσουν απτις καταπίεσεις τον εκμεταλεφτόν-τους;
4. Πιός ιποστιρίζι στα καπιταλιστικά κράτι ι κιβέρνισις κε γιατί;
5. Πιός οδιγι τους αγρότες για να γλιτόσουν τελιοτικά απτο ζιγο τον εκμεταλεφτόν-τους;

Σιμίσι. Ι „Αγροτικι Ένωσι“ ίταν επιμεριδα για τους αγρότες, όργανο του κομμουνιστικου κόματος τις Ελλάδας, που απογόρεψε ι κιβέρνισις τις αστικις Ελλάδας.

ΑΠΟ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ-ΜΥ

10 'ην Ιούλι

ΑΓΑΠΙΤΙ

Έφτασα επιτέλους στο νισι. Θάχισ περιέργισα να μάθις για όλα. Διπον άκθ. Το τακσιδι ίταν θαβμάσιο — καλοχέρι βλέπις ακόμα. Μόλις αφίσαμε τι βραμια κε το θόριβο του Πιρέα το καραβάκι άρχισε να τρέχι μόλι του τι δίναμι πάνω στ'απαλα νερα.

Νίχτα, ισιχία απόλιτι. Ίστερ' απο λίγο ήταν ώρα για ίπνο. Ο χοροφίλακας που με σινόδεβε ήταν πολι καλο πεδι. Ένα Κριτικόπουλο καμια 25 χρονον. „Δεσπινις, θα κριόσις“ μύπε „πάρε τον μαντία“ „Καλα, μα εσι;“ „Εγο σινίθιςα, δεν με μέλι“.

Εστρως τον μαντία στον πάνκο κε χιμίθιχα. Τιν άλι μέρα όλι ίχαμε καλο ταξίδι. Το διποράκι έτρεχε χαρύμενο πάνο στα λαμπερα νερα κε ένα ένα φάνικαν τα κατάσπρα νισάκια τυ Εγέν που λάμπαν σαν πολίτιμα πετράδια μέσα στο ζοιρο μπλε ουρανυ κε θάλασας.

Αγαθι νισιότες ίχαν γεμίσι το κατάστρομα, γέρι με τις βράκες κε γινεκύλες με μαντίλια στο κεφάλι που πίγεσαν στα νισιά-τυς, „να κσαποσταςυν κομάτι“. Με ρότιζαν κάτι γινεκύλες που πάο κε τυς ίπα εκσορία. „Γιατί;!“ ίπαν μάπορία κε τυς εκσίγισα. „Ελα, Παναγία-μυ“ κε σταθροκοπίθιχαν, „μα αφτα ίνε καλα πράματα για τι φτοχολογια, έτσι θα που τα λες“. „Να χαθον! κορίτσι πράμα το στέλνυν εκσορία“ ίπε ένας γέρος κε ρίκσαν όλι κάτι βλοσιρα θλέματα στο χοροφίλακα. Μα κι αφτος όλο έλεγε ότι ίταν απλος όργανο κε εκτελι ιπιρςια. Τ'ύπιασα κυθέντα κε ίδα ότι ίταν πολι λογικος στις απόψις-τυ, μα ο άλος (ίταν δύο) ο χαφιος με τα πολιτικα ίταν ανένδοτος. Δεν μπούσε να κατάλάβι πως θα τα βόλεβε ι μέλυσα κινονία χορις. . . χοροφίλακι. „Μα θα φαγοθον“ έλεγε. Εβαλα τα δινατά-μυ για να τυ εκσιγίσο προς άμα λιπσι ο λόγος τον ενκλιμάτον δεν θα ίπάρχυν ενκλίματα. Μα ίταν πολι δίςπιστος κε κυνύσε το κεφάλι-τυ θλιβερα με τιν ιδέα πως θα εκσέλιπε το εκσέσιο αφτο σόμα κε ασφαλос κατα τι σοφι-τυ αντιλιπσι θα γίνυν όλα άνο-κάτο. Ένας γέρος Νακσιότις που άκυγε τι σιζίτισι ίταν κι αφτος πολι δίςπιστος.

Στο τέλος όμος, αφυ δεν μπόρεσε πια να αρνιθι τα καλα τις κινονίας τυ μέλοντος, ίπε κυνόντας αμφίβολα το κεφάλι-τυ. «Δεν κσέρο, μπορι να γίνι για όλο τον κοζμο αλα για τυς Νακσιότες όχι» κε σα να καθισίχασε λιγάκι μ'αφτι τι εκέπει άναψε ένα τσιγάρο κε το κάπνισε γαλίνια κιτόντας τα ίσιχα νερα.

Το βράδι εφταςε μ'ένα κσαφνικο σκοτινιαζμα κε πλάφ πλυφ κάναν απαλα τα κίματα στην πάντα τυ βκποριου. Ίχαμε περάσι τα περίσοτερα νισια. Τιν πεντάμορφι Σίρο, τι λεφκι Νάκσο κε τιν πένθιμι Σαντορίνι, που στέκετε θλιμένι σαν να τιν έκοπσε κάπιο πελόριο χέρι στα διο αφίνοντας τι μια-τις πάντα μάθρι κι άγονι. Στο θάθος που φένονταν ι θολες σκιες τον νιων κσεπρόβαλε μια εντονότερι απ'τις αλες. Ο χοροφίλακας με εκύντικσε. «Να το νισί-συ» ίπε. Ίδες τι ορέο που ίνε;» κε γέλασε γιατι δεν ίταν διόλυ όμορφο, έμιαζε σαν ένα πελόριο γιμνο βράχο. Οσο πλισιάζαμε γίνονταν μεγαλύτερο — στο τέλος φτάσαμε. Ίχε πια ολότελα νιχτόςι.

Βγήκαμε απ'τι βάρκα, ο χοροφίλακας με παρέδοςε στον Αστινόμο. Ο Αστινόμος. Τί καμάρι ίταν αφτος; Το μεγαλίο τυ δεν ίταν τίποτα μπροστα, στη δόκσα αφτυ τυ μεγαλυ ανθρόπου με τα κόκινα μύτρα κε τα κύμπια που γιάλιζαν σαν άστρα κε τις πελόριες μπότες. Με παρέλαβε για να μανεβάσι στο χοριο (ίταν διο όρες μακρια απ'τιν παραλία.) Στο όρομο, ανεβένοντας, με το γαιδυράκι με ρότιζε «Μα εσις δεσπινις, κομμυνιστρια;» «Μαλιστα, γιατί;» Με κίταξε με βαθια απορία με το βλακώδικο πρόσωπό-τυ, στρίβοντας το αστιό-τυ μυστάκι. «Μα εσις;» Αρχισα να εκνεβρίζομε μ'αφτι τι σιχνι επαναλιπσι.

«Μα γιατί;» τυ ίπα, «τι τρέχι;» Εικανε ένα μορφαζμο που σίμενε προς δεν καταλαβένι τίποτα κ έπεσε σε βαθια σιγι, φένατε για να λίσσι το πρόβλημα. Ίστ ρ' απο κάμπωσες αλες παρόμιες εροτίσες φτάσαμε στο χοριο. Ένα πλίθος περιέργι ίχαν μαζεβτι να δυν το φενόμενο. Μα νάτος τον κσεχόρισα. Ίσιλος, ιλιχιομενος με τα παλιά τυ ρύχα, ο μόνος άλος εκσόριστος τυ νισιυ, ο μόνος ανθρόπος που θα μπούσα να σινενοιθο κε που θα με κατάλάβε. «Καλος τι σιντρόφισα» μύπε σφίνκοντας μου το χέρι. Αποχερέτισα τον Αστινόμο ο οποίος μάλιστα μ'ίχε καλέσι να φάο κε πίνω, με το σιντρόφο.

5 Αβγύστου

Τι κόζμος εν ιδο; 365 μέρες έχι ο χρόνος, 365 εκκλησίες υπάρχουν, 365 άγι. Κε κάθε μέρα θγάζυν κι άπ'ονά άγιο στο σεργιάνι. Να συ δόσο να καταλάβις.

Όταν γιορτάζι μια εκκλησία γίνετε το «γίριζμα» τις ικόνας: διλαδι βγάζυν τιν ικόνα περίπατο μ' επι κεφαλις τον παπα κι απο πίσο όλος τυς πιστυς κι όταν ο άγιος ή αγία έχυν πάρι αρκετο αέρα γίριζι πίσο στην εκκλησία. Κι αλίμονό-συ αν σιναντίσις όλι αφτι τι φασαρία στο δρόμο κε δεν προσκινις. Ετσι θα τιν έπαθια προχτες. Περνύσε ένας μεγάλος άγιος κι εγο καθόμυν στο καφενίο κε δεν πέρα ίδιςι. Αν έπερνα ίδιςι θα κανόνιζα ασφαλос τι στάσι-μυ μα δεν πέρα. Κεάφνυ, βλεπο τον αστινόμο μπροστά-μυ τρομερα αγριεμένο.

«Σίχο πάνο κτίνος προσκί-κιε „μύπε, κε σικόνοντας τι χερύκλα τυ πρόστεσε «μυ συ δόσο καμια!» Να συ πο τιν αλίθια τάχασα με τιν ανεδιά-τυ κι όστυ να σινελθο ίχε φίγι. Μα ίστερα όταν πέρα στο τμίμα να τυ γιρέπσο το λόγο μύ πε με αρκετι ανεδια κιτόντας-με καλα-καλα. «Ίσε κτίνος κε θα σε δίρο.» «Μα, κίριε...» έκανε στενοχοριμέ-νος ο πρέσδρος τις κνωτιτας πύταν εκι. «Μα τί λέετε, τί λέετε, κίριε πρέσδρε» φόνα-σκε ο ίροας. «Κερέετε τι φανάτικος ίμε στι θρισκία-μυ». Σιν ινίθικε ο ίδιος με τιν αφοσίσι τυ κε τύρθαν δάχρια στα μάτια «Φίγε μιν σε βλέπο» μυ κάνι. Τί να πι κανις

23 Αβγύστου

Ο αστινόμος έχι γίνι εκσο φρενον. Δεν ίνε ανάνκι να συ πο προς ο σίντροφος έχι φίγι απο πολες μέρες άλιος δε θα τακαν' αφτα. Μύχι κάνι τιν πσιχι μαρτίριο. Πριν φί-γι ο σίντροφος έβαζε μπράβυς-τυ να φιλάνε απ' όκσο απ το σπίτι πυ έτρογα μαζι-τυ για ν'ανακαλίπει τα... όργια τον κομμονίστον. Μυ λεί ότι ο κόζμος τυ χοριω θέλι να με... λιντσάρι κι ότι μ' έσοσε εκίνι τιν ιμέρα στο καφενιο. Μυ παραγκέλνι κάθε βράδι να μι βγένο γιατι θα μυ ρίκσυν πέτρα να μυ ανίκσυν το κεφάλι κλπ. κλπ. Να σμιόσις ότι ι «αγαναχτιζμένοι χοριάτες» ίνε αφτος, ο νοματάρχις, ι χοροφιλακες κε διο τσιράκια-τυ, κλειφτοκοτάδες εκσόριστι. Με κατασικοφαντι παντυ. Κάνι προπαγάνδα σ' όλο το χοριο να μι με δεχετε κανις κε στο σπιτονικοίρι-μυ για να με πετάκσι όκσο, οπόταν βέβια θα καταλί-κο ις το τμίμα ιπο τιν ιπσιλί-τυ προστασία.

26 Αβγύστου

Άκουσε κε το τηλεφτέο — ελπίζο νάνε το τηλεφτέο γιατι φέβγο σε 2-3 μέρες. Μυρ-χετε πάλι ι κира Σόφι με τα κλάματα. «Αχ, κίρια, με κάλεσε να μυ μ λίζις». «Πιος;» „Ο αστινόμος. Κεέρο, θα μυ πι να σε διόκσο — τί να κάνο;“ „Θέλις να με διόκσις;“ «Όχι, καλε ίσια-ίσια-μα τί να τυ πο;» „Δε σύχο πλιρόσι τα νίγια“, «Νε.» «Διπον, πές-τυ το αφτο κε πες πως δεν έχις να μυ τα κσαναδόσις». Ι ταραγμένοι γινεκούλα έφίγε κε μ'ένα υφί μπίκα στην κάμαρα-μυ. Πάι κι αρτο. Μα μπροχτες έρχετε νέο. Ι κίρια Σόφι ετιμάζονταν να μεταλάβι — απο μέρες προετιμάζονταν για το λαμπρο γεγονος με νιστία κε προσεφχι! Τέλος έφτασε ι μεγάλι μέρα. Ι κίρια Σόφι κσεκίνισε, φορόντας τα καλά-τις, με πρόσοπο πυ άστραφτε, με τα τέσερα πεδιά-τις πυ γιάλιζαν τα μυντράκια-τυ: σαν τον ίλιο απ'το πολι σαπύνιζμα κε με κολαριστα φουσανάκια

Μα ενο έφίγε περίχαρι μυ γίρισε κατασινχιζμένοι. Όπος μυ διγίθικε τα πράματα τα φαντάζομε ος εκσις:

Μόλις πίγε ι διςτιχισ να καταπι το μικρο κομάτι πσομι με το κρασι πυ για δαφ-το πεδέδονταν τόσες μέρες κεάφνυ αρνίθ κε ο αγιότατος να τις το βάλι στο στομα. «Δεν μπορο εβλογιμένοι να σε μεταλάβο». «Γιάτι, δέσποτά-μυ; εγο νίστεπσα». Το κεέρο πως νίστεπσεσ μα έχις κολαστι... „Γιατι δεσποτά-μυς;“

«Έχις μιαν άθει κε κολαζμένοι σπίτι-συ, φίγε». «Μα δέσποτά-μυ» αναλίθικε σε δάχρια μπρος σ'αφτον τον τρομ-ρο κι ασινκίνιτο αντιπρόσοπο τυ ιπσιςιτο. «Ελα, ασ τα κλαματα αφτα, να κσεφτόσυν πριν». «Μα... δεν τ'όκσερα» (με λιγμυς.) Αλα βλέπις ο θεος σινορι κε δέχετε το απολολος πρόβατο πίσο. «Ελα, εβλογιμένοι, να σε μεταλάβο κι ασ μιν κσαναγίνι αφτο». Το πσομι κε το κρασι κατέβικε στο λαρίνκι τις κίρια Σόφις

κε τα πάντα ήταν χαρά και αγαλίασι. «Αχ, τί τρομάρα την πήρε, μύπε ος που να με μεταλάβει». Ασφαλώς και η Σόφι δεν θα κσανακάνει τέτοιο ένκλιμα! Βλέπεις, χέρι-χέρι εκσυζία με την εκλιζία μπορεί να κάνει αρκετά!

Τέλος φέβγος σε λίγες μέρες, μα όχι έρθι για ένα χρόνο ένας ζίντροφος Εβρέος που το όνομά-του ίνε Ιύδα, ακυς; Ιύδα.

Σίγυρα ο αστινόμος θα κάνει τους αφελείς, τους αγαθούς νισιότες με τα ίρεμα πρόσωπα και με τις προλίψεις που βαθιά έχουν ριζώσει μέσα-τους και που δεν παραλιπουν να τις καλιεργουν «μεγάλα» του τόπου, σίγυρα θα τους κάνει να πιστέψουν, ότι αψτος ο ίδιος ο εκσώριστος εβρέος πρόδοσε το Χριστο. Και κσέρεις; Τί έχει να πάθει ο κακόμορος!

30. Αβγύστου

Ίμε στο θαποράκι, μόλις θγο στον Πιρεα θα ταχιδρομίσω το γράμα... Το νισάκι θολόνι, θολόνι στον ορίζοντα και κοντέθι να χαθι. Πάι... ζβίνι. Αφίνο αψτο το κομάτι του μεσέονα, αφίνο το νισάκι μπλεγμένο στους πλοκάμους του παπα και του άρχοντα. Εκκι στέκοντε ακόμα. Μα πάο εκκι που η εργασία με το βαθί-τις κσιπνιμα τους κσετοπίζι κάθε μέρα, πάο πίσω στη ζοι που διμιουργίετε. Πίσω για να θοιθίσο κ' εγω μ'όλι μου τι δύναμι να τροχίσουμε το γιγάντιο σπαθι που θα πέσι να κοπσι ότι παλιο, ότι σάπιο, για να κσεπροβάλι όμορφι, χαρούμενι και κενύργια ζοι.

Ερώτις'ς για επεκσεργασία:

1. Πός φέρνετε με τους επαναστάτες και κιβέρνις τις αστικις Ελλάδας;
2. Γιατί τα κσερονίσια τις Ελλάδας ο λαος τα ονομάζι ελινικι Σιβιρία;
3. Πίί ίνε εκίνι που καλιεργουν τις πρόλιπες και δισιδεμονίες ανάμεσα στους εργαζόμενους νισιότες;
4. Η επαναστάτες κ' η εργάτες τις Ελλάδας πιά χώρα θεωρουν πατρίδα τους και γιατί;
5. Πιά όργάνοσι θοιθι τους πολιτικους κατόδικους και τις ικογένιές-τους;

Δ. ΕΡΙΣΤΕΑ

ΣΤΟΝ ΟΧΤΟΒΡΙ

Όλο ψιλα, ψιλα αναβένι
φενκοβολάι πιο λαμπρα
ταστέρι-σου, γι του Βορα,
όλο ψιλα, ψιλα, αναβένι.

Κσιπνάι το φός-του τους ραγιάδες
και στα μπουτρώμια τις ζοις
τους κσλάθους, τους σπόκλιρους τις γις
κσιπνάι νά! εκδικιτάδες!

Στα κορφοβόνια μεσιμέρι
χαράματα στις ρεματιες
και την αβγι στις λανακαδιες
φέρνις, πεντάκορφο αστέρι.

Και νά! η κσλάβι κσιπνιμένι
και τον ιδόλον νκρεμιστες,
όλι σε σε προσκινιτες,
γι του Οχτόβρι δοκσαζμένι!

Χλομα ταστέρια τρεμοζβίνουν
τα πλαν' αστέρια τις πσεφτιας,
στον ήλιο μπρος τις αργατιας
χλομα ταστέρια τρεμοζβίνουν.

Κ' η νίχτα φέβγι ντροπιαζμένι,
τα κσοτικα φέβγουν κ' αψτα.
Όλο ψιλα και όλο ψιλα,
Οχτόβρι τά,τρο-σου αναβένι.

Β. ΥΝΚΟ

Ο ΓΑΒΡΙΑΣ

— Το διήγισμα αψτο τ'όγραψε ο γάλος σιγγραφέας Β. Υνκο. Ο ήρωας του διήγισματος αψτου, ο Γαβρίας, ίνε άστεγο και απροστάτεψτο πεδι, που ο πατέρας-του κσοτόθικε στην επανάστασι. Η μάνα-του πέθανε απτι φτόγια και τις στέριες. Ο Γαβρίας πέρνι μέρος στην επανάστασι του 1848, όταν η εργάτες πολεμύσανε στα οδοφράγματα ενάντια στους μπουρζουα.

Εδο πέρα δίνουμε το τέλος του διγίματος.

Ο στρατός στεκότανε στο άκρο του οδοφραγμένου δρόμου περιμένοντας το προί. Στα σκοτάδια ότε πσιχι. Αρεα κάπου μοναχα ακούτανε το καραχολω ι ποδαριες. Ακσαφνα κοντα στον τίχο κάτι-τι προσίλκιζε την προσοχι του Γαβρια. Ίταν ένα καροτσάκι ακυμπιμένο στο φράχτι, κι απάνο σαφτο ένας άνθρωπος, στυπι μεθιζμένος. Ο Γαβριας, πυ βαρέθηκε την αδράνια κέφτικε πως μπορι να χρισιμέπει το καροτσάκι για την μπαρικάτα. Πετα αμέσος απτο καροτσάκι το μεθιζμένο κε μυρμουρίζοντας:

— Στο προλεταριάτο τις Γαλικις διμοκρατίας χριάζετε το καροτσάκι-σου „ — κιλάι μπροστά-του το νέο οχιρόμα τις μπαρικάτας. Το κατρακίλιζμα του αμ κσιυ κι ο θύρβος προσέλκιζαν την προσοχι τις πλισίον φρυρας. -

— Τί κυβαλας αφτου πέρα, κσεθράκοτε, φόνακσε ο ακσιοματικος.

— Γιατί θρίζετε, πολίτι, εγο νομίζο, μπυρζουα, δε σας φόνακσα, - αποκριθικε ο Γαβριας.

— Στα όπλα! διάτακσε ο ακσιοματικος.

Μα την ίδια στιγμή λισαζμένα το αμάκσι κατέβικε στο κεφάλι-του με μεγάλι ορμι. Ο ακσιοματικος έπεσε κε το όπλο-του πιροβόλιζε μόνο-του στον αέρα. Την ίδια στιγμή άρχικε ένα ακανόνιστο τυφεκίδι στο σκοτάδι.

Ο Γαβριας κατόρθωσε να ροθι, γλιετρόνέτκς πίσο απτι γονια.

— Κρίμα, χάθικε το καροτσάκι.

Κατα προσένικισι ίκσερε τότε την τοποθτισι του εχτρου. Δοκσοδρομόντας έφτακε στην μπαρικάτα. Ί δυλια τότε ίτανε ροβαρι. Ί μπαρικάτες ετιμαζόντανε για ν' αποκρύσουν την επίθεσι. Ίτανε να περιμένουν πολι. Ακύστικε κρότος σιδεροσκιαπαζμένον τροχον, θύριβος απτιν κίνισι θαριας μάζας, απότομος ίχος. Εσανότανε κανις προς έτρεμε το έδαφος.

Στο δρόμο φάνικε ένα κανόνι.

— Φοτια!-κε στι στιγμή πολα τυφέκια απτιν μπαρικάτα άδιασαν πάνω στο κανόνι. Μα ότε ένα θόλι πέτικε στο σιμάδι. Τόρα απτο κανόνι αργα, δίχος να βιαζόντανε διεφτίνανε στο μέρος τις μπαρικάτας το στόμα του κανονιου. Αντιλάλικε ο πιροβολιζμος, κε ι οβίδια έπεσε ζένα ρορο απο διάφορα ριμάδια, μα δεν άγκικε καθόλυ το μέσο τις μπαρικάτας. Άκσαφνα νά-τος στιν μπαρικάτα ο Γαβριας. Φάνικε προς πέτακσε μαζι με την οβίδα. Τον περικικλόσανε. Τυς διγίθικε προς ο στρατος έχι περικικλομένο όλο το τετράγωνο. Όλι ι δρόμι ίνε πιαζμένι.

— Σας σιμβυλέβο να τυς πελεκίςουμε, όπος πρέπι, - ίπε.

Έτσι κε έγινε. Απτιν μπαρικάτα άρχικε κσαφνικα το τυφεκίδι. Κι όταν, ίστερα απο λίγα λεφτα, κχορπίςτικε το σίγνεφο του καπνου, πυ κσιματίςτικε ίστερα απτιν έχρικσι, μπορύσε κανέναν να κσεχορίσι απο μακρια, τα διο τρίτα τον πιροβολιτον νεκρος κάτω απτυς τροχους τον κανονιον. Ί άλι κσακολυθύσανε να γεμίζον τα κανόνια μα ι πιροβολιζμι γενίκανε αρεότερι.

— Θαμάσια, - φόνακσε κάποιος. Αρχίσαμε με μεγάλι επιτιχία.

Αλος εργάτις κύνικε το κεφάλι κε μυρμούρικε:

— Ένα τέταρτο ακόμα τέτια επιτιχία, κε πατρόνια δε θα μας μίνον.

Ο Γαβριας άκουσε τα λόγια αφτα κε στι στιγμή πέρνοντας ένα ζεμπίλι, πυ θρίκε στο καπιλιο, πετάχτικε, δρασκελώντας την μπαρικάτα, στο μέρος πυ έκιντο ι σκοτομένι στρατιότες κι άρχικε ν' αδιάζι απτις φυσινκιοθικες-τυς τα φυσίνκια στο ζεμπίλι.

— Τί κάνις αφτου; - τυ φονάκσανε ι σίντροφι-του απο πάνω.

Ο Γαβριας σίχοσε το κεφάλι.

— Γεμίζο το ζεμπίλι, πολίτες.

— Δε θλέπις προς πιροβολάνε κατ' επάνο-σου;

— Νε, σα θροχι, μα δεν πιράζι.

— Γίρικε πίσο.

— Τόρα, — αποκριθικε ο Γαβριας.

Μένα πιδίμα δρέθικε ο Γαβριας στο μέσο του δρόμου. Αρχικε να κέρνετε πάνω στιν κίλια, κάπου κάπου να τρέχι πάνω στα τεσερα — κρατόντας το ζεμπίλι με τα δόντια του — λοκσοδρομόντας, γλιετρόντας, ζιγόνοντας απτο ένα πτόμα στο άλο, αδιάζοντας τις φυσιν-

κιούθικες με καπατσοςια κε επιδεκσιότητα μαιμος, πυ σπάνι καρίδια.

Όταν ήταν ακόμα κοντα στην μπαρικόατα ι εργάτες φοβόντανε να το φονάκxυνε κε να τον προσκαλέxυνε πίσo, για να μι επιστίxυν την προσoχι τον στρατιoτον. Εκι, πυ μάxεβε τα πατρόνια ενος xκοτομένου, ένα βόλι χτίπιξε στο κυφάρι.

— Νά-xας, — φόνακxε ο Γαβρίας. — Xκεφτίκατε να xκοτόxετε κε τυς πεθαμένυx-xας.

Δέφτερο βόλι χτίπιξε πάνο στο πεζοδρόμιο, δίπλα στο Γαβρία. Τρίτο αναποδογίριξε το ζεμπίλι-τυ. Σταμάτιξε ο Γαβρίας κε ίδε ποx πυροβολάνε ι στρατιότες. Πίδιξε πάνο, τεντόθιξε, διόρθοξε τα μαλιά-τυ, πυ τάxανε πάνο κάτω ο αέρας, κε σφίνκοντας τι; γροθιέx-τυ. Στι μέxι-τυ, στάθιξε κατάντικρι cτυx στρατιότες, πυ xιμαδέβανε κατ επάνυ τυ κιάρχιξε να τραγυδα

Σε κάθε πυροβολιζμο απαντόξε με νέο τραγύδι.

Όλο κε xιμαδέβανε ι στρατιότες, μα κανένα βόλι δεν τυ πετίχενε. Γελόντας ι στρατιότες διέφθιναν τα όπλα κατ' επάνο τυ. Κ' εκίνoς έπεφτε, xικονότανε, κριβότανε πίσo απτιx γονιέx, παρυσιαζότανε, xσανα κριβότανε, περιγελόξε τυx χοροφιλάκxυx, μόντζονε τυx στρατιότες, φέρνοντας τα μαβριζμένα απτο μπαρούτι δάχτυλά-τυ cτι μίτι τυ, κε καxολυθόξε να μαζέδι πατρόνια κε να τα ρ'χι στο ζεμπίλι.

Απτιν μπαρικόατα ι εργάτες με τρόπο κε φρίκι τον παρακολυθόσανε.

Τα βόλια πετόxαν ολόγிரα-τυ, μα αφτοx φενότανε πιο καπάτxοx απο εκίνα. Νόμιζε κανέναν, βλέποντάx-τον, ποx έπεξε τον τιφλοσίρτι με το χάρo. Μα να, ένα βόλι πιο επιτιχιμένο, ίτε καλίτερα πιο προδοτικό απτ' άλα, βρίκxε επιτέλυx το άπιαστο πεδι. Ο Γαβρίας xαλέφτικε απτι θέxι-τυ κε ce λίγο έπεξε. Σαν ένας άνθρωποx θύικxε όλι ι μπαρικόατα. Ο Γαβρία; xικόθικε αμέxοx, μα δεν μπόρυ;ε να σταθι πάνυ στα πόδια-τυ κε κάθιξε στο πεζοδρόμιο. Σα μακρino ριάκι το έμα έτρεχε απτο πρόxοπό τυ. Σίκοξε τα διό-τυ χέρια απxιλα κιτάζοντας στο μέρος απ' όπου πυροβολόxαν κε άρχιξε να τραγυδα. Μα δεν τελίoξε το τραγύδι. Δέφτερο βόλι τυ ίδιυ πυροβολιτι τον ανάνκαξε να σταματίxι. Τι φορα αφτι έπεξε πρύμιτα πάνο στο πεζo δρόμιο κε δε xάλεπξε πια.

ΕΡΩΤΙΣΕX ΓΙΑ ΕΠΕXΣΕΡΓΑXΙΑ

1. Πίί x' ενάντια ce πύx πολεμύxανε cτιx μπαρικόατεx cτα 1848;
2. Γιατί ο Γαβρίας ίτανε μαζι με τυx εργάτεx;
3. Ινε χριαζόμενα τα πεδια cτυx ιλιxιομένουx επαναxτάτεx οx xίμαχι κε βοιθι;

Β. ΜΑΓΙΑΚΟΦXΚΙ

ΠΙΟΝΕΡΙΚΟ ΠΟΛΕΜΙΚΟ ΤΡΑΓΥΔΙ

Τα όπλα με τα φλάμπυρα
πάρτε πεδια.
Στυ xιμαδιυ τυ; όμιλυx
με μια καρδια.
Εν, διοι γραμι!..
ομπροx μ' ορμι!..
Ο πόλεμοx, ο xίφυναx
σαν xσαναρθι,
για το xιμάδι έτιμοx
όλυx θα θρι.
Σταθερο θίμα
xιμάδι-πρίμα.
Κε αν στρατο ι χόρα-μαx
xτέλνι, εφτιx
γιονόμι έτιμι
cτι μάχι εμιx.

Τον πλιγομένο
cπίτι θα φέρο.
Ανιχνεφτάδεx θάμαxτε.
πόδι λαφρο.
Θα θρύμ' οπυ κιαν κριβέτε
μιx τον εχτρο.
Τυ δυλεφτι
μιx βοιθι.
Τα νέα όπλα λάμπυνε
cτυ ίλιυ το φοx.
Στυ xιμαδιυ τυx όμιλυx
όλι, εμπροx
Εν, διοι γραμι!..
Εμπροx μ' ορμι!..

Σιμ, Στο βιβλίo αφτο όλα τα έργα τα παρμένα απτιν κxé ι φιλολογοίx ίνε μετάφρασι τυ Γ. Κανονίδι

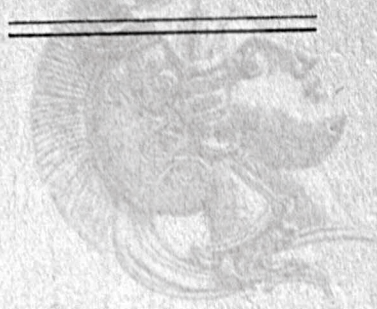

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

	Σελ.	
1. Προλετάρι όλυ τυ κόζμυ ενοθίτε (πίμα)	3	
2 Μ.ΓΟΡΚΙ		
Ι απεργία	3	”
3. Α. ΤΣΕΧΟΒ		
Ο Βάνιας Ζυκοφ	6	”
4. Δ' ΕΡΒΙΑΙ		
„Περιπέτιες προιστορικυ πεδιω“ (αποσπάζματα)	9	”
5. Σαμογετικο τραγύδι.	19	”
6. ΝΕΚΡΑΣΟΦ		
Το αθέριστο χοράφι. (πίμα)	19	”
7. ΠΟΛΕΜΙ		
Ο βοριας κε τα φίλα (πίμα)	20	”
8. ΚΡΙΔΟΦ		
Το γαιδύρι κε τ'αϊδόνι (μύθος)	21	”
9. Δ. ΜΠΕΤΝΙ		
Το ζυράβλι κε το κλαρνέτο (μύθος)	22	”
10. Δ. ΜΠΕΤΝΙ		
„Χριστος ανέστι“. (πίμα)	23	”
11. ΠΑΡΟΡΙΤΙ		
Το πέραμα.	24	”
12. ΜΠΕΡΑΝΖΕ		
Ο γέρο αλίτις (πίμα)	26	”
13. Ε.ΓΙ ΙΓΟΡΙΕΦ		
Απτο κόκινο μπακεν	28	”
14. ΡΟΜ. ΜΑΝΑΡΑ		
Στιν Οχτοβριανι επανάστασι (πίμα).	36	”
15. Α. ΝΑΣΙΜΟΒΙΤΣ		
Ο Κόκινος Οχτόβρις ετι Μόσχα	36	”
16. Γ. ΑΝΑΤΟΛΙΤΙ		
Ο Κόκινος φρυρος (πίμα).	39	”
17. Δ.ΕΡΙΣΤΕΑ		
Ο ε-ρατιότις τυ ιμπεριαλιστικυ πολέμου (πίμα)	39	”
18. Ζ. ΠΑΠΑΝΤΟΝΙΥ		
Τ'άλογο	40	”
19. Α. ΤΣΕΧΟΦ		
Τα διο πεδια	42	”
20. Μ. ΙΔΙΝ.		
Ι ανιχνεφτες τυ πεντάχρονου	46	”
21. Α. ΖΑΡΟΦ		
Το τραγύδι για το μέταλο (πίμα)	49	”

22. Δ. ΕΡΙΣΤΕΑ		
Το κομπάν (πίμα)	· · · · ·	” 50
23. Α. ΚΑΡΚΑΒΙΤΣΑ		
Ι θάλασα.	· · · · ·	” 50
24. Δ. ΒΙΚΕΛΑ		
Τί λέγι ι θάλασα (πίμα)	· · · · ·	” 52
25. Κ. ΚΡΙΣΤΑΛΙ		
Το ιλιοβασίλεμα (πίμα)	· · · · ·	” 53
26. Α. ΜΑΒΙΔΙ		
Κλιματαρια (πίμα).	· · · · ·	” 53
27. Γ. ΔΡΟΣΙΝΙ		
Αγριο τριφιλι (πίμα)	· · · · ·	” 53
28. Ανικσιατικι θραδια (πίμα)	· · · · ·	” 54
29. Στι Μάνι (περιγραφι)	· · · · ·	” 54
30. Απτο ιμερολόγιο μυ	· · · · ·	” 55
31. Δ. ΕΡΙΣΤΕΑ		
Στον Οχτόβρι (πίμα).	· · · · ·	” 58
32. Β. ΥΝΚΟ		
Ο Γαβριας	· · · · ·	” 58
33. Β.ΜΑΓΙΑΚΟΦΣΚΙ		
Πιονέριχο πολεμικο τραγούδι.	· · · · ·	” 60

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

Отв. редактор
Х. КАЧАЛОВ

Тех. Редактор
ЕРИФРИАДИ А.

Σδано в набор 25/VIII.   Σδано в печать 30/VIII

Тип. греч. Из-дства „КОММУНИСТИС“ Ростов - Дон

ТІМІ 60 коп.
ЦЕНА 60 коп.

АКАДЕМИЯ